

Turvallisuuden näkökulma: Kivistö

Essi Kartano

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Turvallisuuden näkökulma: Kivistö

Essi Kartano

Turvallisuuden ja riskienhallinnan

koulutus (AMK)

Opinnäytetyö

12 / 2022

Essi Kartano

Turvallisuuden näkökulma: Kivistö

Vuosi

2022

Sivumäärä

107

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda tietoa turvallisuustekijöistä, jotka näkyvät Vantaalla sijaitsevan Kivistön alueella. Tarkoituksena oli käsitellä turvallisuutta yleisellä tasolla, keskittyä siten Kivistöön ja havainnoida aluetta, sekä tuoda ilmi trendejä, jotka voivat tulevaisuudessa vaikuttaa asuinympäristöjen muuttumiseen. Opinnäytetyössä käydään läpi Kivistön menneisyyttä, nykyisyyttä sekä tulevaisuutta. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Vantaan kaupunki. Opinnäytetyön toivotaan herättävän ajatuksia niin kivistöläisissä, kuin muissakin lukijoissa.

Opinnäytetyön teossa on käytetty laadullisia menetelmiä, kuten havainnointia, ja vapaan sanan mahdollistavaa kyselyä. Kysely järjestettiin opinnäytetyön alussa kivistöläisille, ja sen tulokset toimivat opinnäytetyön teemojen määrittelyssä, sekä havainnoinnin pohjana. Havainnointi alueella oli tärkeä vaihe opinnäytetyön tekemisessä, jotta yleiskuva Kivistön turvallisuustilanteesta, sekä siihen vaikuttavista tekijöistä oli mahdollista luoda. Havainnointiin liitettiin osaksi kuvia, joista tekijöitä voidaan tunnistaa. Tietoperustana toimivat lisäksi niin kansalliset- kuin kaupunginkin turvallisuuskyselyt, lait, sekä teokset rakennetun ympäristön turvallisuuteen liittyen.

Lopputuotoksena opinnäytetyöstä syntyi kattava tutkimus Kivistössä tunnistettavissa oleviin turvallisuus tekijöihin liittyen. Opinnäytetyön tulokset eivät rajoitu pelkästään johtopäätöksiin, vaan tärkeitä tuloksia syntyi koko opinnäytetyön aikana. Tärkeimpiä tuloksia joihin lukijan kannattaa erityisesti tutustua, ovat turvallisuuden nykytila Kivistössä, jossa käydään läpi järjestetyn turvallisuuskyselyn tuloksia ja havainnointia, sekä tulevaisuus Kivistössä, jossa käydään läpi tunnistettujen tekijöiden vaikutusta tulevaisuudessa. Johtopäätöksissä vastattiin tutkimuskysymykseen, ja tunnistettiin tärkeimmät turvallisuuteen liittyvät tekijät.

Asiasanat: turvallisuus, turvallisuuden tunne, asuinalue, yhteisöllisyys

Essi Kartano

Security perspectives: Case Kivistö

Year

2022

Pages

107

The objective of the thesis was to create information about safety factors that can be seen in the area of Kivistö located in Vantaa. The purpose was to review safety on a general level, then focus on Kivistö and observe the area, as well as to reveal trends that may affect changes in residential environment in the future. The thesis examines Kivistö's past, present and future. The thesis is commissioned by the city of Vantaa. It is hoped that the thesis will provoke thoughts amongst residents of Kivistö, and the common thesis reader.

Qualitative methods, such as observation, and a survey that enables free comments, have been used in the thesis. The survey was carried out at the beginning of the thesis, for the people of Kivistö, and its results serve to define the themes of the thesis and function as a basis for observations. Observation in the area was an important step in the thesis, so that it was possible to create an overview of the security situation in Kivistö, as well as the factors affecting it. Part of the observation was accompanied by pictures from which the factors can be identified. In addition, both national and city safety surveys, laws, and studies related to the safety of a built environment constitute the theoretical framework.

The final product of the thesis is a comprehensive study related to identifiable safety factors in Kivistö. The results of the thesis are not limited only to the conclusions, but important results were produced during the entire thesis. The most important results, which the reader should especially familiarize themselves with, are the current state of security in Kivistö, where the results of the safety survey and observations are reviewed, and the future in Kivistö, where the impact of the identified factors in the future is studied. The conclusions answered the research question and identified the most important safety-related factors.

Keywords: safety, sense of security, living environment, community

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	6
2	Toimintaympäristö	7
2.1	Asuinalue	7
2.2	Toimeksiantaja	11
3	Tutkimuksen rajaus ja käytetyt menetelmät.....	13
3.1	Työn tavoite ja rakenne.....	13
3.2	Keskeiset termit.....	14
3.3	Käytetyt menetelmät.....	15
4	Turvallisuuden nykytila.....	16
4.1	Suomessa	17
4.2	Vantaalla	21
4.3	Kivistössä	28
4.3.1	Alueen rakentaminen	29
4.3.2	Kunnossapito	37
4.3.3	Liikenne.....	40
4.3.4	Palvelut alueella.....	47
4.3.5	Rikkomukset alueella	51
4.3.6	Yhteisöllisyys.....	58
5	Tulevaisuuden trendit	61
5.1	Eriytymisen riski tulevaisuudessa	63
5.2	Ympäristön huomioimen osana toimintaa	67
5.3	Älykkäiden ratkaisujen vaikutus turvallisuuteen	72
6	Tulevaisuus Kivistössä	76
7	Johtopäätökset	85
8	Työn luotettavuuden arviointi.....	87
9	Loppusanat	88
10	Lähteet	89
	Kuviot	96
	Liitteet	98

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö käsittelee turvallisuutta Kivistössä, Vantaalla sijaitsevassa kaupunginosassa. Toimeksiantajana tässä opinnäytetyössä toimii Vantaan kaupunki. Käsiteltäessä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä Kivistössä käydään turvallisuutta läpi myös Suomen ja Vantaan osalta, jotta saadaan yleiskuva tilanteesta. Turvallisuuteen vaikuttavien tekijöiden lisäksi opinnäytetyössä tuodaan esille tulevaisuudessa mahdollisesti vaikuttavia megatrendejä, sekä niiden vaikutusta tulevaisuuteen Kivistössä. Kivistö ympäristönä oli entuudestaan jo kirjoittajalle tuttu, ja sen tutkiminen tuntui luonnolliselta sekä kiinnostavalta. Kivistöläisten yhteistyöstä oli merkittävä apu opinnäytetyön etenemisessä. Vaikka opinnäytetyössä käsitellään yleisesti Kivistön kaupunginosaa, keskittyy havainnot kuitenkin Kivistön keskustan alueelle. Tunnistettuja tekijöitä voidaan kuitenkin peilata niin koko asuinalueelle kuin myös muihin kaupunkeihin. Kivistö on rakentamisen alla oleva kaupunki, jossa uudenlaiset visiot tulevat osaksi rakentamista ja elämistä. Opinnäytetyössä pyritään luomaan tarpeeksi kattava kuva niin turvallisuudesta kuin Kivistöstäkin, jotta jokaisella lukijalla on tarvittavat lähtötiedot opinnäytetyöhön tutustumiseen.

Opinnäytetyön tavoite on selvittää mitkä tekijät vaikuttavat turvallisuuteen Kivistössä. Opinnäytetyön kannalta merkittäviä lähteitä ovat kansalliset sekä Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyt, lait, sekä teokset, jotka kertovat rakennetun ympäristön tekijöistä ja turvallisuudesta. Laajan kuvan saaminen turvallisuustekijöistä asuinympäristössä toimii lähtökohtana Kivistön havainnoinnille. Tärkeimmät lähteet ovat kuitenkin Kivistön turvallisuuden nykytilaan liittyvä kysely sekä yhteistyö kivistöläisten kanssa. Ilman näitä opinnäytetyön pohja rakentuisi vain kirjoittajan havainnoinnille.

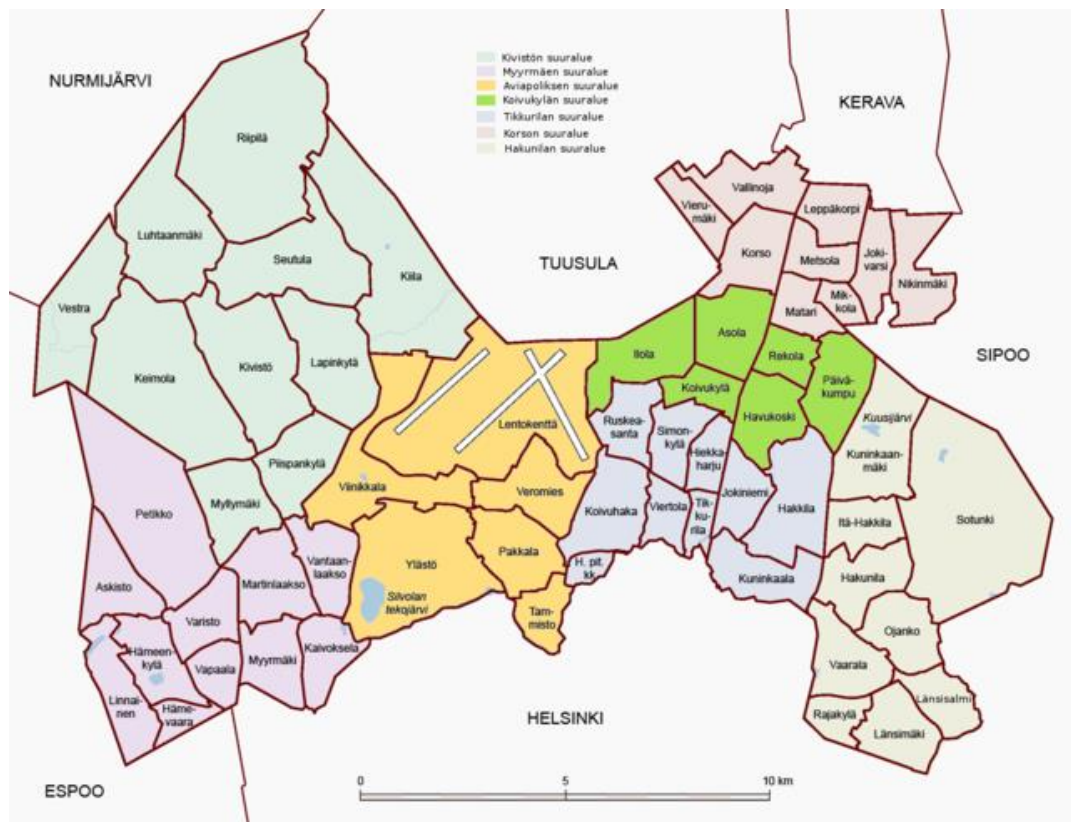
Lukijan ei tarvitse pelästyä opinnäytetyön pituutta. Vaikka sivumäärä onkin korkea, sisältää työ paljon havainnollistavia grafiikoita. Erityisesti Kivistön turvallisuustekijöistä puhuttaessa on kappaleisiin liitetty kuvamateriaalia, joista tekijät on mahdollista tunnistaa käytännössä. Kappaleet on luotu toistensa jatkumoiksi, opinnäytetyöhön voi kuitenkin tutustua myös aihe kerrallaan. Lukijaa kannustetaan kuitenkin tutustumaan myös aiheisiin, jotka eivät heti herätä mielenkiintoa. Opinnäytetyön toivotaan luovan ajatuksia niin kivistöläisille kuin muillekin lukijoille turvallisuudesta kaupunkiympäristössä sekä tulevaisuuden muutoksista. Kaupungit kehittyvät asukkaiden avulla ja muutoksen seuraaminen mahdollistaa tulevaisuuden suunnittelun. Toimiva kaupunkiympäristö on tärkeä tekijä niin uuden suunnittelussa kuin vanhan kehittämisesäkin.

Opinnäytetyön aikana järjestetyn ”Turvallisuuden nykytila Kivistössä” kyselyn tulokset löytyvät liitteestä 1.

2 Toimintaympäristö

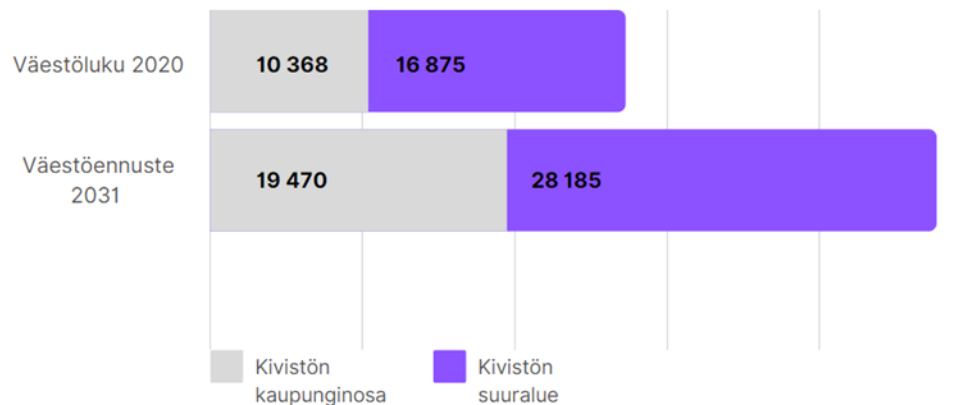
Kohdealue tässä opinnäytetyössä on Kivistön kaupunginosa ja kohderyhmä sen asukkaat. Opinnäytetyön aikana perehdytään Kivistön historiaan, nykyisyyteen sekä tulevaisuuteen. Yhteistyökumppanina toimi Vantaan kaupunki. Turvallisuuteen liittyvää tietoa tarvitaan koko ajan ja mitä ajankohtaisempaa se on, sen parempi.

2.1 Asuinalue

Kuvio 1: Kivistön kaupunginosa kartalla (Wikimedia 2009)

Kivistö sijaitsee Vantaalla, Hämeenlinnan väylän itäpuolella ja Kehä III:n pohjoispuolella. Kivistön suuralueeseen kuuluu kymmenen kaupunginosaa, jotka ovat nähtävissä kuviossa 1. Kivistön kaupunginosaan taas kuuluu Kivistön lisäksi Kanniston asuinalue sekä Linnan Kartano. Kivistön suuralueella oli noin 16 800 asukasta vuonna 2020, kyseisestä määrästä Kivistön kaupunginosassa asui noin 10 300 asukasta. Kymmenessä vuodessa suuralueelle on muuttanut noin 9 000 asukasta lisää. Sukupuolijakauma on melkein sama niin suuralueella kuin kaupunginosasakin. (Vantaa 2021a.) Väestöennuste Kivistön suuralueella vuoteen 2031 mennessä on noin 28 000 asukasta ja Kivistön kaupunginosassa vastaavat määrät ovat yhteensä noin 19 400 asukasta (Vantaa 2021b.)

Kuvio 2: Kivistön väestöluennusteet (Essi Kartano 2022)

Aikanaan Kivistön kaupunginosa syntyi Keimolan kylän maille ja nykyinen asuinalue alkoi rakentua sinne 1950-luvulta alkaen. (Eskola ym. 2015, 9-10.) 1970-luvulla Kivistössä sijaitsevat kaksi elintarvikemyymälää, vaateliike, baari, kioski, pankki ja posti. Asemakaava 1 vahvistettiin vuonna 1984. Tällöin alueella oli noin 1 300 asukasta ja työpaikkoja liki 40. Alkuperäinen suunnitelma oli luoda moderni lähiö, jossa olisi myös työpaikkoja. Asemakaava 2 hyväksyttiin vuonna 1999. Sen johdosta Kanniston alue alkoi hahmottua Kivistön viereen. Suunnitelmissa oli luoda palvelukeskus, joka olisi sijainnut Hämeenlinnan väylän ja Riipiläntien rajaamalla alueella. Palveluita ei kuitenkaan koskaan tullut, ja Kannisto jäi Kivistön palveluiden varaan. Nykyään Kivistö ja Kannisto ovat kasvaneet yhteen, ja kummatkin alueet kuuluvat Kivistön kaupunginosaan. Vuonna 2014 Kivistön kaupunginosassa asukkaita oli noin 3 400, tällöin asuuttomessualue oli rakennettu, kehärata juuri avattu ja ensimmäiset kerrostalokorttelit rakennettu. Nykyään 1950-luvulla rakennettua omakotialuetta kutsutaan Vanhaksi Kivistöksi erottaen se uudesta kaupunkikeskuksesta. (Eskola ym. 2015, 43-47.)

Kuvio 3: Kehärata (Liikennevirasto 2016)

Yksi tärkeistä tekijöistä, joka on vaikuttanut Kivistön alueen kasvuun, on vuonna 2015 valmistunut Kehärata. Kuten kuvio 3 nähdään, Kehärata kiertää Vantaan ja Helsingin kaupunkikeskittymiä ja mahdollistaa pääsyn pääkaupungista lentoasemalle ja toisinpäin. 1960-luvulla Vantaalle kulkeva rataverkosto oli suunniteltu osaksi metroverkostoa ja se olisi kulkenut Martinlaaksosta pohjoiseen kohti Klaukkalaa. Alun perin suunniteltiin rakennettavaksi suuri kaupunkikeskus Kehä III: pohjoispuolelle, suunnilleen nykyisen Vehkalan kohdalle. Näihin suunnitelmiin tuli kuitenkin muutos lentoliikenteen lisääntymisen myötä. Kivistö liitettiin Kehäradan suunnitelmiin vuonna 1992, kun Vantaan yleiskaavaa tarkistettaessa kaavaan merkittiin kaksi uutta asuinalueita, joista toinen oli Kivistö. Kun Kivistön juna-asema valmistui, ensimmäisistä suunnitelmista oli kulunut jo puoli vuosisataa. Tulevaisuudessa Kivistön lähialueille on suunniteltu rakennettavan Petaksen ja Viinikkalan juna-asemat, sekä mahdollisesti Kivistön suuralueeseen kuuluvan Lapinkylän juna-asema. (Eskola ym. 2015, 125-128.)

Kuvio 4: Kivistön keskusta ilmakuvassa (Skanska 2021)

Nykyisen Kivistön asemakaavan pohja rakentui vuonna 2008. Visio Kivistöstä asuinalueena rakentui kolmen teeman ympärille, jotka olivat toiminnallisuus, visuaalisuus ja kestävä kehitys. Näiden teemojen perusteella kaupunkikeskuksesta tulisi kotikaupunki, taidekaupunki ja eko-kaupunki. Kilpailun voitti suomalainen arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik Oy ja asemakaavatyö käynnistyi vision pohjalta. Huomioitavaa visiossa oli mm. kaarevien sekä perinteisten rakennusten yhdistäminen, pysäköintitalot parkkipaikkoina sekä jätteiden putkikeräysjärjestelmä. Jätteiden putkikeräyksen sanottiin lisäävän turvallisuutta, kun jäteautoja liikkuu huomattavasti vähemmän asuntokaduilla sekä pihoilla. Putkikeräyksen tuli lisätä myös viihtyvyyttä, kun hajuhaitat olisivat pienemmät ja irtoroskia olisi pihoilla vähemmän. Myös pysäköintitalot lisäävät turvallisuutta parkkeerauksen keskittyessä tietyille alueille. (Eskola ym. 2015, 131-137.)

Lähtöleveysuudessa kivistöläisten oman lähipalvelukeskuksen tulisi valmistua. Rakentamisen pitkeytyttyä vuosikymmenen ajan, rakentaminen aloitettiin vuonna 2021 ja keskuksen tulisi valmistua syksyllä 2023. Melkein 15 vuoden odottamisen jälkeen asukkaat odottavat varmasti innolla palveluiden saapumista lähemmäs kotia. (Salomaa 2022.) Mitä sitten Kivistön alueelle on suunnitteilla tulevaisuudessa? Vuonna 2021 julkaistu Kivistön keskustan kaavarunko visioi Kivistön kahden juna-aseman kaupunkikeskustana vuoteen 2050 mennessä. Visiossa toteutettaisiin jo aiemmin mainitun Lapinkylän juna-aseman rakentaminen. Kaavarunko sijoittuisi niin Kivistön kaupunginosan kuin Lapinkylän alueelle. Suurimpia tavoitteita suunnitelmalla on mm. Kivistön keskustan asukasluvun nostaminen 45 000 asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä, nykyisestä noin 8 000 asukkaasta. Tavoitteena on myös hiilineutraaliuden tavoittaminen, ja lähikauppojen määrän nousu 2:sta 15:een, sekä päiväkotien 7:stä 30:een, vuoteen 2050 mennessä. (Vantaan kaupunki 2021a.) Alueen rakentamisessa voidaan kuitenkin törmätä ongelmaan lentoaseman melukäyrään liittyen. Lentomelualue sijaitsee Kivistön kaupunginosan

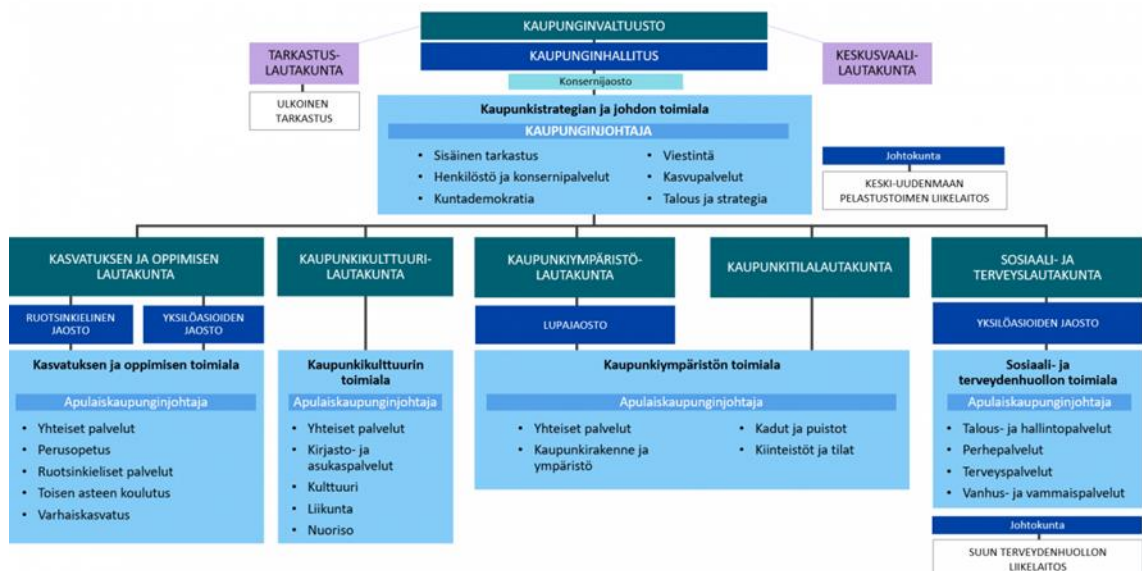
eteläpuolella, ja on mahdollista, että se laajenee tulevaisuudessa, mikäli lentoliikenteen määrä suurenee. (Massinen 2020.)

2.2 Toimeksiantaja

Kuvio 5: Vantaan kaupungin logo (Vantaa 2022a)

Tämän opinnäytetyön yhteistyökumppani on Vantaan kaupunki. Kumppanina Vantaan kaupunki on aiheeseen ja alueeseen sidoksissa. Yhteistyötä tehtiin Vantaan kaupungin turvallisuusasiantuntijan kanssa. Valmiista opinnäytetyöstä sekä järjestetystä kyselystä saaduista tuloksista toivotaan olevan hyötyä kaupungin turvallisuustoiminnalle. Opinnäytetyö on kuitenkin ensisijaisesti tehty niin Kivistön asukkaille kuin muillekin kansalaisille. Jo alusta asti opinnäytetyö tehtiin asukkaiden avustuksella, heiltä saaduilla tiedoilla oli vaikutusta käsiteltävien aiheiden valinnassa.

Kuvio 6: Vantaan kaupungin organisaatiorakenne (Vantaa 2022a)

Vantaan kaupunki työllistää lähes 11 500 työntekijää. Toiminta jakautuu viiteen toimialaan, joita ovat: kaupunkistrategian ja johto, kaupunkiympäristö, kasvatus ja oppiminen, kaupunkikulttuuri sekä sosiaali- ja terveydenhuolto. (Vantaa 2022a.) Turvallisuutta ylläpidetään Vantaan kaupungin laajan yhteistyöverkoston avulla. Yhteistyöverkostossa mukana ovat Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Itä-Uudenmaan poliisi ja Vantaan seurakuntayhtymä, sekä yrityksiä ja järjestöjä. (Vantaa 2022b.) Vuodesta 2023 alkaen Vantaa ja Kerava muodostavat yhdessä hyvinvointialueen, joka tarkoittaa sosiaali- ja terveystieteiden sekä alueen pelastustoimen yhdistymistä. (Hyvinvointialue VaKe 2022.)

Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelma on toistaiseksi voimassa oleva julkinen asiakirja, jonka päivitys tehdään aina valtuustokauden alussa, eli noin 4 vuoden välein. Jokaisella valtuustokaudella päätetään strategiset tavoitteet, ja turvallisuussuunnitelma päivitetään vastaamaan tavoitteita. Toimenpiteiden toteutumista sekä vuosiseurantakohteita tarkastellaan vuosittain. Turvallisuussuunnitelman laatimisesta vastuussa on kaupunginjohtajan asettama turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä. Kaupunginhallitus hyväksyy ohjausryhmän laatiman suunnitelman. Toimenpiteitä, joita turvallisuussuunnitelmassa tuodaan ilmi, toteutetaan ja seurataan arkisten johtamisrakenteiden kautta. Turvallisuussuunnitelman kaksi läpileikkaavaa päämäärää ovat hyvä turvallisuusjohtaminen, sekä sukupuolitietoisuus ja sukupuolitietoinen budjetointi. Vuonna 2021 Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelman teemat olivat seuraavat: lähisuuhdeväkivalta, nuoriso, päihteet ja liikkumisen turvallisuus. (Vantaa 2022c.)

Kuvio 7: Vantaan kaupungin turvallisuusyhteistyön organisaatiorakenne (Vantaan kaupunki 2021b)

Vantaan kaupungin turvallisuusyhteistyön johtoryhmää johtaa kaupunginjohtaja. Kuten aiemmin mainittu turvallisuutta ylläpidetään Vantaalla yhteistyöverkoston avulla. Johtoryhmä on yhteistyöfoorumi, johon kuuluu yhteistyökumppanien johtajia. Johtoryhmän jäsenistöön kuuluvat Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisipäällikkö, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastusjohtaja, Vantaan seurakuntayhtymän johtaja, sekä Vantaan kaupungin hallintojohtaja ja -turvallisuuspäällikkö. Vantaan kaupungin kaupunkiturvallisuustiimi perustettiin vuonna 2020 ja tiimi tekee yhteistyötä riskienhallinnan asiantuntijan kanssa. (Vantaan kaupunki 2021b, 6.)

Vantaan kaupungilla on päävastuu turvallisuussuunnittelusta. Suunnitelman valmisteluun ja toimeenpanoon osallistuvat kuitenkin alueen toimijat yhdessä. Kuten suunnitelmassa mainitaan, turvallisuussuunnittelu on ihmis- ja väestölähtöistä. Tavoitteena on ”ennaltaehkäistä ja torjua tapaturmia, onnettomuuksia, rikoksia ja häiriöitä ja parantaa nimenomaisesti alueen asukkaiden ja yhteisöjen turvallisuutta sekä turvallisuuden tunnetta”. (Vantaan kaupunki 2021b, 4.) Turvallisuussuunnittelua Vantaan kaupungilla koordinoi turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä, joka raportoi kaupunginjohtajalle sekä turvallisuusyhteistyön johtoryhmälle. Ohjausryhmä tekee säännöllistä seuranta- ja turvallisuussuunnitelman toteutukseen liittyen. Toimenpiteiden vaikutusten seuranta arvioidaan ohjausryhmän toimesta vuosiraportin muodossa. sekä sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kohdennetuilla kyselyillä ja tilastoilla. Kyseisiä kyselyitä ja tilastoja ovat esimerkiksi päihdetilannekysely, kaupunkiturvallisuuskysely, koulu-terveyskysely, poliisin tilastot, jätevesitilastot, sekä valtakunnalliset seuranta- ja vertailutilastot. Viestintää toimenpiteisiin liittyen toteutetaan aktiivisesti niin sisäisesti kuin ulkoisesti-kin. (Vantaan kaupunki 2021b, 41.)

3 Tutkimuksen rajaus ja käytetyt menetelmät

Tutkimuskysymyksen ja työn tavoitteen perusteella työ sai suuntaviivat. Käsitteet määrittelemällä opinnäytetyö pysyi yhtenäisenä ja antoi lukijalle ymmärryksen käytettyjen termien tarkoitukseen tämän opinnäytetyön yhteydessä. Opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja sen teossa hyödynnettiin laadullisia menetelmiä.

3.1 Työn tavoite ja rakenne

Tämän opinnäytetyön tavoite on selvittää mitkä tekijät vaikuttavat turvallisuuteen Kivistössä.

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää opiskelijan valmiuksia soveltaa koulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja, kuten oman alan tietoutta, analysointi- ja perusteluvalmiuksia ja kriittistä ajattelua (Ammattikorkeakouluopinnot 2021). Nämä tavoitteet myös kirjoittajalla oli.

Opinnäytetyö loi mahdollisuuden analysoida valtavasti dataa, ja tutustua ajankohtaiseen tietoon liittyen tutkittavaan ilmiöön. Datan analysoinnille täytyi löytää perustelut, jotta faktoihin pohjautuvien pohdintojen perusteella voitiin luoda johtopäätöksiä. Opinnäytetyö tarjoaa mahdollisuuden pitkittäisdatan keräämiselle tulevaisuudessa, mikäli tarvetta löytyy. Käytännössä tämä tarkoittaisi toistuvaa datan keräämistä samasta aiheesta myös tulevaisuudessa, jotta luotaisiin mahdollisuus tulosten vertailulle. Tämä myös mahdollistaisi tutkimuksen tekemisen tulevaisuuden trendien toteen käymiseen liittyen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on seuraava:

Mitkä tekijät vaikuttavat turvallisuuteen Kivistössä?

Opinnäytetyön tekeminen alkoi taustatiedon keräämisellä. Idean hahmotuttua, etsittiin opinnäytetyölle toimeksiantaja. Tämän ollessa kunnossa voitiin ryhtyä itse työn tekemiseen. Opinnäytetyötä tehdessä tuli ottaa huomioon niin nykyhetki kuin mahdolliset tulevaisuuden muutoksetkin. Vaikka tutkielma keskittyy tietylle asuinalueelle, oli opinnäytetyön taustatiedon kannalta hyödyllistä luoda kokonaiskäsitys turvallisuudesta Suomessa. Kun tietoa oli kerätty ja analysoitu Suomen mittakaavalla, siirryttiin pienempiin osiin, Vantaan ja Kivistön turvallisuustilanteeseen.

Kun tarpeeksi laaja käsitys relevanteista tiedoista saavutettiin ja tietojen ja lähteiden luotavuudesta varmistuttiin, aloitettiin itse asuinalueen analysointi. Järjestetyn turvallisuuskyseilyn avulla saatiin alkutiedot, sille mitä tietoa lähdettiin etsimään. Havainnointia suoritettiin Kivistössä vuoden 2022 kesän ajalla, pääasiassa keskustan alueella. Vaikka havainnot ovatkin Kivistön alueelta, voidaan samankaltaisia havaintoja tehdä muillakin alueilla. Rakennetuissa ympäristöissä on paljon yhtäläisyyksiä kuin myös paljon omalaatuisia piirteitä.

Tulevaisuusaspekti tutkielmaan saatiin tuomalla ilmi trendejä, jotka tulevaisuudessa mahdollisesti vaikuttavat käsitykseen turvallisuudesta. Täytyy muistaa, että vaikka joitain trendejä olisi jo nyt näkyvissä ei niiden vaikuttavuudesta tulevaisuudessa ole varmuutta, tulevaisuuteen liittyvät tulkinnat tulee tehdä harkiten. Tulevaisuuden trendit valittiin ajankohtaisuuden ja opinnäytetyön aiheeseen liittyvyyden takia. Tulevaisuus tuotiin myös Kivistön yhteyteen, ja opinnäytetyön aikana lukija pääseeikin visioimaan millainen tulevaisuus Kivistöllä voisi olla.

3.2 Keskeiset termit

Asuinympäristö (Living Environment)

Asuinympäristö on elinympäristö, jota sen asukkaat voivat käyttää oman elämänsä edistämiseen, luoden samalla turvaa heidän naapureilleen (Warwick 2009, 31-38).

Pitkittäisdata (Longitudinal data)

Pitkittäisdatan keräämisellä tarkoitetaan saman näytteen keräämistä eri ajankohtina. Ajan kuluessa kohderyhmä vaihtuu, mutta kysely pysyy samana. (NSL 2022.)

Riski (Risk)

Riski määritellään epävarmuuden vaikutuksena tavoitteisiin. Vaikutus voi olla myönteinen, kielteinen tai molempia, se voi käsitellä, luoda tai saada aikaan mahdollisuuksia tai uhkia. Tavallisesti riski ilmaistaan riskin lähteiden, mahdollisten tapahtumien, niiden seurausten ja niiden todennäköisyyden yhdistelmänä. (SFS-ISO 31000:2018.)

Turvallisuuden tunne (Sense of security/safety)

Turvallisuuden tunteelle ei ole olemassa suoraa määritelmää, sillä jokainen määrittelee sen omakohtaisesti. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa useat ihmisen ympäristöön ja omakohtaisiin kokemuksiin liittyvät tekijät. Jokainen ihminen arvioi henkilökohtaisesti riskin joutua jonkin teon kohteeksi, sekä teon vaikuttavuuden sen käydessä toteen. Maslowin tarvehierarkian mukaan, turvallisuuden tunne on yksi ihmisen perustarpeista (Maslow 1943).

Turvallisuus (Security/safety)

Turvallisuus on tila, jossa uhkat ja riskit ovat hallittavissa. Suomenkielinen termi sisältää ”kovaa” turvallisuutta (security) sekä ”pehmeää” turvallisuutta (safety). (Kokonaisturvallisuuden sanasto 2017, 16.)

3.3 Käytetyt menetelmät

Opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja nojautuu teoreettisesti pitävään tietoperustaan. Opinnäytetyön alussa järjestettiin kysely, jossa mahdollistettiin vapaa sana vastaukset. Kyselyä käytettiin luomaan pohjaa myöhemmin kerättävälle datalle, joten sen analysointi jätettiin pintapuoliselle tasolle. Turvallisuustekijöiden tunnistaminen tehtiin havainnoimalla aluetta.

Kysely

Internetissä järjestettävä sähköinen kysely on määrällinen eli kvantitatiivinen tiedonkeruumenetelmä. Laadullinen eli kvalitatiivinen tiedonkeruumenetelmä saadaan mahdollistamalla vapaa sana. Kyselyn tulosten analysointi voi tapahtua esim. laskemalla keskiarvo, mediaani tai moodi. Tuloksena saadaan tietyn otoksen vastaukset, niitä ei voi kuitenkaan yleistää suuremmalle joukolle. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015.)

Tässä opinnäytetyössä kyselyä ei käytetty tilastolliseen todentamiseen vaan luomaan pohjaa kerättävälle datalle, joten edellä mainitut analysointi tavat riittävät luotettavuuden todentamiseen, ja näin ollen kysely oli laadullinen tiedonkeruumenetelmä. Jos tarkoitus olisi ollut luoda virallinen tilasto, olisi analysointi tapahtunut tekemällä korrelaatiolaskelmia, jotka olisivat osoittaneet tuloksien luotettavuuden. Kysely toimi alkutietojen keräämisinä, ja siinä mahdollistettiin vapaa sana vastaukset, joiden vastauksia hyödynnettiin myös opinnäytetyön aikana. Vastausten analysointi tehtiin laskemalla jokaiselle vastaukselle prosentuaalinen arvo verrattuna vastaajien yhteenlaskettuun määrään. Vapaa sana kohdan vastaukset ryhmiteltiin ja niistä tunnistettiin toistuvia tekijöitä.

Kyselyyn osallistuminen tapahtui anonymisti ja mahdollisuus vapaalle sanalle oli luotu. Kyselyn julkaisu tapahtui Facebookissa, kahdella Kivistön alueen ryhmäsivustolla, ja molempien sivustojen ylläpitäjät antoivat luvan kyselyn julkittuomiseen ryhmässä. Sosiaalinen media toimi

hyvin alustana, sillä todennäköisyys kohderyhmän löytymiseen, jo valmiiksi, ainakin yhdeltä alustalta, oli suuri. Kyselyyn pystyi vastaamaan kaikki ryhmiin kuuluvat. Kyselyn alussa kerrottiin kyselyn tarkoitus, tavoite, ja aika joka kyselyn täyttämiseen kului. Kyselyn aihealueet oli jaettu kuuteen osioon, joita hyödynnettiin myöhemmin myös kappaleessa 4.3. Kyselyn kysymysten luominen pohjautui alkutietoihin alueesta, ja kyselyn sisällön rakentamisessa käytettiin hyväksi Vantaan kaupungin järjestämien turvallisuuskyselyjen struktuuria.

Kyselyssä olleeseen vapaa sana kohtaan tuli paljon vastauksia (91/136 vastaajaa). Vastaukset haluttiin tuoda ilmi sopivalla tavalla, joten ne teemoitettiin ja analysoitiin. Tunnistetut turvallisuuteen liittyvät tekijät liitettiin osaksi kappaletta Kivistön tulevaisuudesta sekä kirjattiin koko laajuudessaan liitteeseen 1. Tarkoitus oli tuoda ilmi mihin tekijöihin kivistoläiset kiinnittävät huomiota asuinalueellaan sekä pohtia näiden tekijöiden merkitystä.

Maaliskuussa 2022 järjestettyyn kyselyyn vastasi 136 kivistoläistä viikon aikana, kyselyn tulokset löytyvät liitteestä 1 opinnäytetyön lopusta.

Havainnointi

Havainnoinnin avulla pyrittiin tuomaan esille tunnistettuja tekijöitä niin että kuvat toimivat havaintojen pohjana. Kyselyn tulokset toimivat pohjana havainnoinnille ja antoivat osviittaa siitä mihin kannattaisi kiinnittää huomiota. Havainnointi suoritettiin kesän 2022 aikana pääosin Kivistön keskustan alueella. Alati muuttuvalla alueella, tulee ottaa huomioon, että myös havainnoidut tekijät ja kohteet ovat voineet muuttua, ja tulevat mahdollisesti muuttumaan myös tulevaisuudessa. Epäkohtien osalta toivotaan tietysti, että muutosta tapahtuu, jotta Kivistöstä saadaan mahdollisimman toimiva ympäristö. Havainnot keskittyvät pääosin kappaleeseen 4.3 jossa paneudutaan Kivistön turvallisuustilanteeseen.

Ennen havainnointia tutustuttiin kirjallisuuteen, jota aiheeseen liittyen oli, sekä kirjoitettiin tämän pohjalta alkutiedot. Havainnointi tehtiin jokaisen kappaleen 4.3 alaotsikon kohdalla erikseen. Ennen havainnoinnin aloittamista kirjattiin ylös asiat, joihin haluttiin kiinnittää huomiota, sekä tekijät, joista haluttiin tuottaa kuvamateriaalia. Analysointi tapahtui ryhmittelemällä havainnot niitä koskeviin osioihin, ja kirjoittamalla ne auki. Jotta opinnäytetyö pysyi mahdollisimman selkeänä, tuotiin kohtiin kuvat vain päähavainnoista, jotka toivat eniten lisäarvoa opinnäytetyölle.

4 Turvallisuuden nykytila

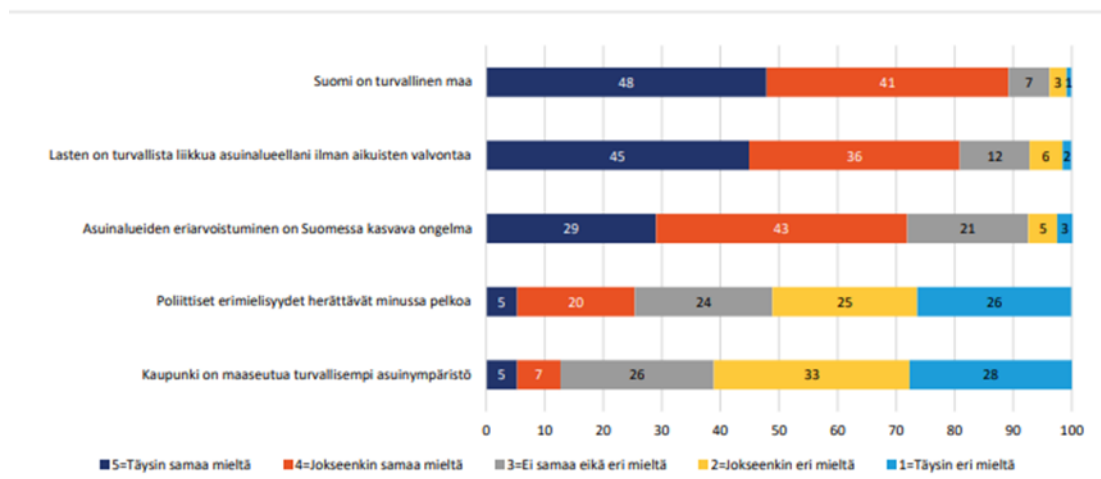
Turvallisuuden nykytila tuodaan esille Suomen, Vantaan ja Kivistön laajuudella. Kappaleissa tuodaan ilmi tutkimuksia, joita turvallisuuteen liittyen on toteutettu sekä pohditaan turvallisuuden vaikuttavia tekijöitä. Kivistö kappaleessa tuodaan ilmi kivistoläisille järjestetyn

kyselyn tuloksia, sekä avataan laajemmin kyselyn osioiden näkymistä Kivistön katukuvassa. Kivistö osio on kirjoitettu niin, että sen voi lukea osana muuta opinnäytetyötä tai erillisenä osiona.

4.1 Suomessa

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) järjesti vuonna 2021 tutkimuksen liittyen turvallisuuden, turvallisuuden tunteeseen sekä luottamukseen, ja käsityksiin oikeudenmukaisuudesta. Tutkimus oli kansallinen, se suoritettiin turvallisuuskyselynä, ja siihen valittiin satunnaisotos 3 000 vastaajaa. Kansalaisturvallisuuskyselyitä SPEK on tehnyt vuodesta 2015 alkaen joka toinen vuosi. Tämä tutkimus toimii yhtenä lähteenä turvallisuuden nykytilaa tutkittaessa koko Suomen laajuudella. Kysely tarjosi pitkittäisdataa muutoksista turvallisuuden tilaan, ja turvallisuuden tunteeseen liittyen. Itse raportissa mainitaan sen eroavan vastaavista kyselyistä sen käsitellessä sekä väestön turvallisuus- ja turvattomuuskokemuksia, että luottamusta yhteiskuntaa ja muita ihmisiä kohtaan. (SPEK 2021.)

Turvallisuuden tunnetta lisäävät mm. luottamus elinympäristöön, tasa-arvoinen kohtelu ja mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään. Sosiaalinen eriarvoisuus taas vähentää turvallisuuden tunnetta, se voi ilmentyä esimerkiksi eroina terveydessä ja tulotasoissa. Kansainvälisellä tasolla eriarvoisuus on Suomessa vähäisempää kuin monissa muissa maissa, se on kuitenkin ollut nousussa jo 1990-luvulta lähtien. (SPEK 2021, 13.) Ihmisten eriarvoistumista turvattomuustekijänä vuonna 2021 piti 63 % vastaajista, vuonna 2015 vastaava luku oli alle 10 % (SPEK 2021, 34).

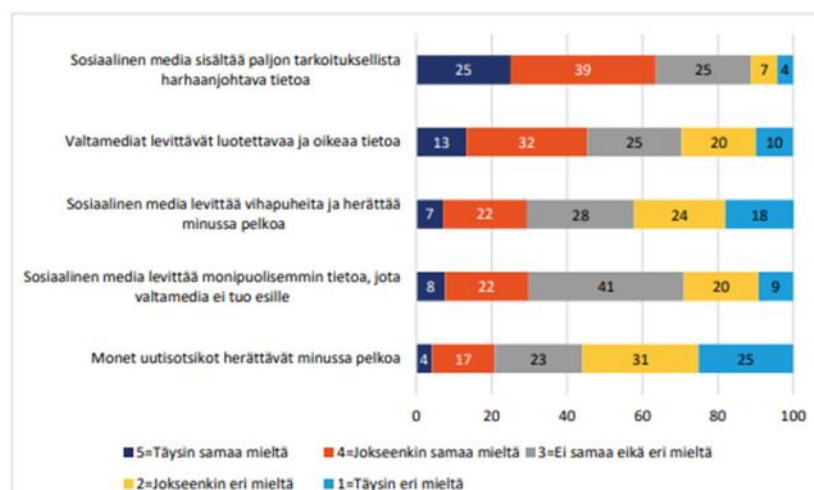

Kuvio 8: Kokemus yleisestä turvallisuudesta ja turvattomuudesta Suomessa (SPEK 2021, 29)

SPEK:n vuoden 2021 tutkimuksessa, suurin osa kyselyn vastaajista kokivat, että Suomi on turvallinen maa (89 %) ja lasten on turvallista liikkua asuinalueilla (81 %). Jopa 73 % vastaajista arvioi asuinalueiden eriarvoistumisen olevan tulevaisuudessa entistä suurempi ongelma

Suomessa. (SPEK 2021, 29.) Puhutaan maantieteellisestä segregaatiosta, segregaatio sanana tarkoittaa eriytymistä, eriyttämistä tai eristämistä. Segregaatio mahdollistaa eriarvoisen kohdelun ja epätasa-arvon, aina se ei kuitenkaan ole negatiivista. Tämä riippuu siitä, kohdellaanko toista ryhmää huonommin kuin toista, vai ei. (Tanhua 2017.) Alueellinen eriytyminen näkyy keskimääräistä parempi- ja heikompiosaiten keskittymisessä omille asuinalueilleen. Kansainväliseen tasoon verrattaessa segregaatio ei ole Suomessa vielä merkittävä ongelma, on kuitenkin eri asia, kuinka asukkaat kokevat kehityksen omalla asuinalueellaan. Eriytymiseen voidaan vaikuttaa kaupunkisuunnittelulla ja asuntopolitiikalla, käytännössä tämä tarkoittaa erilaisia talotyyppejä, ja sekä vuokra- että omistusasuntoja. (Aalto 2020.)

Puhutaan myös polarisoitumisesta, jolla tarkoitetaan kansan jakautumista ns. ”meihin” ja ”niihin”. Haitallisen polarisaation aiheuttamia ilmiöitä ovat häirintä, konfliktit ja vihapuhe. Kyseisiä ilmiöitä tapahtuu enenevässä määrässä sosiaalisen median kautta, luoden ristiriitoja eri väestöryhmien välillä sekä lisäten epäluottamusta yhteiskunnallisia toimijoita kohtaan. (Tuovi 2021a.) Polarisoitumiskehitys viime vuosina liittyy vahvasti kaupungistumiseen sekä eriarvoistumiseen kaupunkien ja kaupunginosien sisällä. Nuorten ikäluokkien syrjäytyminen on noussut viime vuosina ongelmaksi. Syrjäytyminen johtuu mm. epävarmuudesta tulevaisuuteen liittyen sekä juuri kaupunginosien eriytyemisestä. Syrjäytyneet tai syrjäytymisvaarassa olevat ihmiset taas ovat marginaalisesti muita suuremmassa riskissä joutua rikoksen uhreiksi tai tekijöiksi. Kuitenkin nuorten ikäluokkien koko on pienentynyt vuosien varrella, näin ollen nuorten tekemien rikosten määrä on pienentynyt myös. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että rikollisuuden väheneminen olisi korjaantunut ihmismäärän vähenemisellä. Rikollisuus on ja tulee tulevaisuudessakin entistä enemmän polarisoitumaan tiettyihin väestöryhmiin. (Tuovi 2021b.)

Kuvio 9: Median merkitys turvallisuuden tunteelle (SPEK 2021, 27)

Jopa 64 % SPEK:n vuoden 2021 tutkimuksen vastaajista koki sosiaalisen median sisältävän paljon tarkoituksella harhaanjohtavaa tietoa, 29 % vastaajista koki sosiaalisen median levittävän

vihapuhetta ja herättävän pelkoa. Valtamedian koki luotettavaksi 45 % vastaajista, 30 % vastaajista koki kuitenkin sosiaalisen median levittävän monipuolisempaa tietoa, jota valtamedia ei tuo esille. (SPEK 2021, 27.) Kansalaiset kokevat siis sosiaalisen median mahdollistavan tiedon saannin, mutta kokevat jaettavan tiedon myös harhaanjohtavana ja pelkoa herättävänä. Media kriittisyys on tarpeellinen taito tiedonkeruussa nykypäivänä, kun tietoa voi kuka tahansa jakaa eteenpäin.

Sosiaalisen median merkityksen arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa mutta myös muuttuvan. Se millaista informaatiota tulevaisuudessa tuotetaan ja mistä kansalaiset tietoa hakee, on muuttunut vuosien varrella ja tulee muuttumaan tulevaisuudessakin. Sosiaalinen media on jo saavuttanut suuren jalansijan ihmisten välisessä kommunikoinnissa. Tiedonvälityksen sekä merkittävien toimijoiden viestinnän merkitys tulee kasvamaan ennestään. Nopeus sekä rehellisyys on viestinnän kannalta olennaista. Viestinnän tarkoitus on lisätä väestön tietoisuutta niin epävarmuustekijöistä kuin turvallisuusuhistakin, tämä taas voi lisätä kansalaisten turvatomuuden tunnetta. (Tuovi 2021c.)

Jo sosiaalisen median alkuvuosina sille ominaisia periaatteita olivat avoin osallistuminen, lähes olematon julkaisukynnys, yhteisöllisyys sekä sisältöjen nopea ja laaja leviävyys (Seeck 2009). Kuten aiemmin mainittu tiedon tuottajana voi toimia nykyään kuka vain, tämä lisää niin informaation, disinformaation kuin vaihtoehtoisten tulkintojenkin määrää. Jokaisen oma vastuu sosiaalisessa mediassa korostuu ennestään tulevaisuudessa, kansalaisten tulee miettiä mitä tietoja itse jakaa sekä mihin luottaa. Selkokieliyys on myös tärkeää niin omakohtaisesti kuin valtamediassakin, mahdollisuus väärinymmärrykselle lisää riskiä vääristyneen tiedon leviittämisestä. (Tuovi 2021c.)

Suomi on maailman turvallisin maa. Tämän lauseen moni on varmasti kuullut elämänsä aikana, ja miettinyt miten turvallisuutta mitataan. Turvallisuuden tunne on jokaisen oma kokemus, useimmiten mitataan sisäistä turvallisuutta. Sisäinen turvallisuus määritellään Tuovin (Sisäisen turvallisuuden portaali) mukaan niin, että ”jokainen kansalainen voi nauttia oikeuksistaan ja vapauksistaan ilman pelkoa rikoksista, onnettomuuksista, häiriöistä tai muista huolta aiheuttavista ilmiöistä”. Turvallisuus on koko ajan muutoksessa, ja siihen vaikuttaa ajankohtaiset uhat ja ongelmat. Tilastollisesti Suomen turvallisuustilanne on parantunut vuosien varrella. Maailman turvallisin maa sekä maailman vakain valtio Suomi on ollut vuosina 2017-2019. Kun spekuloidaan sisäisen turvallisuuden kehityskulkuja vuoteen 2025 mennessä, on ilmi tuotu mm. tiedonvälityksen nopeuden ja avoimuuden kasvu sekä sosiaalisen median roolin kasvu entisestään. (Tuovi 2020.)

Mikä taas turvallisuuteen vaikuttaa Suomen tasolla? Suurin osa rikollisuudesta jää piilorikollisuudeksi, eli se ei tule viranomaisten tietoon. Näin ollen tilastot eivät pysty kattamaan todellista rikollisuuden määrää. Suuntaa antavia lukuja voidaan kuitenkin tuoda esille. Poliisin

tietoon tulleiden rikosten kokonaismäärä on ollut laskussa 1990-luvulta lähtien, mutta polarisoitumista on tapahtunut. Käytännössä tämä tarkoittaa rikosten kasaantumista tietyille ihmisryhmille. Rikoksia vuonna 2020 tuli Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon 537 700 tapusta, joka oli 18,8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Omaisuusrikoksia tapauksista on hieman alle puolet, ja henkeen ja terveyteen kohdistuvia- sekä seksuaalirikoksia on noin 8 % kaikista rikoksista. Henkirikollisuuden taso on Suomessa kuudenneksi korkein Euroopan unionin alueella, ja henkirikoksien yhteydessä ilmenee usein alkoholin käyttöä. Rikollisuuden tason vaihteluun vaikuttaa osittain myös alueellinen sijainti sekä alueiden sosioekonomiset piirteet. (Tuovi 2021b.) Sosioekonominen asema koostuu niin kansalaisten aineellisista voimavaroista kuin edellytyksistä niiden hankkimiseen. Aineellisia voimavaroja ovat tulot, omaisuus ja asu- mistaso. Edellytyksiä koulutus, ammatti ja asema työelämässä. (Thl 2021.)

Kuten aiemmin mainittu, omaisuusrikosten osuus kaikista rikoksista on noin puolet. Arvioidaan että tulevaisuudessa rikoksia toteutetaan entistä enemmän tietoverkon avulla. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että fyysisessä maailmassa toteutettavia rikoksia tapahtuisi vähemmän kuin etänä tapahtuvia. Näin myös maailma vaikuttaisi pienemmältä, kun rikoksia voidaan tehdä yli valtion rajojen, ja rikosten tekijöiden kiinni saaminen vaikeutuu. Erityisesti petos- ja huumerikollisuudessa tietoverkon rooli näkyy jo nyt vaikuttavana tekijänä. Tietoverkkorikoksille ei ole vakiintunutta määritelmää mutta nykyään puhutaan enemmissä määrissä kyberrikoksista. Täytyy kuitenkin muistaa, että rikoksiin luetaan niin tietoverkkoympäristöön kohdistuvat rikokset, kuin myös rikokset, joissa on käytetty hyväksi tietoverkkoa. Usein tietoverkkorikollisuus on piilorikollisuutta ja nykyään myös järjestäytyneempää. Poliisin tulostietojärjestelmässä mainitaan seuraavat rikokset ja häiriöt liittyen tietoverkkorikoksiin: salassapitorikos, tietoliikenteen häirintä, henkilörekisteririkos, viestintäsalaisuuden loukkaus sekä tietomurto. Rikokset kohdistuvat niin yksityisiin henkilöihin kuin myös infrastruktuuriin ja sähköisiin järjestelmiin. (Tuovi 2021b.)

Kriittinen infrastruktuuri tarkoittaa perusrakenteita, palveluja ja niihin liittyviä toimintoja, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi (Kyberturvallisuuden sanasto 2018). Kriittistä infrastruktuuria on mm. energiatuotanto, liikenneverkot, ruoka- ja lääkehuolto sekä maksuliikenne ja pankit (Supo 2020). Kriittisen infrastruktuurin turvaamisessa on kolme ulottuvuutta: poliittinen-, taloudellinen-, sekä tekninen ulottuvuus. Edellä mainitut toimijat luetaan osaksi taloudellista ulottuvuutta. Poliittiseen ulottuvuuteen luetaan mukaan kansallinen lainsäädäntö ja -turvallisuustarpeet sekä kansainvälinen yhteistyö näihin liittyen. Tekninen ulottuvuus taas käsittää käytännön ratkaisut ja toimenpiteet, joilla valtiot ja toimijat turvaavat toiminnan jatkuvuutta. (Hagelstam 2005, 16.)

Huoltovarmuudella pyritään ylläpitämään sellaisia taloudellisia perustoimintoja, jotka ovat välttämättömiä väestön elinmahdollisuuksien, yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden sekä turvallisuuden kannalta. Huoltovarmuudesta puhutaan usein kriittisen infrastruktuurin

yhteydessä. Suomessa huoltovarmuutta ylläpitää Huoltovarmuuskeskus ja sen toiminta perustuu lakiin huoltovarmuuden turvaamisesta. Myös Huoltovarmuuskeskuksen fokus on yhä enemmän yhteiskunnan kriittisissä tietojärjestelmissä sekä niiden toimintavarmuudessa. (Suomen Huoltovarmuusdata 2022.) Valtioneuvosto taas asettaa huoltovarmuudelle yleiset tavoitteet, joissa määritellään tarpeellinen valmiudentaso huomioon ottaen väestön, talouselämän ja maanpuolustuksen välttämättömät tarpeet. Valtioneuvosto myös päättää varmuusvarastojen käyttöönotosta poikkeusoloissa tai niihin verrattavissa olevissa tilanteissa. (Laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992.)

Vantaan kaupungin vuoden 2021 turvallisuussuunnitelmassa otettiin kantaa kriittiseen infrastruktuuriin Suomen tasolla. Suunnitelmassa tuodaan ilmi, että kunnat omistavat suuren osan kriittisestä infrastruktuurista Suomessa. Kyseinen turvallisuussuunnitelma ei pidä sisällään kokonaisuuksia liittyen kaupungin sisäiseen turvallisuuteen ja varautumiseen, kuten valmiussuunnittelua ja uhka- tai väkivaltatilanteiden hallintaa. Tällä pyritään varmistamaan, ettei turvallisuuden kannalta kriittistä infrastruktuuria päädy väärille tahoille, esimerkiksi informaatiota turvallisuuskriittisistä prosesseista. (Vantaan kaupunki 2021b, 5.)

4.2 Vantaalla

Vantaa on väkimäärältään Suomen neljänneksi suurin kaupunki, vuoden 2020 lopussa asukkaita oli yli 235 000. Kaupunki on jaettu seitsemään suuralueeseen ja 61 kaupunginosaan. (Vantaan kaupunki 2021b, 9.)

Vantaan kaupunki on järjestänyt turvallisuuskyselyn vantaalaisille vuosina 2017 ja 2021. Vuonna 2017 vastaajia oli n. 1800 ja vuonna 2021 n. 1500 vantaalaista. (Vantaa 2021c.) Kyseiset kyselyt, tutkimuskysymykset ja analysoidut tulokset, toimivat suurissa osin opinnäytetyön taustatietojen keräämisen apuna.

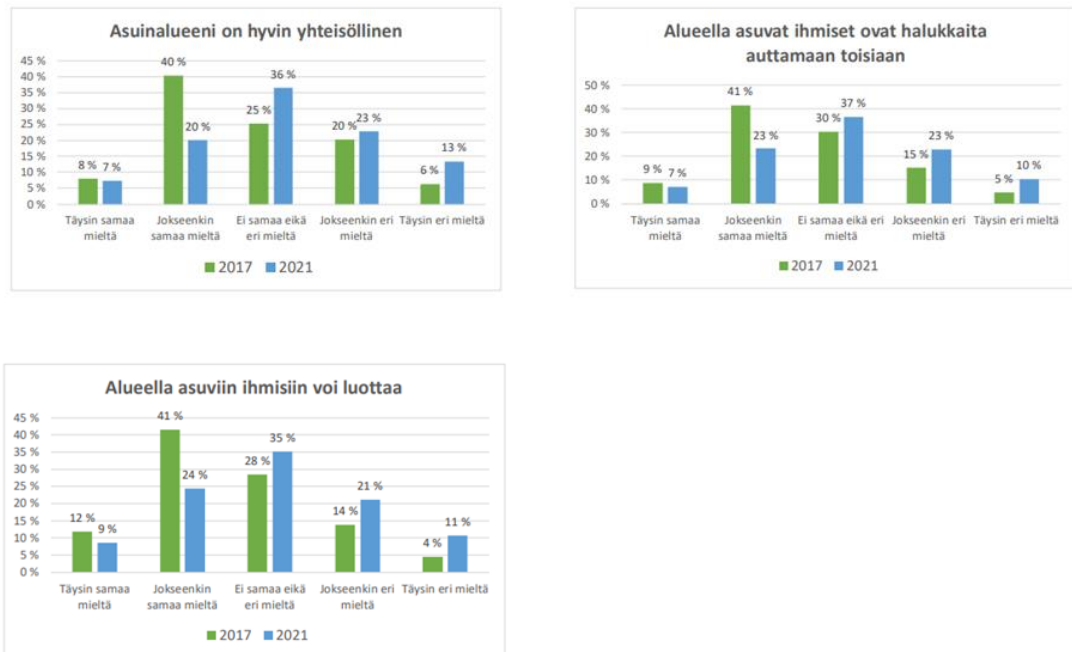
Itse kyselyn kysymykset ovat pysyneet suhteellisen samoina vuodesta toiseen, joitakin ajan-kohtaisia kysymyksiä on lisätty. Lisäksi kyselyn yhteyteen on lisätty vuonna 2021 digitaalinen kartta, johon on mahdollista merkitä paikat, joita vastaaja pitää turvattomina. (Vantaa 2021c.) Samojen kysymyksien esittäminen useina vuosina helpottaa myös pitkittäisdatan keräämistä. Näin ollen yhden kyselyn tulosten analysoiminen lisäksi voidaan miettiä syy-seuraussuhteita menneiden vuosien ajalta.

Kuvio 10: Turvattomuuden tunnetta aiheuttavat paikat kartalla (Vantaan kaupunki 2021b)

Seuraavat kaaviot ovat vertailua Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyjen tuloksista vuosilta 2017 ja 2021. Tässä opinnäytetyössä tuodaan ilmi tulokset, jotka ovat vertailukelpoisia järjestetyn Kivistön turvallisuuskyselyn kanssa. Kivistön alueen kyselyn tuloksia analysoidaan kappaleessa 4.3.

Mitä mieltä olet seuraavista oman asuinalueesi yhteisöllisyyttä koskevista väitteistä?

Kuvio 11: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)

Kysely aloitettiin kysymällä vantaalaisten kokemusta yhteisöllisyydestä heidän omalla asuinalueellaan. Muutosta vuoteen 2017 verratessa oli selkeästi tapahtunut, aikaisemmin vastaajat olivat enemmän sitä mieltä, että oma asuinalue oli yhteisöllinen ja asukkaat halukkaita auttamaan toisiaan. Vuoden 2021 tuloksista taas on nähtävissä muutos neutraalimpaan suuntaan sekä enemmän kielteisiä vastauksia. Myös luotto asuinalueen muihin asukkaisiin oli laskenut huomattavasti vuoteen 2021 mennessä. Mikäli vastausten muutos olisi lineaarista voitaisiin 4 vuoden päästä nähdä entistä enemmän ”jokseenkin eri mieltä” vastauksia. Tulevaisuutta ei voi kuitenkaan ennustaa, ja toiminnalla voidaan muuttaa tulosten suuntaa tulevaisuudessa. Kysymyksiä vertaillessa voidaan myös todeta vastausprosenttien olevan melkein sama kysymysten vastausvaihtoehdoissa, varsinkin vuonna 2021. Tarkoittaen, että ”ei samaa eikä eri mieltä” kysymykseen yhteisöllisyydestä on vastannut 36 %, kysymykseen asukkaiden halukkuudesta auttaa 37 % ja kysymykseen luotettavuudesta 35 %. Tuloksista ei käy ilmi onko samat vastaajat vastanneet kysymyksiin samalla ”arvolla” vai vaihtelee vastausvaihtoehdot. Neutraalin vaihtoehdon antaminen voi myös vaikuttaa tuloksiin, sillä vastaajan ei tarvitse sijoittaa vastaustaan enemmän samaa tai eri mieltä puolelle.

Yhteisöllisyydellä sanana on usein positiivinen merkitys asukkaiden mielessä ja sitä toivotaan omalle asuinalueelle. Yhteisöllisyys ei ole kuitenkaan vain abstrakti käsite vaan se koostuu asukkaiden teoista ja toiminnasta. Yhteisöllisyys siis luodaan yhdessä. Yhteisöllisyyteen liitetään usein tasa-arvo siinä, että yhteisöllisyys kuuluu kaikille ja kaikki saavat liittyä toimintaan. Tämä vaatii kykyä asettua toisen saappaisiin ja katsoa tilannetta myös muiden näkökulmasta, ei vain omasta. Parhaimmillaan yhteisöllisyydellä voidaan luoda positiivinen ympäristö asukkaille, ja torjua syrjäytymistä sekä yksinäisyyttä. Valtioneuvoston julkaisussa Turvallinen kaupunki, mainitaan että yhteisöllisen yhteisön tulee tarjota jokaiselle yksilölle mahdollisuus valita ottaako hän kontaktia alueen asukkaisiin vai vetäytykö hän syrjään. Turvallisuuden tunnetta lisää mahdollisuus siihen, että asukkaat tietävät saavansa apua yhteisöltään tarvittaessa. Matalan kynnyksen luominen kontaktin ottamiselle on merkittävä tekijä avun pyytämisessä. Kiintyminen asuinalueeseen ja yhteisöön edistää alueesta huolehtimista ja sen siistinä pitämistä, joka omalta osaltaan pienentää tapahtumariskiä. Siisteys tekee myös ulkona liikkumisesta mielekkäämpää, joka taas lisää turvallisuutta, kun ympäristöön ja siinä tapahtuviin tapahtumiin on enemmän ihmisiä kiinnittämässä huomiota. (Hirvola 2016, 35-36.) Luonnollinen valvonta on tärkeä tekijä asuinalueen turvallisuuteen liittyen.

Missä määrin koet seuraavat asiat ongelmaksi asuinalueellasi?

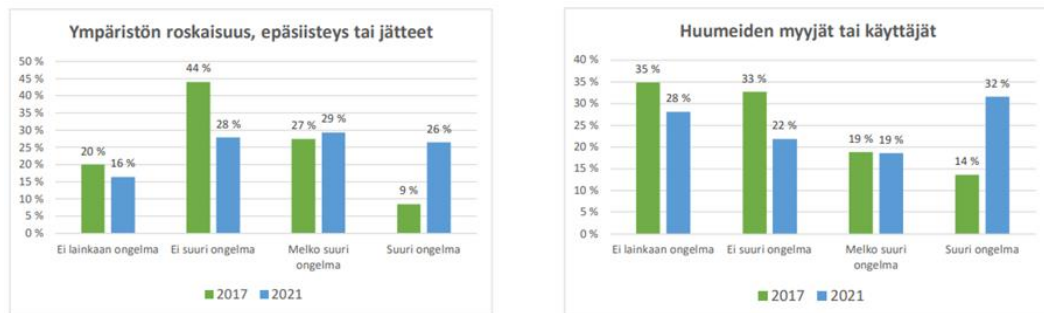

Kuvio 12: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)

Kyselyiden pohjalta on saatu tietoa ennalta määriteltyjen ongelmien suuruudesta vastaajien asuinalueilla. Esimerkkeinä tuodaan ilmi järjestyshäiriöiden ja häiriökäyttäytymisen, sekä rikollisuuden vaikutus asuinalueilla. Järjestyshäiriöiden kokeminen hyvin suureksi ongelmaksi on kasvanut selkeästi vuoteen 2021 mennessä. Kuitenkin suurin osa vastaajista kokee järjestyshäiriöt ja häiriökäyttäytymisen vain pieniksi ongelmiksi. Rikollisuuden nähdään vähentyneen, tai ainakaan sitä ei koeta niin suureksi ongelmaksi. Väkivallan määrä on pysynyt suhteellisen samana vuosien varrella, eniten on vastauksia ”en koe väkivaltaa ongelmaksi”. Kyselyssä on kysytty myös missä määrin ongelmia aiheuttaa: levottomuus (huutelua, uhittelu), epäsiisteys (sotkeminen), päihteiden käyttö ja valaistuksen puute. Seuraavassa kysymyksessä nähdään tuloksia ympäristön roskaisuuteen ja huumeiden käyttöön/myyntiin liittyen. Opinnäytetyön kannalta olisi ollut tarpeellista nähdä vertailua myös levottomuuden, epäsiisteiden, päihteiden käytön, ja valaistuksen puutteen ongelmallisuudesta.

Järjestyslain (612/2003) mukaan yleisen järjestyksen häiritseminen tai turvallisuuden vaarantaminen julkisella paikalla voi tapahtua metelöimällä, toistuvilla uhkaavilla eleillä, suullisesti esitetyillä uhkailuilla tai muulla vastaavalla pelkoa herättävällä uhkaavalla käyttäytymisellä, sekä ampumalla tai heittämällä esineitä (Järjestyslaki 612/2003). Häiriökäyttäytymiselle taas ei löydy suomenkielistä yleispätevää määritelmää, vaikka sitä käytetäänkin turvallisuudesta ja rikollisuudesta puhuttaessa. Englanninkielinen termi ”Disruptive behavior” määritellään seuraavasti: käyttäytyminen, joka kroonisesti uhkaa tai uhkailee muita tai rikkoo sosiaalisia normeja (American psychological association 2022).

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita omalla asuinalueellasi?

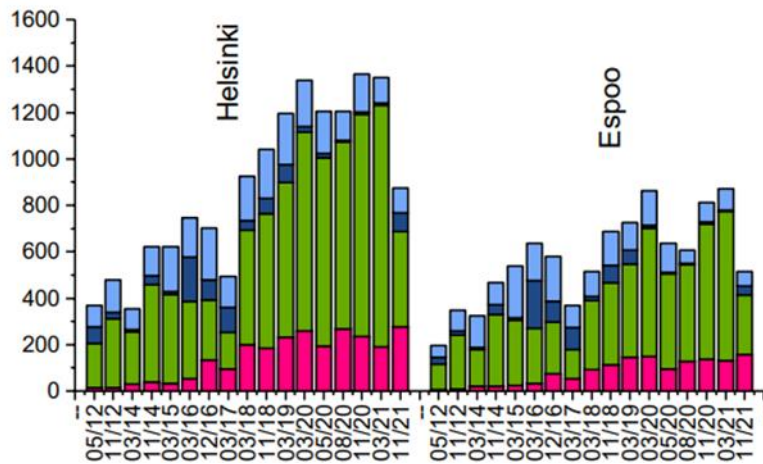
Kuvio 13: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)

Kuten aiemmin mainittiin, kyselyssä kysyttiin myös kuinka suurena ongelmana ympäristön epäsiisteysttä sekä huumeiden myyntiä/käyttäjiä pidettiin. Ympäristön roskaisuutta, epäsiisteysttä ja jätteitä pidettiin enemmässä määrin ongelmana. Suurena ongelmana epäsiisteysttä piti jopa 17 % enemmän vastaajista vuonna 2021 kuin vuonna 2017. Toisinkuin huumeiden myyntiin/käyttäjiin, epäsiisteystteen ei ollut tilastoa, johon olisi eritelty vastausmäärät per asuinalue. Huumeiden myynnin ja käyttäjien katsottiin olevan myös suurempi ongelma vuonna 2021. Kyseisessä kysymyksessä vastausvaihtoehdot saivat kuitenkin tasaisemmin vastauksia molempina vuosina. Niin ”suuri ongelma” kuin ”ei lainkaan ongelmaa” sai vuonna 2021 noin 30 % äänistä.

Tulosten vertailuun alueittain vuonna 2021 otettiin eniten kyselyyn vastauksia antaneet alueet, jotka olivat: Myyrmäki, Martinlaakso, Tikkurila, Korso, Hakunila ja Koivukylä. Ainoastaan Tikkurilassa suurena ongelmana huumeiden myyntiä ja käyttäjiä piti alle 25 % vastaajista. Hakunilassa ja Myyrmäessä suurena ongelmana asiaa piti noin 40 % vastaajista, Martinlaaksossa noin 45 % ja Korsossa sekä Koivukylässä noin 50 %.

Jätevesitutkimukset auttavat huumeiden käytön seurantaan niin reaaliaikaisesti kuin pitkällä aikavälilläkin. Ne mahdollistavat myös vertailun kansalliselta tasolta kansainväliseen huumetilanteeseen. Suomessa jätevesitutkimukset tuottaa Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL). Vantaan osalta määrät jakautuvat kahden jätevesipuhdistamon kesken: Helsingin Viikinmäessä Vantaan keski- ja itäosat, ja Espoon Suomenojan puhdistamossa Vantaan länsiosat. (Thl 2022.) Vuonna 2022 valmistuu Biominmäen puhdistamo, joka korvaa Suomenojan puhdistamon (Semtu 2022). Viikinmäkeen lasketaan lisäksi Helsingin, Tuusulan ja Keravan vedet, joten luonnollisesti luvut ovat Helsingin kohdalta korkeammat. Espoon puolelle lasketaan lisäksi Espoon, Kirkkonummen ja Siuntion vedet. (Thl 2022.)

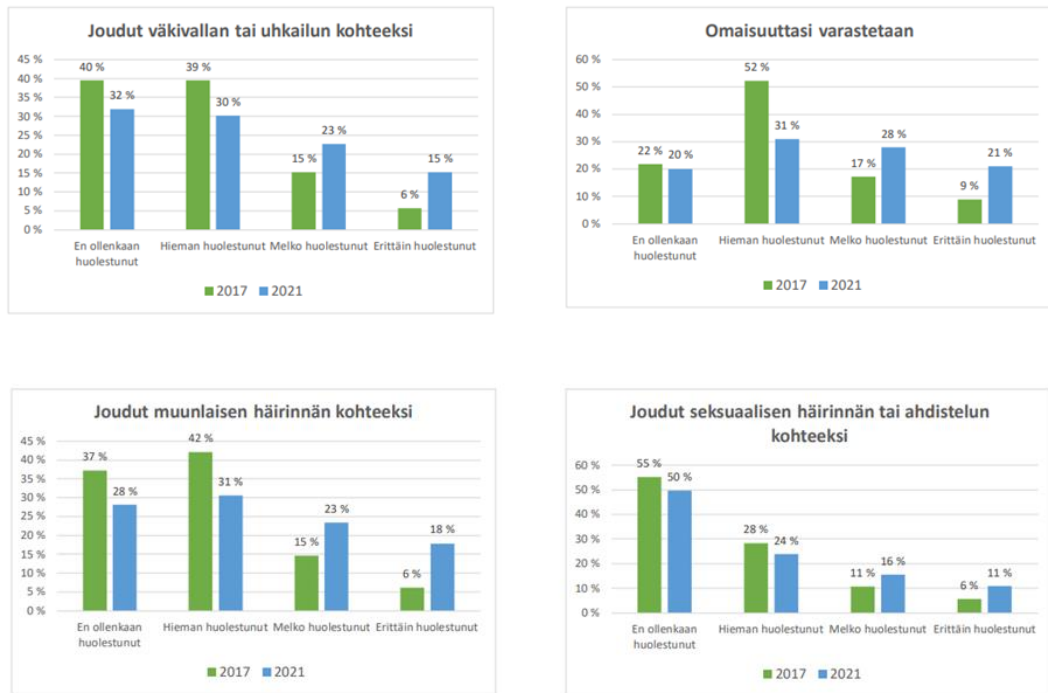
mg (käytetty huume)/
1000 henkilöä/päivä

Kuvio 14: Huumeiden takaisinlasketut käyttömäärät Helsingin ja Espoon jätevedenpuhdistamojen toiminta-alueilla vuosina 2012-2021 (Thl 2022)

Yllä olevasta tilastosta käy ilmi huumeiden takaisinlasketut käyttömäärät vuosilta 2012-2021. Eri värit taulukossa kuvaa erityyppisiä huumeita (vaaleansininen MDMA, tummansininen Metamfetamiini, vihreä Amfetamiini ja pinkki Kokaiini). Viime vuosina keräysjaksoja on järjestetty useammin vuodessa, lisääntyneen huumeiden käyttömäärän takia. (Thl 2022.) Kuten aiemmin mainittu, Vantaan jätevedet jakaantuvat kahden toiminta-alueen kesken, Helsingin ja Espoon. Vuonna 2017 järjestetyssä Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyssä kävi ilmi, että huumeiden myyntiä/käyttäjiä piti suurena ongelmana 14 % vastaajista. Vuonna 2021 luku oli noussut 32 %:iin. Vuonna 2017 Helsingin alueella käyttömäärä on ollut noin 450 mg/1000 henkilöä/päivä ja Espoon alueella noin 400 mg/1000 henkilöä/päivä. Yhteensä tämä tekee noin 850 mg/1000 henkilöä/päivä Helsingin sekä Espoon puhdistamojen toiminta-alueilla. Vuonna 2021 vastaava määrä oli Helsingin alueella noin 2150 mg/1000 henkilöä/päivä ja Espoon alueella noin 1350 mg/1000 henkilöä/päivä. Yhteensä tämä tekee noin 3500 mg/1000 henkilöä/päivä molemmilla toiminta-alueilla. Mitattu luku on siis yli nelinkertaistunut neljän vuoden aikana. Tulee toki muistaa, että arvot voivat vaihdella vuosien välillä, mutta joka tapauksessa lisääntyvää kulutusta on nähtävissä. Aukkaiden huolestuneisuuden sekä lisääntyneen käytön välillä voidaan nähdä yhteys, huumeet vaikuttavat entistä enemmän katukuvaan.

Miten huolestunut olet mahdollisuudesta joutua seuraavien 12 kuukauden aikana alla mainittujen rikosten tai tapahtumien kohteeksi Vantaalla?

Kuvio 15: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)

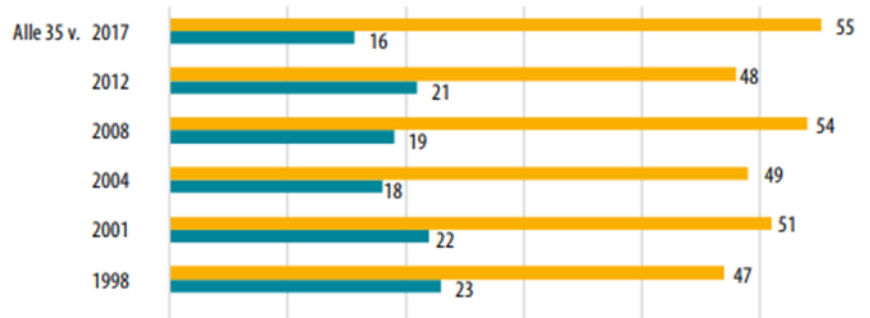
Kyselyssä kysyttiin myös asukkaiden huolestuneisuutta liittyen rikosten tai tapahtumien kohteeksi joutumiseen seuraavan 12 kk aikana. Oikeastaan huolestuneisuus on jossain määrin noussut kaikkia tekoja kohtaan. Varsinkin huoli omaisuuden varastamisesta sekä jonkinlaisen häirinnän kohteeksi joutumisesta on noussut huomattavasti vuosien varrella. Huoli seksuaalisesta häirinnästä tai ahdistelusta on noussut hieman vuodesta 2017, ja melkein 40 % oli vuonna 2021 huolissaan väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutumisesta.

Seksuaalinen ahdistelu on rikoslaisa kiellettyä. Rikoslain mukaan seksuaalinen ahdistelu tarkoittaa toisen koskettelua tavalla, joka loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta. (Rikoslaki 39/1889.) Seksuaalinen ahdistelu on kriminalisoitu Suomessa ja siitä voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi (Minilex 2022a). Seksuaalinen häirintä taas ei ole rikoslaisa kiellettyä. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan toisen lähestymistä seksuaalisella tavalla, vastoin hänen tahtoaan. Häirintä voi olla niin verbaalista kuin fyysistäkin, se voi olla esimerkiksi halventavaa puhetta toisen sukupuolesta, vihjailua, seksuaalisesti värittyneitä vitsejä, tai vartaloa tai yksityiselämää koskevaa puhetta tai kysymyksiä. (Minilex 2022b.) Tasa-arvolaki kieltää seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän työpaikoilla ja oppilaitoksissa (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986).

Vuonna 2017 järjestettiin kuudetta kertaa kansallinen tasa-arvobarometri, jonka avulla arvioidaan tasa-arvo kehitystä suomalaisessa yhteiskunnassa. Kyseisessä barometrissä tuotiin esille myös ongelmat liittyen seksuaaliseen häirintään ja epäasialliseen kohteluun. Kaikkein eniten

seksuaalista häirintää olivat kokeneet nuoret aikuiset, jotka määriteltiin kyseisessä mittauksessa alle 35-vuotiaiksi. (Tasa-arvobarometri 2017.)

Seuraava taulukko näyttää naisten miehen taholta ja miesten naisten taholta kokeman seksuaalisen häirinnän prosenttiluvun kahden viime vuoden ajalta vuonna 2017. (Vastaajia yhteensä 1682, keltainen: vastaajana nainen, sininen: vastaajana mies)

Kuvio 16: Seksuaalinen häirintä kahden viime vuoden aikana (Tasa-arvobarometri 2017)

Vuonna 2017 seksuaalista häirintää oli kokenut 55 % naisista ja 16 % miehistä. Kuten taulukosta käy ilmi luvut ovat pysyneet suhteellisen samoina vuodesta 1998 lähtien. Useimmiten häirintä oli sanallista, esimerkiksi kaksimielisiä vitsejä, härskien puhumista loukkaavalla tavalla, tai asiattomien huomautuksien esittämistä liittyen vartaloon tai seksuaalisuuteen. Barometrissä mitattiin myös fyysistä lähentelyä, seksin ehdottamista epäasiallisessa yhteydessä, vastaanlaista häirintää sosiaalisessa mediassa, sekä itsensä paljastelua. (Tasa-arvobarometri 2017, 35-38.)

Barometrissä kysyttiin myös vastaajien pelkoja liittyen väkivallan kohteeksi joutumisesta, sekä vaikuttaako pelko heidän varautuneisuuteensa. Pelko väkivallasta oli suurin liittyen yksin liikkumiseen yöllä, ja seuraavaksi suurin liittyen joukkoliikenteessä liikkumiseen illalla tai yöllä. (Tasa-arvobarometri 2017, 42.) Kuten vuoden 2021 Vantaan kaupungin turvallisuuskyselestä huomataan huoli väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutumisesta on noussut, nähtäväksi jää millainen muutos on kansallisella tasolla tulevaisuudessa.

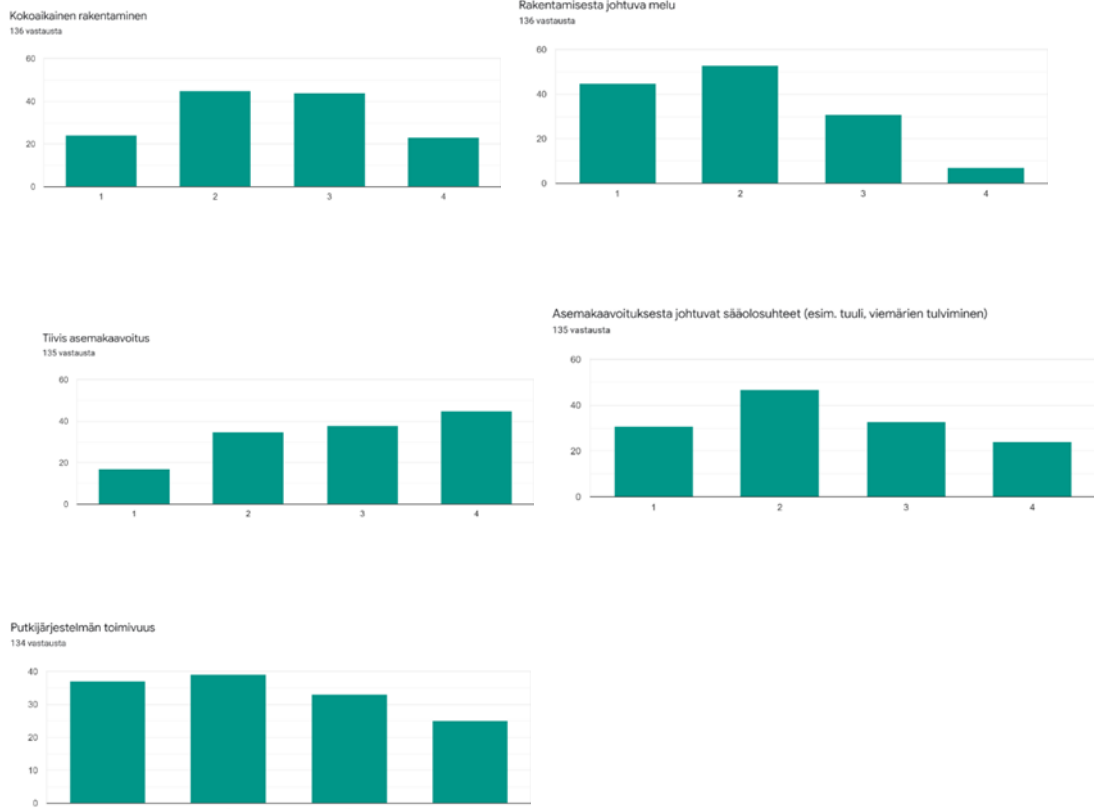
4.3 Kivistössä

Osio perustuu ”Turvallisuuden nykytila Kivistössä” kyselyn tuloksiin sekä havainnointiin alueella. Kysely oli avoinna viikon maaliskuussa 2022, ja vastaajia oli yhteensä 136. Yhteenveto kyselyn tuloksista löytyy liitteestä 1. Tässä osiossa paneudutaan kuuteen osioon, joiden kappale rakenne on sama jokaisessa osiossa. Kappaleissa tuodaan esille kyselystä saadut kaaviot sekä tehdään yhteenveto vastauksista, tämän jälkeen perehdytään asiasisältöön ja lopuksi

analysoidaan tekijöiden näkymistä Kivistössä. Havainnointia tukemaan kappaleisiin on myös lisätty kuvia tunnistetuista tekijöistä.

4.3.1 Alueen rakentaminen

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

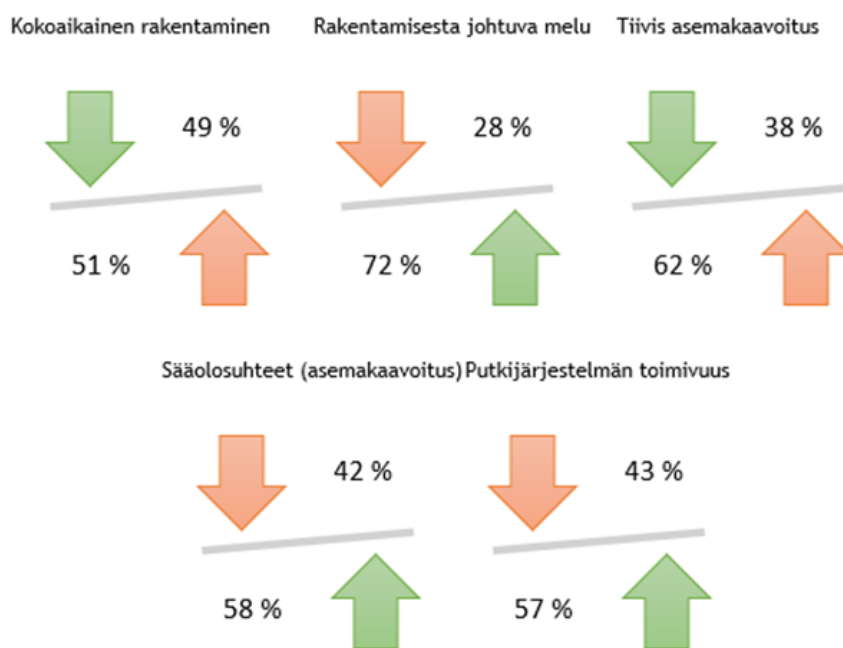

1: Ei lainkaan ongelma, 4: Suuri ongelma

Alueen rakentamiseen liittyen kysyttiin kysymys ”Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien yleistä kokemusta muuttuvasta asuinalueesta. Kivistö on muuttunut paljon viime vuosikymmenellä, ja tulee muuttumaan tulevaisuudessakin. Asiat, joihin kiinnitettiin huomiota, olivat nimenomaan rakentaminen, sekä asemakaavoitus niiltä osin kuin se on jo näkyvissä. Vastaukset jakautuivat melkein jokaisessa kysymyksessä tasaisesti kaikkien vastausvaihtoehtojen välille. Vastausvaihtoehtoja oli 4, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan ongelmattomia, ja 3-4 ongelmallisia.

Kokoaikaista rakentamista ongelmallisena piti 51 % vastaajista ja ongelmattomana 49 %. Näin ollen vastaukset menivät melkein tasan. Rakentamisesta johtuvaa melua ongelmattomana piti 72 % vastaajista ja ongelmallisena 28 %. Tässä aiheessa on nähtävissä selkeää eroa vastausten

välillä. Tiivistä asemakaavoitusta ongelmallisena piti 62 % vastaajista ja ongelmattomana 38 %. Tämän kysymyksen vastaukset olivat yllättävän eroavat, nähtäväksi jää miten tulevaisuudessa toteutettavat rakennusprojektit vaikuttavat kokemukseen tiivistä asemakaavoituksesta. Asemakaavoituksesta johtuvia sääolosuhteita (esim. tuuli ja viemärien tulviminen) ongelmattomana piti 58 % vastaajista ja ongelmallisena 42 %. Huomioitavaa on että, kuitenkin lähes 18 % piti sääolosuhteita suurena ongelmana. Putkijärjestelmän toimivuutta eli Kivistössä toimivan jätejärjestelmän toimivuutta ongelmattomana piti 57 % vastaajista ja ongelmallisena 43 %. Ensimmäisissä kahdessa kysymyksessä oli 136 vastaajaa, kahdessa seuraavassa 135, ja viimeisessä 134. Prosenttiluvut on suhteutettu näihin lukuihin.

Punainen: Ongelmallinen Vihreä: Ongelmaton

Alueen rakentamisella ja asemakaavoituksella on merkitystä asuinalueen turvallisuuteen, sekä siihen miten asukkaat turvallisuuden kokevat. Rakentamisella, sekä esimerkiksi valaistuksella voidaan vaikuttaa rikosriskeihin alueella. Kasvava rikosten ilmentyminen taas tuo alueelle huonomman maineen, joka voi johtaa alueen karttamiseen. Mitä vähemmän alueella on liikennettä, johtaa se luonnollisen valvonnan vähenemiseen. Luonnollista valvontaa tapahtuu asukkaiden liikkeessä alueella. Käytännössä tämä valvonta luo mahdolliselle rikoksen tekijälle tunteen siitä, että kiinnijäämisen riski on niin todennäköinen, että teko jää kokonaan toteuttamatta. Luonnolliseen valvontaan liittyy myös yhteisöllisyys. Jotta epäilyttävään toimintaan puututaan, täytyy asukkaiden olla halukkaita toimimaan. Mikäli yhteisöllisyys ei ole vahva, voi toimintahalukkuus olla alhainen, sillä ympäristöstä ja muista asukkaista ei välitetä riittävästi. (Hirvola 2016, 45.)

Ihmisten liikkuminen alueella edesauttaa siis turvallisuuden tunnetta, turvallisella alueella taas asukkaat haluavat liikkua. Mitä edellytyksiä luonnolliselle valvonnalle, sekä turvalliselle asuinalueelle sitten on? Miten rakentamalla voidaan vaikuttaa asuinalueen turvallisuuteen?

Monipuoliset toiminnot, asumismuodot, palvelut, sekä monipuolinen asukasryhmä lisäävät luonnollista valvontaa. Näin ollen esimerkiksi tietyt alueet eivät hiljene kokonaan, kun kello lyö 16 ja ihmiset lähtevät töistä kotiin. Uudet alueet sekä toiminnot, jotka ovat rikoksille alttiita tulisi sijoittaa osaksi jo olemassa olevaa yhteisöä, jotta niillekin sijoittuisi valvontaa. Näin ollen myös asuinalueet voivat hiljentyä päiväsaikaan, ellei alueella asu esimerkiksi eri ikäluokkiin kuuluvia asukkaita, tai asukkaita, joiden päivärytmit ovat erilaisia esimerkiksi töiden vuoksi. Myös alueelle sijoitetut palvelut sekä toiminnot esimerkiksi koulut ja päiväkodit lisäävät luonnollista valvontaa. Näiden tekijöiden lisäksi, julkisen liikenteen kulkeminen alueella lisää ns. tarkkaavaisia silmäpareja. Myös yleisiä oleskelupaikkoja esim. puistoja ja leikkikenttiä voidaan luoda asuinalueelle, jolloin viihtyvyys alueella nousee. Näille paikoille on kuitenkin hyvä olla esteetön näkyvyys, jotta mahdollinen häiritsevä toiminta voidaan havaita. (Hirvola 2016, 45-46.)

Rakentamiseen liittyy paljon asioita, joita voidaan ottaa huomioon turvallisuuden kannalta. Jotkin ratkaisut voivat vaikuttaa merkityksettömiltä, mutta niiden vaikutus voi olla hyvinkin suuri. Usein toimivin tila on sellainen, jossa kulkija ei kiinnitä paljoakaan huomiota sen toimivuuteen. Rakennusten sisäänkäyntien ja yleisten kulkureittien tulisi olla selkeitä sekä sellaisia etteivät ne aiheuta vaaratilanteita. Esteettömyys helpottaa niin sitä tarvitsevien kulkemista, kuin myös vähentää tapaturmien ja onnettomuuksien riskiä. Näkyvyys tulisi olla hyvä niin rakennuksesta kuin rakennukseenkin. Esimerkiksi alimmassa kerroksessa sijaitsevat yleiset tilat voivat olla ikkunoilla varustettuja, jotta valvonta on helpompaa, mikäli tiloissa tapahtuu jotain normaalista poikkeavaa. Näkyvyys rakennuksesta ulos taas lisää niin asukkaiden turvallisuutta, kuin myös ulkona kulkevien ihmisten turvallisuuden tunnetta.

Luonnollista valvontaa voidaan tukea myös rakenteellisella suojauksella kuten esimerkiksi ovi-koodeilla sekä aidatuilla alueilla. Tulee kuitenkin muistaa, että aidattu alue luo tunteen siitä, ettei sinne eksyvä henkilö ole tervetullut, ja tämä tunne voi lisätä halukkuutta päästä rajatulle alueelle. Mikäli aitoja tai muureja käytetään rakenteellisena suojauksena, voidaan ne suunnitella niin ettei ne estä kuitenkaan luonnollista valvontaa. Aidalla voidaan rajata alue niin, että näkyvyys alueelle sekä alueelta säilyy. (Hirvola 2016, 46-49.)

Katuverkosto voidaan usein jakaa kahteen erilaiseen rakenteeseen, pussikatujärjestelmään sekä läpäisevän katuverkon rakenteeseen. Molemmissa rakenteissa on hyvät sekä huonot puolensa. Pussikatujärjestelmässä pääkatuun liittyy esimerkiksi asuntokadut, joilta ei ole läpikulua. Luonnollista valvontaa on helppo toteuttaa sillä asukkaat tuntevat kadun varrella asuvat ihmiset. Ohikulkijoita on kuitenkin vähemmän, joka taas vähentää luonnollisen valvonnan

määrää. Läpäisevän katuverkon rakenteessa, alueella on monia eri reittejä sekä enemmän luonnollista valvontaa. Ihmisvilinä aiheuttaa kuitenkin sen, ettei asukkaat tunne toisiaan niin hyvin, ja normaalista poikkeavaa toimintaa alueella voi olla vaikeampaa tunnistaa. (Hirvola 2016, 53.)

Rakentamisessa on otettava huomioon paloturvallisuus jo kaavasuunnittelussa. Pelastusteiden sijainti on mietittävä tarkkaan varsinkin täydennysrakentamisessa. Pelastustiet ovat yleensä ajoteitä, joita pitkin hälytysajoneuvot pääsevät tarpeeksi lähelle rakennusta. Hyvin suunnitellun pelastustien lisäksi on tärkeää ylläpitää tietä niin ettei sillä säilytetä mitään, ja varsinkin talvella sen kunnossapidosta on huolehdittava. Pelastustiet on merkittävä selkeästi, jotta niille ei parkkeerattaisi autoja tai jätettäisi muitakaan esteitä edes hetkeksi. Useimmiten pelastustiet vaaditaan kohteissa, joissa on yli kolme kerrosta. Pelastustoiminnan paikalle pääsy täytyy kuitenkin turvata muissakin kohteissa. Sairaankuljetusyksikölle sekä sammutusautolle tarvitaan pääsy uloskäyntien läheisyyteen, oli kyse sitten pelastustien vaativasta kohteesta tai ei. (Hirvola 2016, 106-108.)

Havainnointi Kivistössä

Kivistön keskustaa on rakennettu viime vuosikymmenen aikana tiuhaa tahtia. Uusia rakennuksia nousee jatkuvasti, ja odotetut palvelutkin ovat vähitellen tulleet alueelle. Kuten aiemmin mainittu, luonnollinen valvonta lisääntyy esimerkiksi monipuolisten asumismuotojen sekä asukasryhmien myötä. Monipuolisilla asumismuodoilla tarkoitetaan asumismuotojen, esimerkiksi vuokra-asuntojen ja omistusasuntojen sijaitsemista samalla alueella limittäin. Monipuolisilla asukasryhmillä taas tarkoitetaan esimerkiksi vuorotyöntekijöitä, eläkeläisiä, opiskelijoita tai vanhempia, jotka ovat lasten kanssa kotona. Näillä henkilöillä voi olla erilaiset päivärytmit kuin ns. päivätyötä tekevillä asukkailla, jotka ovat töissä noin klo 8-16. Tällä haetaan sitä puolta luonnolliseen valvontaan, ettei asuinalue hiljene kokonaan tiettyjen ajankohtien ajaksi.

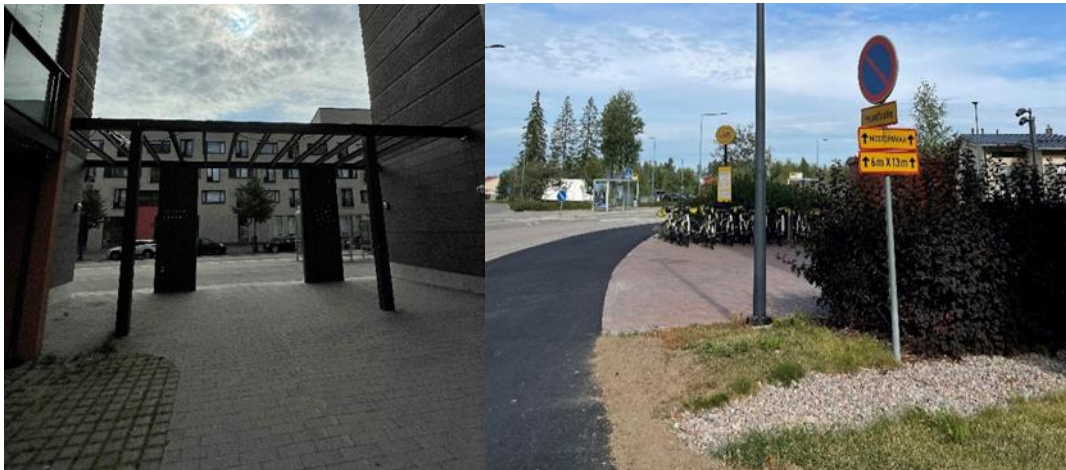

Kuvio 17: Aurinkokiven koulu, Kenraalinpuisto & Kanniston koulu kartalla (Google Maps 2022)

Kuten aiemmin mainittu myös esimerkiksi koulujen ja päiväkotien sijoittaminen alueelle lisää ihmisvilinää ja näin luonnollista valvontaa. Kivistön alueelta löytyy niin päiväkoteja kuin koulujakin. Vilkkainta liikenne näiden kohteiden ympärillä on koulupäiväisin, kohteilla on kuitenkin käyttäjiä myös ilta-aikaan. Samoin kahden koulun, Aurinkokiven sekä Kanniston koulujen välissä sijaitsevalla Kenraalinpuistolla on käyttäjiä niin päivisin kuin iltaisin. Näkyvyyttä alueelle on monesta suunnasta ja alueen keskelle on sijoitettu leikkipaikka, joka vähentää erilaisen häiriökäyttäytymisen riskiä alueella. Alueen maineella on kuitenkin vaikutusta sen käyttöasteeseen. Mikäli alueella esiintyy paljon häiriökäyttäytymistä voi se vähentää puiston käyttöä, jolloin alue saattaa jäädä tyhjilleen. Tyhjä alue taas saattaa lisätä häiriökäyttäytymistä, jolloin voidaan joutua tilanteeseen, jossa aluetta ei käytäkään laajasti erilaiset ihmisryhmät eri aikoina päivästä.

Kuvio 18: Alakerroksen pyörävarasto & ovikoodit (Essi Kartano 2022)

Kuvio 19: Porttikongit & pelastustie (Essi Kartano 2022)

Luonnollisen valvonnan lisäksi rakenteellisella suojauksella voidaan vaikuttaa turvallisuuteen alueella. Näkyvyyttä voidaan parantaa esimerkiksi rakentamalla alimman kerroksen yleiset tilat niin, että niihin näkee ikkunoista sisään. Tämä lisää näkyvyyttä niin sisä- kuin ulkotiloihin. Kivistön uudemmissa taloissa sisäänkäynnit on pitkälti rakennettu niin että ulko-ovesta on näkyvyys ulos ja toisinpäin. Tämän lisäksi rakennuksissa on pyörävarastoja ja kuivaushuoneita, joiden seinät on tehty läpinäkyviksi. Tämä helpottaa luonnollisen valvonnan toteuttamista ja voi lisätä poikkeavan käyttäytymisen havaitsemista, kuin myös ennalta vähentää rikosten suunnittelua. Rakenteelliseen suojaukseen liitetään niin ovikoodit kuin myös alueiden rajaus esimerkiksi muureilla. Ovikoodit uudemmissa rakennuksista löytyy oikeastaan oletuksena melkein jokaisesta talosta. Ovikoodien lisäksi Kivistön alueella on käytössä kulkulätkät, joilla yleisimmin pääsee omaan asuinrakennukseen, rakennuksen yleisiin tiloihin, tai/sekä yleisiin jätehuoneisiin. Kuten aiemmin mainittu, alueita voidaan rajata ns. näennäisesti, jolloin muurit tms. eivät rajaa aluetta kokonaan pois käytöstä, mutta vaikuttavat kulkijamäärään. Esimerkiksi sisäpihoja on alueella rajattu sijoittamalla ne rakennuksien keskelle, sekä porttikongeilta. Nämä eivät estä kulkua alueen läpi kokonaan, mutta voivat vaikuttaa siihen, että läpikulkijat valitsevat toisen reitin, ja näin yksityisyyttä säilytetään rajatulla alueella. Kivistön keskustassa on pääasiassa korkeita rakennuksia, jotka vaativat pelastustien olemassaolon. Pelastustiet ovat usein tehty viihtyisän näköisiksi, jottei ne kiinnittäisi huomiota ympäristössä. Pelastustien kilpi on tärkeä olla, jotta vältetään pysäköinnit pelastustien kohdalle. Myös pelastustien ympäristöön tulee kiinnittää huomiota, jottei pelastustie vahingossakaan tukkiutuisi.

Kuvio 20: Ajonesto Kivistön juna-asemalla & esteettömyyttä rampeilla (Essi Kartano 2022)

Niin esteettömyydellä kuin esteellisyydelläkin on turvallisuuden kannalta suuri vaikutus. Esteettömyyttä edistetään mm. rampeilla, hisseillä sekä tasaisilla teillä ja teiden ylityksillä. Esteellisyyteen vaikuttaa esimerkiksi ajonesto, jonka tarkoitus on luoda turvallisuutta, kuin myös tietyt ja puoliksi valmiit tiet, jotka taas voivat aiheuttaa tapaturmia. Kuten kuvion 20 ensimmäisestä kuvasta käy ilmi, Kivistön juna-aseman yhden sisäänkäynnin vieressä on laaja suojatie, jolle on sijoitettu ajonestoa varten istutukset. Ajonestolla on tarkoitus ohjata liikennettä liittyisiin, joissa u-käännös on turvallinen niin muiden autoilijoiden kuin kevyenliikenteenkin puolesta. Vaikka ajonesto varmasti vähentääkin poikkeavaa liikennettä laajalti, tapahtuu läpiajoa suojatien kautta kuitenkin päivittäin. Järjestetyssä kyselyssä kivistöläisiltä kysyttäessä tapaturmiin vaikuttavista tekijöistä, mainittiin yhdessä vastauksessa suojatien laajuuden vaikutus turvallisuuteen. Suojatie on sijoitettu hidasteen päälle ja sen tarkoitus on mahdollistaa sujuva liikenne aseman sekä asutuksen välillä. Tämä kuitenkin tarkoittaa, että autoilijoiden tulee kiinnittää huomiota tien ylittäjiin koko suojatien laajuudelta. Ajonestoon tarkoitettujen istutusten takaa voi olla vaikea havaita kulkijoita. Suojatien keskiosassa on myös kaupunkipyörien sekä asukkaiden omien pyörien pyöräparkit. Tien ylitys pyöräparkille tulisi tapahtua taluttaen, jotta vaaratilanteiden riskiä voitaisiin vähentää. Myös satunnaiset autoilijat, jotka tulevat suojatietä pitkin tielle, aiheuttavat huonon näkyvyyden muulle liikenteelle. Ensimmäisessä kuvassa on myös näkyvissä puoliksi valmis tie joka on toinen esteellisyyttä aiheuttava tekijä. Toisessa kuvassa on ramppi sisäänkäynnin yhteydessä. Esteetön kulku rappukäytäviin on tärkeä turvallisuuteen vaikuttava rakenteellinen tekijä. Kuten aiemmin mainittu myös tasaiset tiet sekä tienylitykset helpottavat turvallista liikkumista kaikilla kulkumuodoilla, sekä vähentävät mahdollisten tapaturmien vaaraa.

Kuvio 21: Kivistön katujärjestelmät ”Uusi & Vanha Kivistö” (Liikenteen Palauteväylä 2022)

Kivistön suuralueelta löytyy niin pussikatujärjestelmiä kuin myös läpäisevän katuverkoston rakenteita. Aseman läheisyydessä kadut ovat enemmän katuverkoston läpäiseviä ja liikennettä tulee monesta suuntaa. Sisäpihat on rakennettu osaksi verkostoa ja korttelit ovat lähekkäin toisia. Eri taloyhtiöitä voi olla vaikea erottaa toisistaan. Korttelit sulautuvat toisiinsa ja tuntuu että asuinalue on yhtä. Pussikatujärjestelmiä taas löytyy alueilta, joilla on enemmän rivitalo ja omakotitalo asutusta, esimerkiksi ”Vanhan Kivistön” alueelta. Näillä alueilla on usein pääkatu, josta lähtee sivukatuja, jotka loppuvat umpikujaan. Kuten aiemmin mainittu luonnollinen valvonta voi olla helpompaa näillä alueilla sillä alueella liikkuu usein samat henkilöt. Näiden rakenteiden lisäksi alueelta löytyy järjestelmä, joka hieman eroaa pussikatujärjestelmästä. Kivistön asuntomessualueen rakennukset on rakennettu niin, että ne sijaitsevat kaikki saman kadun varrella. Näin ollen liikenne kulkee koko alueen läpi ja jokaisella asukkaalla on mahdollisuus vaikuttaa luonnolliseen valvontaan.

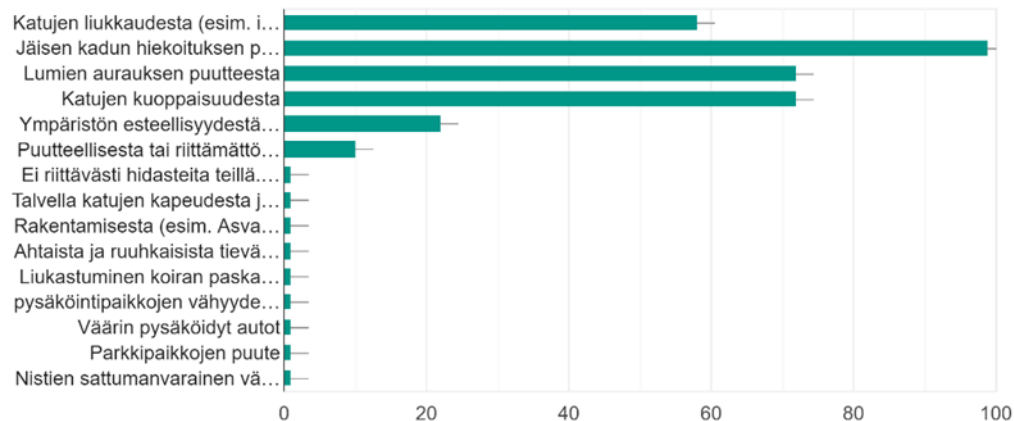

Kuvio 22: Kivistön asuntomessualueen katujärjestelmä (Liikenteen Palauteväylä 2022)

4.3.2 Kunnossapito

Valitse kaikki kohdat, jotka sopivat väitteeseen: Asuinalueella tapahtuvat tapaturmat johtuvat luultavammin...

134 vastausta

Kysymykseen liittyen kunnossapitoon asuinalueella saatiin yhteensä 134 vastausta. Kysymyksessä oli mahdollista valita usea vaihtoehto, sekä kirjoittaa omin sanoin ongelma, jonka halusi tuoda esille. Omin sanoin kirjoitetuille vastauksille tuli arvoksi automaattisesti 1. Valmiina annetuista vaihtoehdoista, jäisen kadun hiekoituksen puutteen arveltiin olevan suurin vaikuttava tekijä asuinalueella tapahtuviin tapaturmiin. Lumien aurauksen puutteen ja katujen kuoppaisuuden arveltiin olevan seuraavaksi vaikuttavimmat tekijät. Kysely järjestettiin talvella, jolloin hiekoitus ja auraukset olivat ajankohtaisia, ja vastaajilla lähimuistissa. On mahdollista, että vastauksien suhde olisi ollut erilainen, mikäli kysely olisi toteutettu eri vuodenaikana. Edelliset tekijät olivat yli 50 % vastaajan mielestä ongelmia, melkein 50 % mielestä myös katujen liukkaus (esim. irtosora tai liukkaat lehdet) oli suuri vaikuttava tekijä. Ympäristön esteisyyttä (esim. korkeat kivetykset), ja puutteellista tai riittämätöntä katuvalaistusta tapaturmiin vaikuttavana tekijänä piti alle 15 % vastaajista.

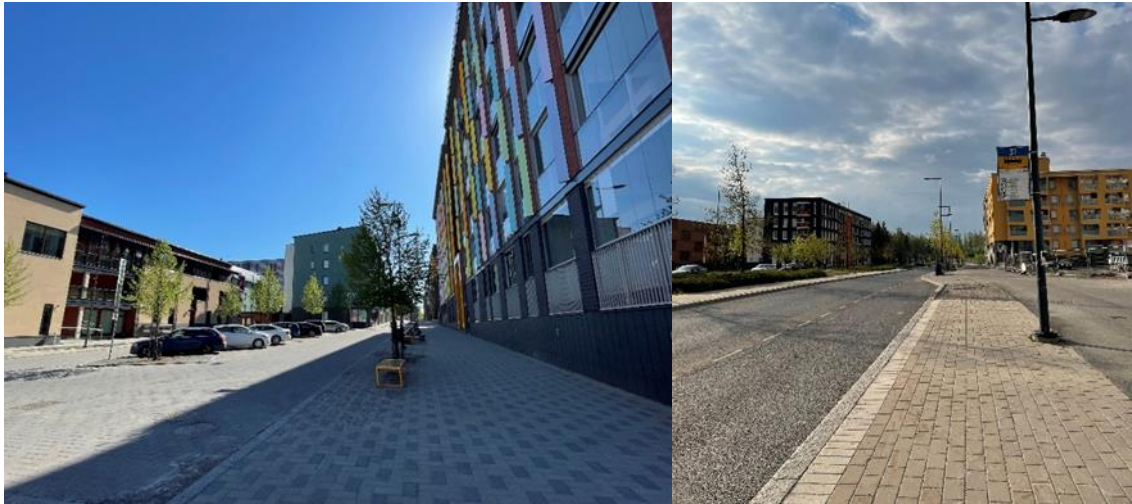
Vapaa sana kohdassa esille tuli esimerkiksi ympäristön esteellisyyteen liittyviä tekijöitä. Näitä olivat mm. lumikinosten haitta näkyvyydelle, sekä ahtaat/ruuhkaiset tieväylät, että risteykset, niin talvella kuin muulloinkin vuodesta. Myös parkkipaikkojen puutteen, katuvarsi-pysäköinneistä tai sivuteiltä nopeasti liikkeelle lähtevät autoilijoiden, sekä väärin pysäköityjen autojen koettiin aiheuttavan tai johtavan tapaturmiin. Liikenteeseen liittyen nostettiin esille myös liian suuret ajonopeudet sekä riittämätön määrä hidasteita. Rakentamiseen liittyen ilmi tuotiin asfaltin avaus samasta kohtaa, tiettyjen suojateiden vaarallisuus sekä isot rakennustyömaat. Kysymys oli laaja ja käsitti kaikenlaiset tapaturmat niin henkilöihin kuin omaisuuteenkin liittyen. Tarkka lista vastauksista löytyy liitteestä 1.

Ympäristön kunnossapidolla on vaikutusta mahdollisiin tapaturma- ja onnettomuusriskeihin. Usein vain yksi tekijä ei johda tapaturmaan, vaan vaikuttavia tekijöitä voidaan tunnistaa useita. Kun aloitetaan miettimään mistä jokin tapahtuma johtuu, voidaan etsinnässä päästä hyvinkin pitkälle, jotta alkutekijä löytyy. On myös mahdollista, ettei selkeää tekijää löydy. Kannattavaa on kuitenkin kiinnittää huomiota kaikkiin riskiin vaikuttaviin tekijöihin, ja miettiä mitä muutoksia voidaan tehdä tapaturman tms. uudelleen tapahtumisen estämiseksi. Toimiva ympäristö mahdollistaa asukkaiden turvallisen arkielämän. Ennakointi ja järkevästi suunniteltu ympäristö ehkäisevät jo osaltaan tapaturmia. Mikäli jokin ei haluttu tapahtuma kuitenkin tapahtuu, tulee ympäristön olla helppokulkuinen ja selkeä, sekä mahdollistaa pelastustoimen pääsy tapahtumapaikalle. Lisäksi kulkuväylien tulisi olla tarpeeksi väljiä, jotta liikenne olisi sujuvaa ja tilan puute ei olisi tapaturmiin vaikuttava tekijä.

Helppokulkuinen ja esteetön ympäristö helpottaa asukkaiden kulkemista alueella sekä oikeiden reittien valitsemista. Mikäli ympäristö selkeästi ohjaa kulkemaan valaistuja hyväkuntoisia reittejä, voi se osaltaan vaikuttaa turvallisuuteen ja ennakointiin tapaturmien varalta. Erilaisien tilojen käyttötarkoituksesta voidaan viestiä visuaalisesti värein ja valoin, sekä materiaalein, muodoin ja äänin. Ympäristön hahmottamista auttaa myös opasteet, joiden tarkoitus on erottaa muista liikennemerkeistä niin että asukkaat, kuin myös alueella vierailevat, pystyvät ennakoimaan liikkumisensa turvallisesti ja hyvissä ajoin. (Hirvola 2016, 84.) Opasteiden tärkeys korostuu erityisesti autoilijoiden kohdalla. Mikäli opasteet eivät aja tarkoitustaan, äkkinäisiä liikkeitä voidaan joutua tekemään ja turvallisuus vaarantuu. Tähän liittyy myös aiemmin mainittu liian korkea tilannenopeus, vähäiset turvavälit, sekä liikennesääntöjen noudattamatta jättäminen. Tilan selkeä hahmottaminen, sekä liikennesäännöt mahdollistavat tältä osin turvallisen liikkumisen alueella.

Ympäristön kunnossapidolla, siisteydellä ja järjestyksellä pyritään luomaan turvallinen ympäristö. Ympäristöstä huolehditaan esimerkiksi huoltamalla laitteita sekä kalusteita, joita alueelta löytyy. Ympäristön siisteydestä pidetään huoli esimerkiksi oikeanlaisilla kestäville materiaalivalinnoilla sekä riittävällä jätehuollolla. Järjestystä ylläpidetään niin ettei paloturvallisuus vaarannu ja poistumistiet ovat vapaina irtotavarasta. Talvisin kunnossapidon merkitys korostuu entisestään. Kuten kyselyssä kävi ilmi, katujen liukkaita ja katujen hiekoituksen puutetta pidettiin suurena ongelmana. Talven mukana tulevat lieveilmiöt voidaan pitää minimissään toimivalla alueen rakentamisella. Sulamisvedet tulisi ohjata pois kulkuväyliltä, kulkureiteille voidaan asentaa lämmitys, joka pitää ne vapaana lumesta, ja reittien sekä sisäänkäyntien kattaminen helpottaa niiden kunnossapitoa talvisin. (Hirvola 2016, 93.) Keväällä taas hiekoitushiekka tulisi poistaa nopeasti ja näin samalla torjua katupölyn muodostumista (Hirvola 2016, 143-144).

Havainnointi Kivistössä

Kuvio 23: Tilojen erottelu käyttötarkoitukseen (Essi Kartano 2022)

Kivistössä tilojen erotteluun on kiinnitetty paljon huomiota. Tilojen erottelulla pyritään kertomaan käyttäjälle tilan tarkoitus. Ulkona tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi kävelyteiden erottamista autoteistä, julkisten alueiden erottamista yksityisistä ja piha-alueiden erottamista muista alueista. Näin ollen tiloja ei tarvitse esim. aidata korostamaan yksityisyyttä tai kertomaan tilan käyttötarkoituksesta. Alueet voidaan myös pitää esteettömänä kun tilan vaihtumisesta ei tarvitse ilmoittaa korkeuseroin. Tämän mahdollistaa esimerkiksi eriväristen tiilien käyttö teiden päällystyksessä, kuten kuvion 23 kuvista on nähtävissä. Tiessä on selkeästi nähtävissä kävely- ja ajotien raja ilman korkeuseroa. Tilan käyttötarkoituksesta kertoo myös penkit ja istutukset sekä ajotiellä parkkipaikat ja kadun reunuskivet. Teiden väljyys tekee alueella kulkemisesta mukavampaa sekä turvallisempaa kun tilaa liikkua on tarpeeksi ja teillä ei ole näköesteitä.

Kuvio 24: Opasteet (Essi Kartano 2022)

Opasteet auttavat niin asukkaita kuin muitakin alueella liikkuja hahmottamaan ympäristöä. Tarpeeksi isot ja selkeät opasteet ovat nähtävissä pidemmältäkin, ja nopeammissakin tilanne-nopeuksissa. Näin äkkinäisiä liikkeitä ei tarvitse tehdä liikenteessä. Opasteiden pitäminen ajankohtaisina on tärkeää, jotta mahdollisimman turvallinen liikkuminen mahdollistetaan. Mahdollisista tietöistä tulee ilmoittaa, jotta kulkijat voivat suunnitella reittinsä niiden mukaan. Opasteita on asuinympäristössä paljon erilaisia, kuten liikennemerkkejä ja opasteita kohteisiin. Jokaisella ympäristöön sijoitetulla opasteella on tarkoituksensa. Kivistön alueella parkkihallien ollessa pääsijoituskohteita asukkaiden autoille, myös niihin tulisi olla tarpeeksi selkeät opasteet. Kivistössä sijaitsee monia työmaita samaan aikaan lähekkäin. Työmaiden merkittäminen selkeästi vähentää raskaan kaluston ylimääräistä liikkumista alueella, ja näin ylläpitää turvallisuutta. Opasteiden kunnossapidosta tulee huolehtia varsinkin talvella. Kriittisten opasteiden ja liikennemerkkien jäädessä lumen alle, voi turvallisuus heikentyä huomattavasti ja vaaratilanteita syntyä. Opasteiden sijaintia ja merkitystä mietittäessä tulee huomioida niin asukkaat kuin hekin, jotka eivät alueella usein liiku eivätkä välttämättä tiedä sen erityispiirteistä tai havainnoi ympäristöä yhtä nopeasti kuin he, jotka ovat alueella tottuneet liikkumaan.

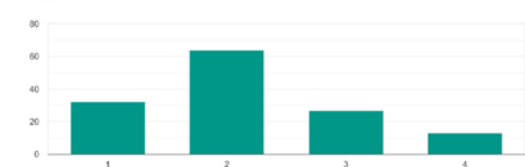
4.3.3 Liikenne

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

Kävelyteiden tai pyöräteiden esteellisyys
136 vastausta

Tiettyöt
136 vastausta

Liikennesääntöjen rikkominen
136 vastausta

Parkkipaikkojen saatavuus
136 vastausta

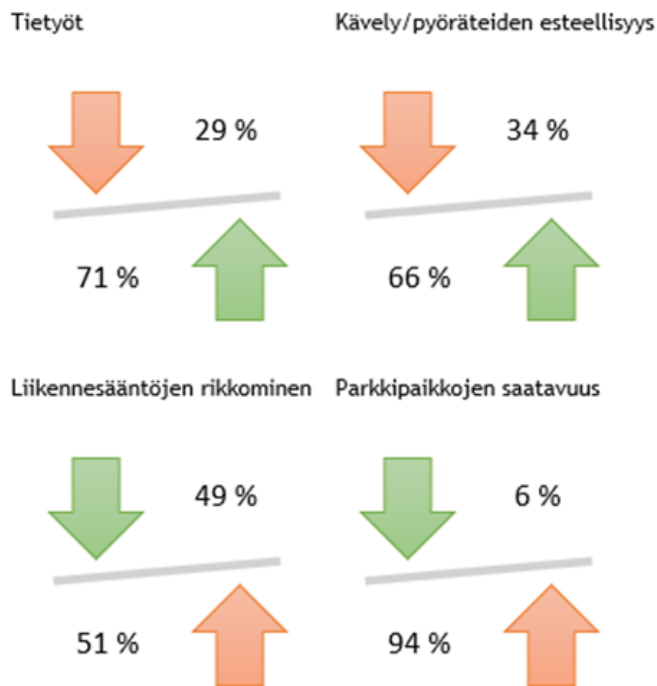

1: Ei lainkaan ongelma, 4: Suuri ongelma

Liikenteeseen liittyen kysyttiin kysymys ”Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien näkemystä niin rakenteellisiin asioihin kuin tapaturmiinkin liittyen. Muuttuvalla alueella rakentaminen näkyy selkeästi katukuvassa, ja muuttuvat liikennejärjestelmät johtavat välillä erikoiniin ratkaisuihin. Liikenne osiossa otetaan kantaa niin pysyviin ongelmakohtiin (parkkipaikat sekä kävelytiet), kuin

myös muuttuviin kohteisiin (tietyöt). Lisäksi selvitettiin, kuinka suurena ongelmana liikennesääntöjen rikkomista pidetään yleisesti/edellä mainittujen seikkojen takia. Liikennesääntöjen rikkomisella tarkoitetaan lievempiä rikkomuksia, joista ei välttämättä seuraa sakkorangais- tusta (laki24 2022). Vastauksien jakautuminen oli tässä osiossa hieman vähemmän vaihtelevaa kuin osiossa alueen rakentaminen. Vastausvaihtoehtoja oli 4, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan ongelmattomia, ja 3-4 ongelmallisia.

Tietöitä ongelmattomana piti 71 % vastaajista ja ongelmallisena 29 %. Tietyöt ovat vähenty- neet huomattavasti viimeisen vuoden aikana, nyt tietyöt sijoittuvat tietyille alueille ja vai- keuttavat näin ollen tiettyjen alueiden asukkaiden arkea. Voi olla, että tulokset olisivat olleet erilaiset aikana, jolloin vanha kolmostie (Seututie 130) oli suljettu, ja kaikki liikenne Kivis- töön ja siitä ohi kulki Kivistön läpi. Kävely- ja pyöräteiden esteellisyyttä ongelmattomana piti 66 % vastaajista ja ongelmallisena 34 %. Liikennesääntöjen rikkomista ongelmallisena piti 51 % vastaajista ja ongelmattomana 49 %. Vastaukset menivät siis melkein tasan ja vastausvaihto- ehtojen kesken vastausvaihtoehdot 2 & 3 saivat suurimman osan vastauksista yhteensä. Jokai- nen vastaaja määritteli itse liikennesääntöjen rikkomisen, liittyykö siihen esimerkiksi pelkäs- tään autoilijoiden rikkomukset liikenteessä, vai myös jalankulkijoiden rikkomukset sekä lii- kenne rikkomukset parkkeeraukseen liittyen. Parkkipaikkojen saatavuutta ongelmallisena piti 94 % vastaajista ja ongelmattomana 6 %. Kyseinen asia on paljon esillä niin autollisten kuin autottomien toimesta asukasfoorumeilla. Kuten osiossa kunnossapito mainittiin, voi parkki- paikkojen puute johtaa väärin pysäköityihin autoihin ja näin ollen sekä liikenne rikkomuksiin että vaaratilanteisiin. Mietittäväksi jää onko ongelma alueella parkkipaikkojen puute vaiko niiden omistusmuoto tai yleinen hintataso. Kokonaan ilmaisia parkkeja ei Kivistöstä enää löydy, joillain tietyillä alueilla autot saavat olla maksutta parkissa tietyn ajan, tietyn ajan- kohdan aikana. Vastaajia kysymyksissä oli 136 ja prosenttiluvut on suhteutettu kyseiseen lu- kuun.

Punainen: Ongelmallinen Vihreä: Ongelmaton

Liikenneturvallisuus voi olla asukkaille helpommin lähestyttävä aihe kuin esimerkiksi tapaturmat tai alueen rakentaminen. Jokainen asukas nimittäin osaltaan vaikuttaa liikenteeseen alueella. Paikasta toiseen liikkuminen voi tapahtua erilaisilla kulkuvälineillä, ja useat asukkaat saattavat päivänkin aikana edustaa eri kulkumuotojen käyttäjiä. Erilaisia kulkumuotoja ovat mm. kävely, pyöräily, julkinen liikenne, sekä autoilu. Eri kulkumuotojen reittien tulisi olla sujuvia ja tarkoituksenmukaisia, kuin myös toisiaan tukevia. Sujuva liikenne vaatii jokaisen kulkumuodon huomioon ottamista sekä ympäristön kunnossapitoa. Rakennettu turvallisuus tukee turvallisuutta mm. valaistuksen, liikennejärjestelyiden, sekä opasteiden, ja tien kunnossapidon avulla. Liikenteessä tilannenopeudella sekä liikennemäärän kasvulla on myös vaikutusta turvallisuuteen. Liikenteen määrää tietyillä kulkumuodoilla voidaan pyrkiä vähentämään sijoittamalla palvelut niin, että niihin kulkeminen on mielekästä esimerkiksi kävellen. (Hirvola 2016, 120.)

Liikenteellä on vaikutusta myös luonnolliseen valvontaan sekä yhteisöllisyyteen. Tämä taas osaltaan lisää turvallisuuden tunnetta alueella. Kuten aiemmin mainittu, luonnollisella valvonnalla tarkoitetaan valvontaa, jota asukkaat toteuttavat liikkueensa alueella. Näin ollen mitä enemmän liikennettä alueella on sitä vähemmän rikkomuksia saattaa tapahtua, sillä kiinnijäämisen riski on suurempi. Yhteisöllisyys myös korostuu tässä tilanteessa, asukkaat tuntevat voivansa yhdessä vaikuttaa alueen turvallisuuteen. Yleisesti liikkumisen alueella tulisi tuntua turvalliselta, jotta sitä tapahtuisi. Liikenteen määrä kasvaa oletettavasti asukasmäärän

kohotessa. Tällöin tulee ottaa huomioon uusien asutuksien sijaitseminen niin, että liikkuminen ei ole riippuvaista yksityisautoilusta. (Hirvola 2016, 120-122.)

Risteykset ja liittymät voivat heikentää turvallisuutta liikenteessä. Nämä voivat aiheuttaa huonon näkyvyyden kevyen liikenteen väylille sekä ajokaduille. Myös ajonopeus voi olla liian suuri tilanteeseen nähden, jolloin ympäristöä ei ehditä havainnoimaan tarpeeksi. Asetuksessa näkemäalueista (65/2011) määritellään riittävät näkemäpituudet liikenneturvallisuuden, liikenteen joustavuuden sekä liikenteenvälityskyvyn puolesta (Liikenne- ja viestintäministeriön asetus näkemäalueista 65/2011). Yllättävät tilanteet esimerkiksi suojateilla voivat johtua olettuksesta, että molemmat osapuolet ovat huomanneet toisensa ja väistävät toisiaan. Suojateiden turvallisuutta parantaa niiden jaksottelu rakentamalla keskisaareke, tai sijoittamalla suojatie hidastustyössä kohdalle. Jaksottaminen luo suojatiestä lyhyemmän, jolloin jalankulkijalle luodaan mahdollisuus kulkea tien yli osissa, ja hidastustyössä taas hidastaa autoilijoiden tilannenopeutta suojatien kohdalle saavuttaessa. Myös kiertoliittymien avulla voidaan vaikuttaa nopeuksiin sekä suojateiden turvallisuuteen. Pyöräily- ja jalankulku ali- ja ylikuluilla pystytään luoda kulkijoille vaihtoehtoinen reitti, joka on rauhoitettu ajoneuvoilta. Alikulun tulisi olla hyvin valaistu ja kunnossapidetty, jotta kulkijat kokisivat sen mielekkääksi reitiksi kulkea. Alikulun tulisi myös olla esteetön, jotta se mahdollistaisi helpon siirtymisen paikasta toiseen ilman suuria korkeuseroja. Talvella tulisi pitää huoli, ettei alikulkuun kerääny vettä, joka pääsisi jäätymään ja näin aiheuttaisi vaarantilanteita. (Hirvola 2016, 131-132.)

Hyvä näkyvyys lisää turvallisuutta huomattavasti antamalla kulkijoille aikaa reagoida muuttuviin tilanteisiin. Näkyvyyttä huonontaa esimerkiksi ylikasvatukset istutukset, huonosti sijoitetut pylväät, mainokset tms., sekä talvisin lumikasat. Näkyvyys varsinkin risteys- ja liittymäalueilla voidaan kokea ongelmalliseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) sivuilta löytyy paljon tietoa erilaisten parannusehdotusten hyödyistä, sekä kustannuksista. Tien kunnosta voi ilmoittaa ympäri vuorokauden sekä tarkistaa onko kyseisestä kohdasta jo ilmoitettu. Liikennettä vaarantavasta ongelmasta, esimerkiksi tiellä olevasta vedestä tai tielle kaatuneesta puusta, taas ilmoitetaan soittamalla. Sivuilta löytyy myös ehdotuspuri, joka neuvoo, onko parannusehdotus toteutettavissa. Vaikka apuri alustavasti neuvoisi, ettei ehdotus ole kannattava, kannattaa selkeät turvallisuuspuutteet kuitenkin ilmoittaa eteenpäin. Ehdotukset tulisi käsitellä tilannekohtaisesti, ja ilmoittaminen kannattaa, jottei muutosta tapahdu vasta kun tapaturma on jo tapahtunut. (ELY-keskus 2022.)

Havainnointi Kivistössä

Kuvio 25: Kulkureitit eri kulkumuodoille (Essi Kartano 2022)

Seuratessa liikennettä Kivistössä on helppo havaita useiden eri kulkumuotojen käyttäjiä. Kun seuraa hetken Kivistön juna-aseman aluetta näkee niin autoilijoita, kävelijöitä, pyöräilijöitä kuin muitakin pyörällisiä kulkuvälineitä (esim. sähköpotkulaudat). Julkinen liikenne kulkee niin maan alla kuin päälläkin, ja kaupunkipyörillä on helppo jatkaa matkaa. Työmatkoja voidaan toteuttaa millä vain kulkumuodolla, ja kotiin tullessa on helppo vaihtaa toiseen tapaan liikkua. Autoilijoille on selkeät kulkureitit, ja joissain paikoissa pyöräilijöille ja kävelijöille on erilliset selkeästi merkityt puolet, joilla kulkea turvallisesti. Joissain kohdissa rajat kuitenkin hälvenevät, autot saattavat ajaa kävelijöille tarkoitetuilla alueilla ja pyöräteiden merkintöjä ei ole tarpeeksi. Mikäli tielle tulee puolestavälistä, eikä tien alusta, voi olla, ettei tiedä kumpi puoli on tarkoitettu pyörille ja kumpi jalankulkijoille, kunnes pääsee esimerkiksi risteyksialueelle, jolla sijaitseva liikennemerkki kertoo puolen, jolla tulisi kulkea.

Kuvio 26: Kauppakeskuksen rakentaminen juna-aseman viereen & parkkipaikkojen puute palvelujen läheisyydessä (Essi Kartano 2022)

Asukasmäärän kasvaessa myös liikennemäärä kasvaa. Kivistön suuralueen asukasluvun on arvioitu kasvavan 28 000 tuhanteen asukkaaseen kymmenen vuoden kuluessa. Tämä tarkoittaa yli 10 000 uutta asukasta vuoden 2020 asukasmäärään verrattuna. Jos arvioitaisiin noin joka

toisen asukkaan omistavan auton, laskennallisesti alueelle tulisi 5 000 uutta ajoneuvoa vuosikymmenen aikana. Kivistö on kuitenkin alun perin suunniteltu ”autottomaksi lähiöksi”, jossa palvelut olisivat saavutettavissa kävellen, kilometrin säteellä juna-asemasta. Palvelut ovat pikkuhiljaa tulossa aseman läheisyyteen, Kivistö on kuitenkin kasvanut jo vuosia ja palvelut saavuttaakseen on asukkaiden täytynyt matkustaa autolla tai muilla kulkumuodoilla Kivistön ulkopuolelle. Jo olemassa olevien palveluiden käyttö onnistuu kävellen, joka onkin suositeltavaa, jotta liikenne alueella vähenisi. Asukkaiden tullessa kuitenkin kauempaa palveluiden luo autolla, he kohtaavat ongelman parkkeeraus mahdollisuuksiin liittyen. Mikäli palveluiden läheisyyteen on varattu parkkipaikat, niitä on usein hyvin vähäinen määrä. Tämä osaltaan vähentää palveluiden käyttöastetta, sekä saattaa johtaa väriin pysäköityihin ajoneuvoihin, joka voi johtaa vaaratilanteisiin.

Kuvio 27: Lapinkylän juna-aseman sijainti & etäisyys juna-asemien välillä (Essi Kartano 2022)

Kivistön kasvaessa ”kahden juna-aseman kaupungiksi” Lapinkylän aseman myötä, julkisen liikenteen käyttöasteen on suunniteltu nousevan ennestään. Kuten kuviossa 3 nähdään, Lapinkylän asema tulisi sijoittamaan idän suuntaan Kivistön ydinkeskustasta. Matka näiden kahden aseman välillä olisi kilometri, asutus ja palvelut tulisivat kilometrin säteelle jommastakummasta asemasta. Tarkoitus on näin lisätä kävelyä sekä pyöräilyä palveluihin, ja vähentää autoilua. Lyhyt matka juna-asemille taas mahdollistaa julkisen liikenteen helpon käytön. Helsingin seudun liikenteen (HSL) mukaan aseman läheisyydessä tulisi asua 10 000 asukasta, jotta asema otettaisiin käyttöön. (Suojanen 2021.) Lapinkylän juna-asema toisi julkisen liikenteen lähemmäs myös jo olemassa olevaa asutusta Riipiläntien varrella. Kuvion 27 ensimmäisessä kuvassa on Riipiläntie sekä paikka, johon tuleva juna-asema sijoitettaisiin. Toisessa kuvassa käy ilmi etäisyys Lapinkylän ja Kivistön juna-asemien välillä.

Kuvio 28: Suojateiden jaksotus, teiden kavennus, opasteet & hidasteet (Essi Kartano 2022)

Kivistön teiden rakentamisessa on selkeästi otettu huomioon suojateiden jaksotus. Ydinkeskustan alueella suurin osa suojateista on jaksotettu, parantaen näin turvallisuutta kevyenliikenteen osalta, sekä vähentäen tilannenopeutta käännoksissä. Jaksotus myös osaltaan kaventaa tietä, ja näin ollen vähentää autoilijoiden nopeuksia näissä kohdin tietä. Suojatien keskialueen jatkaminen tien suuntaisesti, kuten kuvion 28 ensimmäisestä kuvasta nähdään, myös vähentää poikkeavia ajotapahtumia esim. u-käännoiksi niille sopimattomissa paikoissa. Kuvion 28 toisesta kuvassa näkyy väliaikainen opaste junaparkkiin sekä aseman kohdalla oleva hidaste. Ajojärjestelyt tulevat muuttumaan ostoskeskuksen myötä, tästä huolimatta ennen hidastetta tulisi olla liikennemerkki, jotta autoilijat voisivat huomioida sen tarpeeksi ajoissa. Talvella hidaste peittyy helposti lumeen, jolloin hidasteen havaitseminen vaikeutuu entisestään.

Kuvio 29: Kiertoliittymä & alikulkutunneli (Essi Kartano 2022)

Kiertoliittymät ovat helppo tapa vähentää autoilijoiden tilannenopeutta, sekä helpottaa liikenteen kulkua ruuhkaisina aikoina, ilman liikennevaloja. Kiertoliittymiä on rakennettu paljon Kivistön keskustan alueelle ja usein niissä saattaa olla kaksikin kaistaa vierekkäin. Liittymien yhteyteen on usein sijoitettu suojatiet kevyelleliikenteelle. Kuten kuvion 29

ensimmäisestä kuvasta nähdään, junaparkin ja -aseman viereinen kiertoliittymä on rakentamisen alla. Keskenäinen rakentaminen vaikeuttaa esteetöntä kulkemista, sekä saattaa aiheuttaa vahinkoa kulkuneuvoille. Toisessa kuvassa nähdään jaotellut kevyenliikenteen väylät, jotka vievät juna-asemalle sekä ydinkeskustaan. Toisesta suunnasta tullessa reittejä ei ole vielä jaoteltu maalatuilla merkeillä tai liikennemerkillä. Kuvassa oikealla puolella on alikulku, jota pitkin niin kävelijät kuin pyöräilijätkin pääsevät turvallisesti asema-alueen ali. Reitti vähentää selkeästi suojateiden ylityksiä sekä kohtaamisia muun liikenteen kanssa ja tekee näin liikkumisesta turvallisempaa. Alikulku on öisin valaistu ja sen varrelta pääsee nousemaan joko portaita tai ramppia pitkin asema-alueelle.

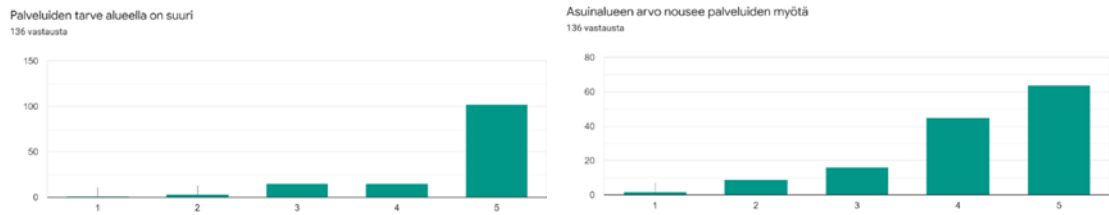

Kuvio 30: Näkyvyys & muuttuvat liikennejärjestelyt (Essi Kartano 2022)

Istutukset tuovat viihtyvyyttä kaupunkialueelle. Mikäli ne kuitenkin pääsevät kasvamaan liian korkeiksi, voivat ne aiheuttaa ongelmia näkyvyyteen liittyen. Huonoa näkyvyyttä istutusten lisäksi voivat aiheuttaa esimerkiksi pylväät sekä lumikasat. Kuten kuvion 30 ensimmäisestä kuvasta voidaan nähdä, auton kääntyessä oikealla sijaitsevalle tielle, istutukset heikentävät näkyvyyttä kevyenliikenteen väylälle. Myös muuttuvat liikennejärjestelyt voivat aiheuttaa yllättäviä tilanteita liikkeenteessä. Kuvion 30 molemmissa kuvissa tiet päättyvät aitoihin rakennustyömaiden takia. Työmaista ei ole huomautusta ennen poikkeavan kulkujärjestelyn merkkiä, joka johtaa kulkijat tien yli suojatietä pitkin. Autoilijoiden tilannenopeuden ollessa liian korkea, voi poikkeukselliset kulkujärjestelyt tulla yllätyksenä. Tämä vähentää kyseisten tienliitysten turvallisuutta.

4.3.4 Palvelut alueella

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä:

1: Täysin eri mieltä, 5: Täysin samaa mieltä

Palveluihin alueella liittyen kysyttiin kysymys ”Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien näkemystä tämänhetkiseen palveluiden tarpeeseen sekä palveluiden vaikutukseen asuinalueen arvoon liittyen. Palveluiden puutteesta on ollut paljon puhetta niin kivistöläisten kesken kuin uutisissakin. Myös vastausten jakautuminen vastasi ennakkokäsityksiä. Vastausvaihtoehtoja oli 5, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan eri mieltä, 3 neutraali ja 4-5 samaa mieltä.

Palveluiden tarpeen alueella arvioi olevan suuri 86 % vastaajista, neutraalisti vastasi 11 % ja 3 % oli eri mieltä. Palveluille on siis selkeästi tarvetta sekä käyttäjiä. Palveluita on viime vuosina tullut mutta varmasti eniten kivistöläiset odottavat suurempia elintarvikemyymälöitä. Asuinalueen arvon nousua palveluiden myötä ennusti 80 % vastaajista, neutraalisti vastanneita oli 12 %, ja eri mieltä 8 %. Asuinalueen arvon nousemisella voi olla myönteisiä sekä kielteisiä vaikutuksia. Vastaajia kysymyksissä oli 136 ja prosenttiluvut on suhteutettu kyseiseen lukuun.

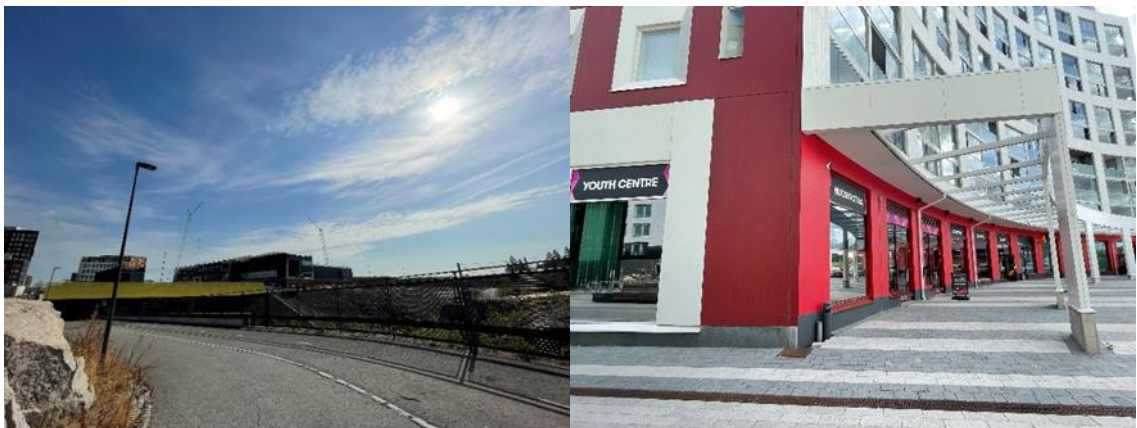
Toimintojen, joita asukkaat käyttävät päivittäin, tulisi olla kohtuullisen lähellä ja helposti saavutettavissa, jotta niiden käyttö olisi mielekästä. Lähipalveluiden on tarkoitus helpottaa asukkaiden elämää ja luoda mahdollisuuksia. Tärkeää on myös saavutettavuus, niin kevyen liikenteen kuin julkisen liikenteenkin avulla, jotta kaikilla ihmisryhmillä olisi mahdollisuus toimintojen käyttämiseen. Alueella sijaitsevat palvelut luovat mahdollisuuksia sosiaalisille tilanteille ja yhteisöllisyydelle asukkaiden kesken. Mielipiteitä tarpeellisista lähipalveluista on yhtä paljon kuin käyttäjiäkin. Niihin voidaan kuitenkin luetella ainakin, terveyspalvelut sekä päivittäistavarakaupat. Lisäksi toimintoihin, joita asuinalueella arvostetaan, kuuluu ulkoilu- paikat asutuksen läheisyydessä. Ulkoilu- paikat mahdollistavat liikunnan ja näin ylläpitävät asukkaiden hyvinvointia. Ulkoilu- alueiden viihtyvyyttä lisää penkit sekä kunnossapito, myös valaistus ja esteettömyys ovat tärkeitä tekijöitä. (Hirvola 2016, 96-98.)

Kyselyssä kivistöläiset vastasivat parkkipaikkojen saatavuuden olevan suuri ongelma. Pysäköintipaikoille on tarvetta asuinalueilla, niin asukaspysäköinnille, kuin liityntäpysäköinnille, sekä parkkipaikoille palveluiden yhteyteen. Olemassa olevien pysäköintiratkaisujen tulisi sijaita alueilla, joilla on luonnollista valvontaa. Mikäli pysäköinti mahdollisuudet ovat liian kaukana keskeisiltä alueilta, voi asukkaista tuntua turvattomalta jättää ajoneuvojaan kyseiseen

paikkaan. Pysäköintialueiden ja hallien tulisi olla hyvin valaistuja sekä kunnossapidettyjä, jotta ne vähentäisivät turvattomuuden tunnetta. Mikäli pysäköintipaikkoja ei ole palveluiden lähetyvillä voi tämä johtaa väärinpysäköintiin, joka taas vaarantaa liikennettä. (Hirvola 2016, 164-165.) Maanpäällä sijaitessaan parkkipaikat vievät tilaa asutukselta, joten nykyään parkkihalleja on ryhdytty sijoittamaan talojen alakertoihin, jottei parkkihallit veisi yksinään isoja tontteja.

Asuinalueen arvon nousuun vaikuttaa monet eri asiat. Maineeltaan hyvä alue, jolla tiedetään olevan asiakaskuntaa, houkuttelee palveluita alueelle. Mikäli palveluiden tuotto alueella jäisi vähäiseksi ei niiden olisi kannattavaa tulla alueelle, vaikka asiakkaita löytyisikin. Asuinalueen arvoon vaikuttaa mm. vuokrien hinnat, mielikuvat alueesta, sekä pois muuton määrä. Usein arvon nousun yhteydessä myös hinnat voi nousta, liian korkeat hinnat kuitenkin vähentävät halukkaiden asukkaiden määrää. Liian korkeat hinnat voivat myös johtaa asukkaiden sekä palveluiden poismuuttoon, joka taas vaikuttaa asiakaskunnan vähenemiseen ja näin uusien palveluiden tulon alueelle. Tämän lisäksi alueen maine on suuressa osassa suhteessa muuton määrään. Asuinalueelle, jolla on turvatonta, epäsiistiä tai joka ei palvele asukkaitaan, on usein myös vaikeampi saada uusia asukkaita. Viihtyisä, toimiva asuinalue taas houkuttelee uusia asukkaita, sekä vanhoja asukkaita pysymään alueella. Arvon nousussa tulee väistämättä sekä nousuja että laskuja, yleinen asuinalueesta huolehtiminen kuitenkin ylläpitää positiivista vaikutusta alueella.

Havainnointi Kivistössä

Kuvio 31: Kauppakeskus rakennus vaiheessa & olemassa olevat palvelut (Essi Kartano 2022)

Kivistöstä puhuttaessa nousee pinnalle usein keskustelu palveluiden puutteesta. Kivistön kaupunginosaan lähipalvelukeskusta on odotettu jopa 14 vuotta. Vuoden 2023 lopussa keskuksen on määrä valmistua ja sinne sijoitetaan kaksi päivittäistavarakauppaa, terveysasema, kirjasto, nuorisotilat sekä ravintoloita. (Salomaa 2022; Kauppakeskus Kivis 2022.) Palveluiden sijoittaminen lähellä, sekä niiden saavutettavuus alueelta eri kulkumuodoilla, helpottaa eri

ihmisryhmien kulkua palveluiden luo. Kauppakeskusta odotettaessa löytyy Kivistöstä muutama lähimarketti ja anniskelupaikka, ravintoloita, apteekki sekä päälle vuosi sitten avattu omatoimikirjasto sekä nuorisotila. Myös muutama parturi, kauneushoitola ja tatuointistudio alueelta löytyy. Suurempia päivittäistavarakauppoja on kuitenkin odotettu helpottamaan arkielämää, ja mahdollisesti vähentämään muuttoliikettä pois asuinalueelta.

Kuvio 32: Leikkipuisto & ulkosali ja pelikenttä (Essi Kartano 2022)

Ulkoilumahdollisuudet asutuksen läheisyydessä tarjoavat asukkaille mahdollisuuden hyvinvoinnin ylläpitoon sekä elävöittävät ympäristöä. Puistoja löytyy Kivistön alueelta eri tarkoituksiin, on lastenleikkipaikkoja ja koirapuistoja, ulkosali ja pelikentät. Talvella alueella on hiihtoladut ja ulkojäät. Lisäksi Kivistön alueelta löytyy muutama luonnonsuojelualue, kuten Keimolan Isosuo sekä Lamminsuo Riipilän alueella (Vantaan ympäristökeskus 2020).

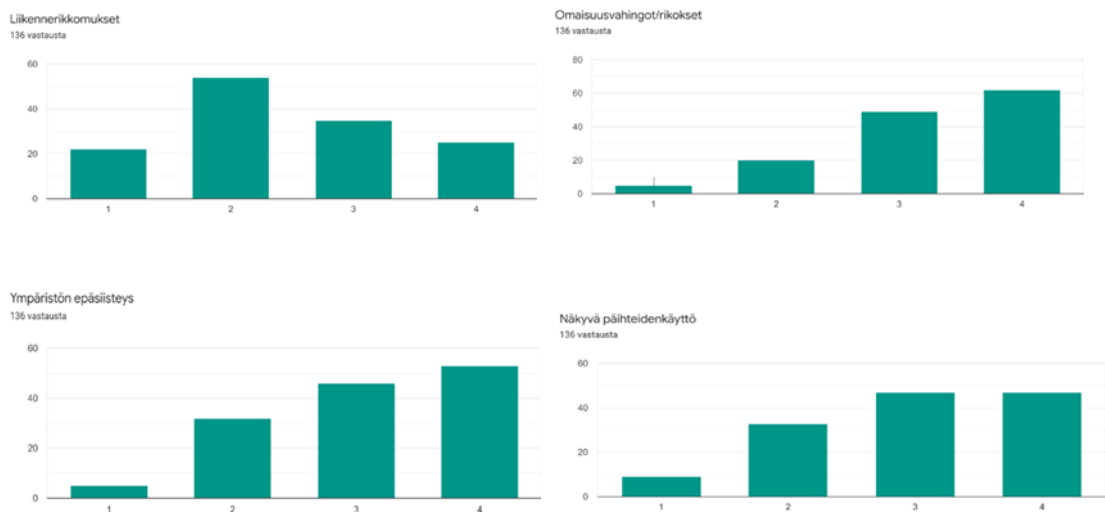
Kuvio 33: Kadunvarsi pysäköinti & tyhjä liityntäpysäköinti (Essi Kartano 2022)

Kivistön keskustan alueella autojen parkkeeraus on pitkälti keskitetty parkkihalleihin, jotka sijaitsevat erillisissä rakennuksissa tai talojen alakerroksissa. Parkkipaikat ovat myytävissä asukkaille ja niiden edelleenvuokraus on suosittua. Lyhytaikaiseen parkkeeraukseen Kivistön juna-aseman yhteydessä on maksullinen liityntäpysäköinti. Liityntäpysäköinti on ensisijaisesti

tarkoitettu heille, jotka ovat aloittaneet matkan autolla tai muulla ajoneuvolla, ja jatkavat sitä julkisella liikenteellä. Liityntäpysäköintejä on Hämeenlinnan väylän molemmin puolin ja paikkoja on yli 450 kappaletta (Hsl 2022). Pysäköintialueella, väylän länsipuolella, ei kuitenkaan tähän mennessä ole ollut monia ajoneuvoja parkissa. Tämä vähentää luonnollisen valvonnan määrää alueella ja onkin johtanut ilkivaltaan ajoneuvoja kohtaan. Kokemukset ilkivalta taas vähentävät halukkuutta parkkeerata kyseiselle alueelle. Maksullisia parkkeja on myös kadunvarsilla, sekä työmaa-alueilla, joille ei ole vielä rakentamista aloitettu. Päivisin parkkialueilla on tilaa, mutta iltaan mennessä suurin osa alueista ja kadunvarsista on täynnä. Kuten mainittu aiemmin, palveluiden yhteydessä ei usein ole montaa, tai ollenkaan parkkipaikkoja, ja tämä vaikeuttaa palveluiden käyttöä, mikäli asiakas ei pysty saapua kohteeseen kävellen. Pysäköintipaikkojen puuttuminen saattaa myös johtaa väärin pysäköityihin autoihin, jotka taas voivat aiheuttaa vaaratilanteita, tai estää pelastustoiminnan saapumisen paikalle. Asukasmäärän kasvaessa, tarve pysäköintipaikoille tulee varmasti kasvamaan, vaikka autoilua pyrittäisiin vähentämään.

4.3.5 Rikkomukset alueella

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

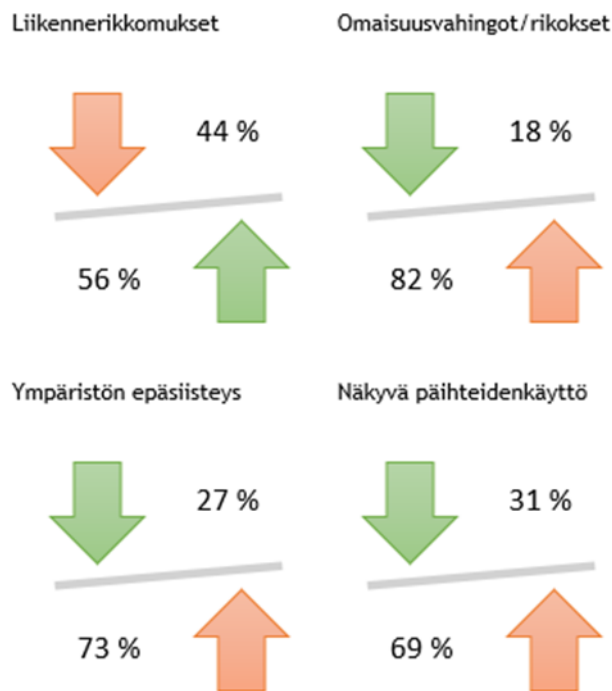

1: Ei lainkaan ongelma, 4: Suuri ongelma

Rikkomuksiin alueella liittyen kysyttiin kysymys ”Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien näkemystä rikkomuksiin sekä yleiseen alueella näkyvään häiriökäyttäytymiseen liittyen. Rikkomukset ovat jokaisen vastaajan omia kokemuksia asioista, joita he ovat alueella nähneet tai joihin he ovat itse joutuneet. Turvallisuuden tunteeseen alueella vaikuttaa mm. ympäristön epäsiisteys sekä näkyvä päihteiden käyttö, joten näistä kysyttiin myös. Vastaukset jakautuivat osassa kysymyksiä hyvinkin näkyvästi. Voi myös olla että omaisuusvahingot/rikokset ovat vastaajille helpompi

käsittää sekä näistä ehkä puhutaan myös julkisemmin kuin liikenne rikkomuksista. Osiossa liikenne kysyttiin liikennesääntöjen rikkomisen ongelmallisuudesta alueella. Tässä osiossa taas puhutaan liikenne rikkomuksista, joilla tarkoitetaan hieman vakavampia rikkomuksia ja rikoksia. Liikenne rikoksista säädetään rikoslaisissa, jossa mainitaan mm. liikenneturvallisuuden vaarantaminen sekä rattijuopumus. Mikäli rikoksia pidetään vakavina, niistä tehdään rikosilmoitus, joko poliisin tai asianomaisen johdosta. (Poliisi 2022.) Kysymyksen avautuminen vastaajille on saattanut jäädä vajavaiseksi, jolloin vastauksiin tulee suhtautua kriittisesti. Vastausvaihtoehtoja oli 4, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan ongelmattomia, ja 3-4 ongelmallisia.

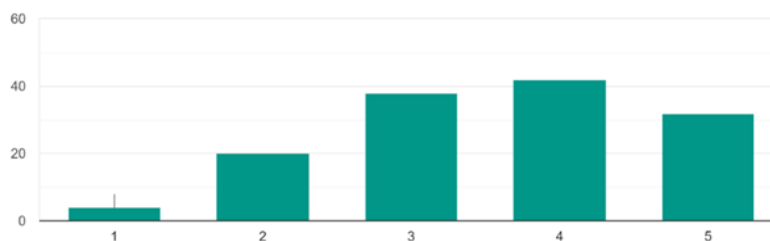
Liikenne rikkomuksia alueella ongelmattomana vastaajista piti 56 % ja ongelmallisena 44 %. Kuten aiemmin mainittu, vastauksiin voi vaikuttaa kysymyksen laajuus ja melkein puolet vastaajista vastasikin vastausvaihtoehdon 2, josta muutosta voi tulevaisuudessa tapahtua joko ongelmallisen tai ongelmattoman puolelle. Omaisuusvahinkoja/rikoksia ongelmallisena piti 82 % vastaajista, ja ongelmattomana 18 %. Asiaa pidetään selkeästi ongelmana alueella, ja melkein puolet vastaajista olivatkin sitä mieltä, että se on suuri ongelma. Kuten aiemmin mainittu, omaisuusvahingot ja -rikokset ovat alueella tulleet ilmi usein julkisessa puheessa ja näin ollen ne vaikuttavat myös asukkaiden turvallisuuden tunteeseen. Tieto muille tapahtuneista tapauksista voi lisätä asukkaiden turvattomuuden tunnetta sekä varautumista tapahtumiin, joita on muille nähnyt tapahtuvan. Voi myös olla, että omaisuusvahingon/rikoksen uhriksi joutuessa yllätys ei ole niin suuri, kun siihen on ehtinyt jo osittain varautua. Ympäristön epäsiisteyttä ongelmallisena pitää 73 % vastaajista, ja ongelmattomana 27 %. Hyvin harva vastaajista ei nähnyt epäsiisteyttä ollenkaan ongelmana. Näkyvää päihteidenkäyttöä ongelmallisena piti 69 % vastaajista, ja ongelmattomana 31 %. Ongelmallisuuteen päihteiden käyttöön liittyen on voinut vaikuttaa asukasluvun runsas nousu, sekä näkyvän päihteidenkäytön lisääntyminen viime vuosina. Vastaajia kysymyksissä oli 136 ja prosenttiluvut on suhteutettu kyseiseen lukuun.

Punainen: Ongelmallinen Vihreä: Ongelmaton

Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueella?

Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueella?
136 vastausta

1: Täysin eri mieltä, 5: Täysin samaa mieltä

Rikkomuksiin alueella liitettiin myös kysymys ”Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueella?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien yleistä näkemystä liittyen rikosten ongelmallisuuteen alueella, niin että rikoksiin luettiin mukaan kaikki mitä vastaajalla tuli mieleen. Vastausvaihtoehtoja oli 5, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan eri mieltä, 3 neutraali ja 4-5 samaa mieltä.

Ongelmallisena rikoksia ja järjestyshäiriöitä alueella piti 54 % vastaajista, neutraalina 28 %, ja ongelmattomana 18 % vastaajista. Kuten edellisissä kysymyksissä nähtiin, vastausprosentit

vaihtelivat suuresti riippuen rikoksen tyypistä. Yleisellä tasolla kuitenkin yli puolet vastaajista piti rikoksien määrää jonkin asteisena ongelmana alueella ja tämä on otettava huomioon vakavana ongelmana. Vastaajia kysymyksessä oli 136 ja prosenttiluvut on suhteutettu kyseiseen lukuun.

Turvallisuuden tunteeseen voidaan vaikuttaa rikollisuuden ehkäisyllä sekä ennakoivalla suojaumisella rikoksia ja ilkeävaltaa vastaan. Rikoksen pelko ei kuitenkaan ole suoraan verrannollinen ns. todelliseen rikollisuuteen, eli tapahtuvien rikosten määrän ja todennäköisyyteen joutua niiden uhriksi. Vaikka rikostilastojen mukaan jollain osa-alueella rikollisuus lisääntyisi tai vähentyisi, ei tämä tarkoita, että ihmisten pelko vähenisi tai kasvaisi samassa suhteessa. Turvattomuuden tunnetta voidaan kokea niin lyhytaikaisesti: aikaan ja paikkaan sidonnaisesti, kuin myös pitkittyvästi: mahdollisesti elämää hallitsevana tekijänä. Rakennetussa ympäristössä asukkaat voivat kokea tilan turvallisuuden eri tavalla. Helposti havaittavia tekijöitä ovat kuitenkin esimerkiksi merkit fyysisestä ja sosiaalisesta epäjärjestyksestä. Näillä tarkoitetaan esim. epäsiisteyttä ja kunnossapidon puutetta asuinalueella sekä häiritsevää käyttäytymistä ihmisten johdosta. (Hirvola 2016, 75.)

Kaupungistumisen sekä rikollisuuden määrän lisääntymisen välillä on nähtävissä yhteys, jota selitetään seuraavilla tekijöillä: rikosentekomahdollisuuden lisääntymisellä, ja sosiaalisen kontrollin vähentymisellä (Hirvola 2016, 76). Sosiaalisella kontrollilla tarkoitetaan mekanismeja, jotka ohjaavat yhteisön toimintaa normien mukaiseksi (Laitinen 2015). Sosiaalisen kontrollin vähenemine tarkoittaa siis yhdenmukaisen toiminnan vähenemistä yhteisön kesken. Omaisuuteen kohdistuvia rikoksia ovat esimerkiksi ilkeävalta ja varkaudet, ja henkilöön kohdistuvia rikoksia ovat esimerkiksi pahoinpitelyt ja häiriökäyttäytyminen (Hirvola 2016, 76). Usein teot voivat kohdistua niin henkilöihin kuin omaisuuteenkin samaan aikaan.

Rakennetun ympäristön avulla voidaan osaltaan vaikuttaa rikollisuuden määrään alueella. Alueen kunnossapidolla, sekä järkevällä suunnittelulla, voidaan vaikuttaa asukkaiden viihtyvyyteen, ja näin luonnolliseen valvontaan alueella. Puhutaan territoriaalisuudesta, joka tarkoittaa asukkaiden tunnetta kuuluvuudesta alueelle. Mikäli tila on asukkaiden hallinnassa, antaa se mahdollisuuden sekä halun tarkkailla elinympäristöä, ja puuttua poikkeaviin tilanteisiin. Turvallisuuden tunne alueella vaikuttaa sen imagoon, ja näin ollen turvallisuus ikään kuin lisää turvallisuutta, kun alue houkuttelee uusia asukkaita ja toimintoja. Uudet toiminnot taas voidaan sijoittaa ns. turvallisten vyöhykkeiden läheisyyteen, eli alueille ja kulkureiteille, jotka koetaan jo turvallisiksi. Näin aktiivisuus tietyllä alueella luo turvallisuutta myös lähialueille. (Hirvola 2016, 78.)

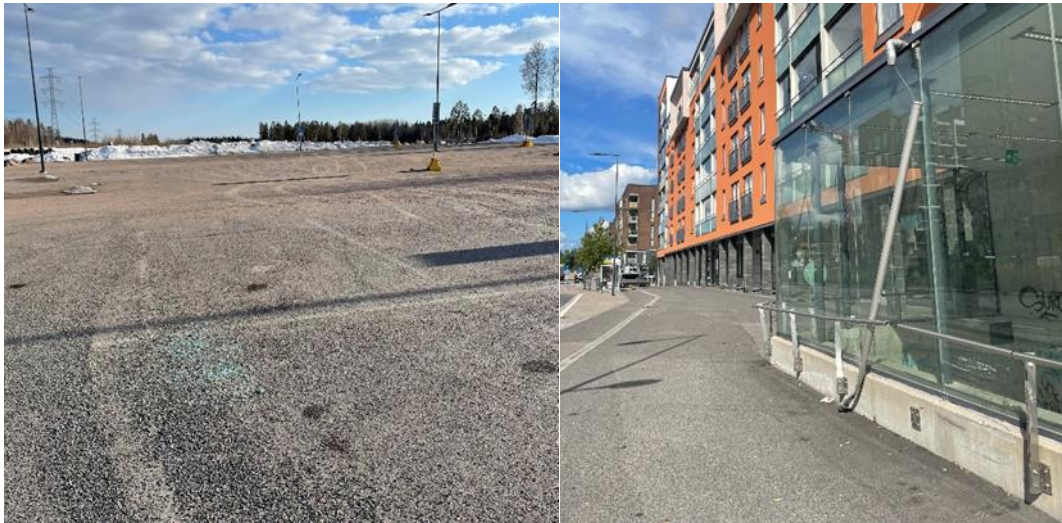
Kun puhutaan liikenneonnettomuuksista, ainakin yhtenä osapuolena on ajoneuvo. Jatkuvan liikennetapaturmien torjunnan ansiosta onnettomuusriski liikenteessä on pienentynyt 1970-luvulta alkaen. Liikennemäärät ovat kuitenkin kasvaneet ja tulevaisuudessakin

liikenneturvallisuuden kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Myös liikennemuodot ovat lisääntyneet vuosien varrella, ja näiden mukana ilmi noussut uusia riskejä. Taajamissa vakavista loukkaantumisista tapahtuu yli puolet, ja liikennekuolemista noin kolmannes. Kevyenliikenteen eli jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden onnettomuuksista valtaosa tapahtuu taajamissa. Taajamissa on usein alhaisempi ajonopeus, tämä ei kuitenkaan aina suojaa ajoneuvon kuljettajaa tai matkustajia, kuin muitakaan liikenteessä kulkijoita. Onnettomuuksien todennäköisyyteen ja vakavuuteen vaikuttaa mm. liikennemäärät, ajonopeudet, olosuhteet, ihmisten henkilökohtaiset ominaisuudet sekä mahdollinen päihteidenkäyttö. Olosuhteilla ei tarkoiteta pelkästään huonoa säätä ja pimeyttä, vaikka olosuhteet ovatkin tällöin vaarallisemmat. Liikennekuolemia ja loukkaantumisia tapahtuu eniten kesäkuukausien sekä alkusyksyn aikana. Hyvällä säällä liikenteen määrä nousee ja onnettomuuksia tapahtuu eniten päivänvalossa kuivalla tiellä. Vaikka tilastojen mukaan onnettomuuksia tapahtuu tällöin eniten, ei ne kuitenkaan kerro todellisesta riskien suuruudesta. Riskin suuruus saadaan suhteuttamalla onnettomuuksien määrä liikenteessä liikkujien määrään. (Hirvola 2016, 147-148.)

Turvallisuuden tunteeseen liikenteessä ei vaikuta vain onnettomuuksien määrä vaan myös esimerkiksi sosiaalinen turvallisuus sekä eri kulkumuotojen turvallisuuden huomioon ottaminen. Kuten aiemmin todettiin todennäköisyydet eivät ole suoraan verrannollisia koetun turvattomuuden kanssa. Eri kulkumuodoissa voidaan törmätä hyvinkin erilaisiin pelkoihin. Esimerkiksi julkinen liikenne voi olla onnettomuusriskien kannalta turvallisin kulkumuoto. Kulkijat voivat kuitenkin vältellä sitä koetun sosiaalisen turvattomuuden vuoksi, jota on esimerkiksi häiriköinti tai väkivallan uhka. Nämä tekijät vähentävät kulkijan turvallisuuden tunnetta. Näin ollen kulkija voi päätyä valitsemaan henkilöauton kulkumuodoksi, vaikka se lisäksi mahdollisuutta joutua onnettomuuden uhriksi. (Hirvola 2016, 149.) Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia tekijöitä liittyen liikenteeseen ja liikkumiseen alueella ovat esimerkiksi taskuvarkaudet, ympäristön epäsiisteys, ilkivalta sekä muut matkustajat. Muut matkustajat voivat osaltaan niin lisätä kuin vähentääkin koettua turvallisuutta. (Hirvola 2016, 154.)

Havainnointi Kivistössä

Kivistön alueella tapahtuvista rikkomuksista ja rikoksista ei ole julkisia tilastoja. Kansalliset ja kaupungin tilastot antavat osviittaa tapahtumista. Tätä antaa myös järjestetty kysely sekä kivistöläisten puheet asukasfoorumeilla. Kyselyssä esille nousi kyseiset asiat: omaisuusvahingot, häiriköinti sekä huumeiden käyttö sekä myynti. Seuraavat tekijät on tunnistettu aluetta havainnoimalla sekä kivistöläisten puheiden perusteella asukasfoorumeilla.

Kuvio 34: Lasinsiruja liityntäpysäköinnissä & rikottu kaide ja vesiränni (Essi Kartano 2022)

Omaisuuksivahinkoja/rikkomuksia on varmasti jokaisella asuinalueella. Usein näistä tapahtumista saatetaan julkaista sosiaaliseen mediaan, jotta muutkin asukkaat olisivat tietoisia tapahtuvista rikoksista. Omaisuusrikokset voivat liittyä niin asukkaiden omiin tiloihin/tavarihin kuin julkisiin tiloihinkin. Ajoneuvoihin voi liittyä niin ilkivaltaa kuin varastamistakin. Jossain vaiheessa varsinkin autoihin liittyvästä ilkivallasta puhuttiin paljon asukasfoorumeilla. Tällöin Hämeenlinnan väylän länsipuolella sijaitsevalla liityntäpysäköintialueella raportoitiin useaan ottoa kohdistunut teko, kuten autoon murtautumisia sekä auton polttamista. Kyseisellä parkkipaikalla ajoneuvoja on ollut suhteellisen vähän, ja näin ollen luonnollista valvontaa ei tapahtunut tarpeeksi. Alueella ei ole myöskään kameravalvontaa, joka vaikeuttaa rikosten selvittämistä. Ajoneuvoja on varastettu kyseiseltä parkkipaikalta, niin kuin muualtakin Kivistön alueelta. Kulkuneuvoista pyörät näyttäisivät olevan useimmiten varkauden kohteena. Tämän lisäksi asukkaiden pihoilta on varastettu muitakin tavaraa, sekä pihoja on sotkettu tai ne ovat kohdanneet muuten ilkivaltaa. Myös yleisten tilojen sotkemisesta on ollut puhetta sekä kadonneista yhteiskäyttöön tarkoitetuista tavaroista. Omaisuusvahingot/varkaudet usein vaikuttavat asukkaiden luottamukseen ympärillä oleviin ihmisiin ja näin vähentää yhteisöllisyyden tunnetta. Toisaalta taas kokemusten jakaminen voi tuoda asukkaita yhteen ”yhteistä vihollista vastaan”. Omaisuusrikoksista on tärkeää muistaa tehdä rikosilmoitus ja antaa virkavallan selvittää asiaa. Omalta osaltaan ennakkoimisella voi vaikuttaa rikosten tapahtumiseen, esimerkiksi kameravalvonnalla.

Häiriköintiin liittyviä tapauksia jaetaan myös usein asukasfoorumeilla. Kyselyssäkin kävi ilmi, että joitakin häiritseviä henkilöitä liikkuu alueella, ja he aiheuttavat vaaratilanteita useinkin. Jonkin asteiset tuntomerkit heistä on annettu, jotta asukkaat tunnistavat heidät. Tapaukset ovat liittyneet niin ahdisteluun kuin fyysiseen väkivaltaankin. Tekijät ovat aiheuttaneet pelkoa asukkaissa, niin aikuisissa kuin lapsissakin. Pelkoa lisää tapahtuman mahdollinen

tapahtuminen mihin vain aikaan päivästä. Usein häiriköinnin ajatellaan tapahtuvan ilta-aikaan, jolloin liikennettä ei ole niin paljoa. Häiriköintiin sekä ilkeiltä on joissain tapauksissa liitetty myös päihteidenkäyttö. Näkyvää päihteiden käyttöä, sekä huumausaineiden myyntiä pidetään enenevässä määrässä ongelmana. Näkyvä myynti voi mm. vähentää oston ja käytön kynnyksiä, varsinkin nuorempien asukkaiden keskuudessa, jotka eivät välttämättä tiedä aineiden haittapuolista. Lisäksi huumeiden sekä muiden päihteiden käytöstä jäävien roskien on huomattu jäävän alueiden läheisyyteen, joilla liikkuu paljon lapsia ja nuoria henkilöitä. Vanhemmat ovat olleet huolissaan roskien päätyemisestä väärin käsiin ja niiden mahdollisista haittavaikutuksista lapsille. Myös lemmikit ovat joutuneet ilkeiltä kohteeksi. Asukkaat ovat huomanneet yleisten lenkkireittien varrella koirille tarkoitettuja herkkuja, joihin on piilotettu sisälle lemmikeille haitallisia aineita/asioita.

Kuvio 35: Putkijätejärjestelmä & alueen visuaalisuus (Essi Kartano 2022)

Ympäristön epäsiisteyteen liittyy tiiviisti jätejärjestelmän toimiminen. Kuten aiemmin mainittu, Kivistön keskustan alueella on käytössä putkijätejärjestelmä, joka rajaa siihen mahtuvien jätteiden kokoa. Esimerkiksi täydet jätessäkit sekä pahvit eivät aina mahdu putkiin, ja mikäli ne sinne laitetaan voi ne saada putken kokonaan jumiin. Näin ollen jätteitä jätetään ajoittain putkien ympäristöön sellaisenaan. Keskustan asuinkorttelien läheisyydessä on kuitenkin jätehuoneet, joihin suuremmat jätteet saadaan vietyä. Ajoittain jätehuoneidenkin jäteastiat ovat kuitenkin täynnä, jolloin jätteet jäävät jätehuoneiden läheisyyteen. Jätteiden jättö niille kuulumattomille paikoille aiheuttaa epäsiisteyttä, joka vähentää viihtyvyyttä, sekä lisää haittaeläinten määrää alueella. Epäsiisteyttä lisää myös julkisten tilojen sotkeminen, sekä kalusteiden rikkominen ja varastaminen. Yhteiset tilat ja alueet ovat kaikkia asukkaita varten,

ja niissä tulisi viihtyä, jotta myös yhteisöllisyys alueella kasvaisi. Ympäristön siisteyden vaikuttaa myös alueen visuaalisuus, esimerkiksi istutukset sekä mahdolliset istumapaikat. Kesken jäänyt rakentaminen alueella sekä materiaalit, jotka eivät kestä käyttöä, vaikuttavat alueen ulkonäköön sekä viihtyvyyteen.

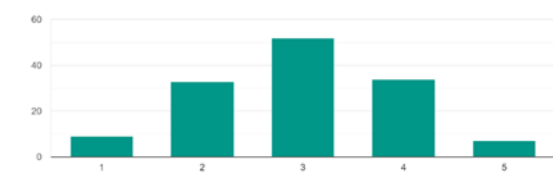
4.3.6 Yhteisöllisyys

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä:

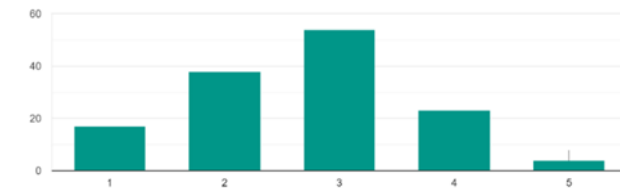
Asuinalue on hyvin yhteisöllinen
136 vastausta

Alueella asuvat ihmiset ovat halukkaita auttamaan toisiaan
135 vastausta

Alueella asuviin ihmisiin voi luottaa
136 vastausta

1: Täysin eri mieltä, 5: Täysin samaa mieltä

Yhteisöllisyyteen alueella liitettiin kysymys ”Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmana asuinalueella?”. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien yleistä näkemystä yhteisöllisyydestä alueella. Kysymykset olivat aiheina lähellä toisiaan, ja vastauksissa olikin nähtävissä yhteneväisyyttä. Tulokset kysymyksen välillä eivät eronneet paljolti toisistaan. Vastausvaihtoehtoja oli 5, tässä kysymyksessä laskettiin vaihtoehtojen 1-2 olevan eri mieltä, 3 neutraali ja 4-5 samaa mieltä.

Asuinaluetta yhteisöllisenä piti 24 % vastaajista, neutraalisti asiaan suhtautui 40 %, ja eri mieltä oli 36 % vastaajista. Vastausvaihtoehdot olivat suhteellisen samassa tasossa, täysin samaa mieltä ei kuitenkaan ollut kuin muutama vastaaja. Alueella asuvien ihmisten halukkuudesta auttaa toisiaan samaa mieltä oli 30 % vastaajista, neutraalisti vastasi 39 %, ja eri mieltä oli 31 % vastaajista. Tässä kysymyksessä vastauksien eroavaisuus pieneni ennestään, ja täysin samaa mieltä ei tässäkään kysymyksessä ollut montaa. Viimeinen kysymys liittyi näkemykseen luottamuksesta alueella asuvia asukkaita kohtaan. Luottavaisia oli 20 % vastaajista, neutraalisti asiaan suhtautui 40 %, ja eri mieltä oli 40 % vastaajista. Tämä tarkoittaa että 80 % vastaajista eivät luota alueella asuviin ihmisiin juurikaan tai ollenkaan. Ensimmäisessä ja

kolmannessa kysymyksessä vastaajia oli 136, toisessa 135. Prosenttiluvut on suhteutettu kyseisiin lukuihin.

Yhteisöllisyyteen liitetään koettu sosiaalinen turvattomuus. Sosiaalista turvattomuutta aiheuttaa alueiden eriarvoistuminen sekä ongelmien kasaantuminen tietyille alueelle. Aiheutuvia tapahtumia voi olla esimerkiksi levottomuus alueella sekä lisääntyvä rikosten määrä. Asuinalueella yhteisöllisyyden puuttuminen voi johtaa luottamuksen puutteeseen toisia asukkaita kohtaan. (Hirvola 2016, 12.) Sosiaalista turvallisuutta voidaan parantaa antamalla asukkaille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa elinympäristöön sekä yhteisöön heidän ympärillään. Sosiaalinen turvallisuus luo asukkaille turvallisuuden tunteen ja tunteen kuuluvuudesta, sekä vähentää ennakkoluuloja. Yhteisöllisyys siis niin lisää turvallisuuden tunnetta kuin myös velvoittaa asukkaita ottamaan vastuuta ympäristöstään. (Hirvola 2016, 29.) Yhteisöllisyys vaatii konkreettisia tekoja sekä toimintaa, joka luo yhteisöllisyyttä alueelle. Yhteisöllisen yhteisön tulisi tarjota asukkaille mahdollisuus valita haluavatko he ottaa kontaktia muihin asukkaisiin, vai ei. Yhteisön huolehtiminen ympäristöstään vaikuttaa alueen siisteyteen, vähentää näin tapaturmariskiä. Se myös houkuttelee ihmisiä oleskelemaan alueella, joka taas lisää luonnollista valvontaa. (Hirvola 2016, 35-36.)

Yhteisöllisyyden kehittymiseen liittyviä tekijöitä on esimerkiksi maantieteellinen vakaumus, yhteisten tekijöiden löytyminen, territoriaalisuus sekä satunnaisten kohtaamisten mahdollistaminen. Maantieteellisellä vakaudella tarkoitetaan asukkaiden pysyvyyttä, joka mahdollistaa sosiaalisten suhteiden solmimisen asukkaiden välillä. Kiintyminen paikkaan vaatii aikaa ja näin ollen tiuha asukkaiden vaihtuvuus vähentää asukkaiden kokemaa yhteisöllisyyttä ja kuuluvuutta. Yhteisöllisyys edellyttää, että asukkailla on keskenään yhdistäviä tekijöitä. Asuinalueelta toivotaan myös monipuolista asukas pohjaa, jotta segregaatiota voitaisiin ehkäistä. Monipuolinen asukas pohja voi kuitenkin vähentää yhteisiä tekijöitä, esimerkiksi yhteistä kieltä tai kulttuuria. Yhteiseksi tekijäksi ei aina riitä vain yhteinen asuinalue. Muita yhteisiä tekijöitä voi olla mm. sama elämäntilanne tai harrastukset. Usein asukkaat toivoisivat kuitenkin tapaavan laajalti muita asukkaita tilanteessa, jossa lähestyminen on mahdollisimman luonnollista. Territoriaalisuudella tarkoitetaan oman alueen tunnistamista sekä siihen identifioitumista. Tilat, joita asukkaat käyttävät päivittäin, ja jotka he kokevat omakseen, lisäävät turvallisuutta sekä sosiaalista kanssakäymistä alueella. Kirjoittamattomat säännöt sekä merkit asukkaiden tilan hallinnasta luovat ulkopuolisille tunteen siitä, että tila on asukkaiden käytössä, ja näin vähentää mahdollisten rikosten tapahtumista tilassa. Asukkaiden päivittäisten rutiinien ja kulkemien reittien risteäminen johtaa luonnollisiin satunnaisiin kohtaamisiin. Myös julkisten palveluiden sekä liikenteen käyttäminen mahdollistaa asukkaiden kohtaamisia. (Hirvola 2016, 36-38.)

Yhteisöllisyyttä vaikeuttavia tekijöitä taas ovat esimerkiksi alueellinen eriytyminen sekä erilaistuminen. Yhteisöllisyys voi näyttäytyä yhteisön jäsenille joskus myös ahdasmielisenä, ja

yhteisön käyttäytymisnormien voidaan tuntea rajoittavan elämää. Usein yleiset käyttäytymisnormit on luotu, jotta turvallisuutta voitaisiin ylläpitää helpommin. Tunne yhteisöön kuulumattomuudesta voi johtua esimerkiksi yhteisten tekijöiden puutteesta. Usein mielletään, ettei kerrostalo alueilla yhteisöllisyys ole ensisijainen ominaisuus ja anonyymisyyttä asukkaiden kesken arvostetaan. Tällaisillakin alueilla arvostetaan kuitenkin sosiaalisia taitoja sekä muiden asukkaiden huomioonottamista. Alueellinen eriytyminen kaupungin sisällä voi johtaa alueiden eriarvoistumiseen. Segregaatioon voidaan vaikuttaa sijoittamalla alueelle erilaisia asunomuotoja, jotka mahdollistavat erilaisten ja eri elämäntilanteissa olevien ihmisten asuminen samalla alueella. Erilaistumisella voidaan tarkoittaa myös positiivisia tekijöitä segregaatioon liittyen. Eriarvoistumisen sijaan asuinalueet voivat erilaistua, jolloin alueelle syntyy oma positiivinen identiteetti. Hyvän alueen maine ja imago tekee alueesta aktiivisen ja halutun asuinpaikan, näin ollen myös palveluita voidaan saada alueelle lisää ja asukkaille tulee turvallinen olo liikkua. (Hirvola 2016, 38-41.)

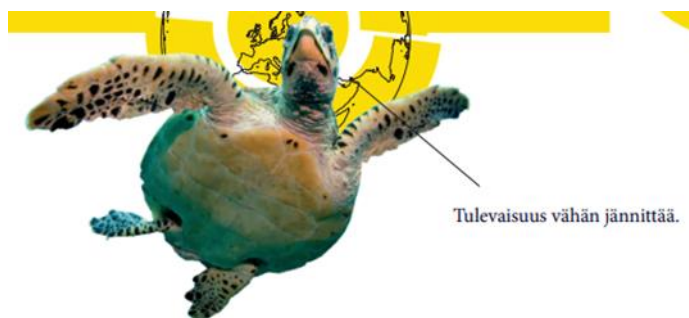
Rakennetun ympäristön suunnittelussa voidaan ottaa yhteisöllisyys huomioon. Tällaisia tekijöitä on mm. esteettömyys, saavutettavuus, muokkautuvaisuus. Esteettömyys edistää yhdenvertaisuutta sekä mahdollistaa turvalliseen liikkumisen tiloissa. Saavutettavuus mahdollistaa kaikkien ihmisten saapumisen käytettävään tilaan. Saavutettavuuteen voidaan vaikuttaa paljolti toimintojen sijainnilla sekä sujuvilla kulkuyhteyksillä, jotka mahdollistavat liikkumisen eri kulkumuodoilla, eri ajankohtina. Tilojen tulisi olla muokkautuvaisia, sekä mahdollistaa niiden käyttö erilaisiin tilanteisiin liittyen, jotta niiden käyttö koettaisiin turvalliseksi. (Hirvola 2016, 12-15.) Viisaasti suunnitellut kohtaamispaikat asuinalueella lisäävät asukkaiden mahdollisuutta yhteisöllisyyteen. Kohtaamispaikkoja voivat olla mm. aukiot, kävely- ja pyöräreitit, puistot, julkisen liikenteen pysäkit tai asuinkortteleiden yhteiset tilat kuten saunat ja grillipaikat. (Hirvola 2016, 30.)

Turvallisuuskävelyissä asuinalueella asukkaiden huomiota ympäristöstä otetaan huomioon ja havaittujen puutteiden pohjalta tehdään parannusehdotuksia. Turvallisuuskävelyissä on niminomaan ajatus asukkaiden tietämyksestä omasta asuinalueestaan, ja heidän sitouttamisensa alueeseen entistä enemmän. Usein turvallisuuskävelyihin osallistuu myös alueella toimivia viranomaisia, yhdistyksiä, yrityksiä sekä kiinteistönomistajia. Turvallisuuskävelyllä ei kiinnitetä huomiota pelkästään kehitettäviin kohteisiin vaan myös turvallisiin paikkoihin, joiden pohjalta voidaan miettiä tekijöitä, jotka vaikuttavat kyseisessä paikassa viihtyvyyteen. (Rikoksentorjuntaneuvosto 2011, 2.) Turvallisuuskävelyissä kiinnitetään huomiota moniin paikkoihin asuinalueella ja mietitään niiden toimivuutta erilaisten ihmisten ja ajankohtien kannalta. Mahdollisuus vaikuttaa alueeseen lisää yhteisöllisyyttä niin asukkaiden kesken kuin myös muiden asuinalueen toimijoiden kesken.

Havainnointi Kivistössä

Kivistössä yhteisöllisyys näkyy monin eri tavoin, niin järjestetyissä tapahtumissa kuin asukkaiden välisissä kohtaamisissakin. Tapahtumia Kivistön alueella on ollut mm. talkoot, myyjäiset, kirpputorit sekä kyläjuhla. Alueen pienyrittäjät mainostavat palveluitaan asukkaille asukasfoorumeilla, ja usein Safiiriaukiolla, aivan juna-aseman vieressä, onkin pienyrittäjien myyntikojuja. Usein tulevista tapahtumista sekä myyntikojuista ilmoitetaan asukasfoorumeilla. Foorumeilla myös usein kysellään, löytyykö joltain paikalliselta osaamista tiettyihin töihin, tai löytyykö alueelta joltain lainaksi tiettyä työvälinettä. Sosiaalisessa mediassa käydään muitakin keskusteluja asukkaiden kesken, ja heitellään ilmoille ajatuksia siitä, miten aluetta voitaisiin kehittää. Yleisen keskustelun lisäksi asukkaille järjestetään ajoittain yhteisiä suunnittelu-palavereita, joissa voidaan keskustella yhteisesti alueeseen vaikuttavista tekijöistä. Kivistöläisiltä kysyttäessä asukasfoorumilla heidän näkemyksistään yhteisöllisyydestä Kivistössä seuraavat asiat nousivat pinnalle. Asukkaiden mukaan yhteisöllisyys näkyy esimerkiksi paikallisessa harrastustoiminnassa, jossa sekä lapset että heidän vanhempansa pääsevät tutustumaan toisiinsa, tapaamisissa lenkillä ja puistoissa, sekä järjestetyissä puistojumpissa/joogassa. Lisäksi mainittiin asukastila, joka mahdollistaa asukkaiden tapaamisen sekä rennon jutustelun, matkailun tutustumisen toisiin asukkaisiin. Kivistössä on myös avoin päiväkotitoiminta, joka mahdollistaa alle kouluikäisten lasten sekä heidän vanhempien tutustumisen toisiinsa. Lisäksi asukkaiden kesken on näkyvissä anteliaisuutta esimerkiksi ylimääräisten tavaroiden sekä ruoan jakamisessa niitä tarvitseville, sekä oman pihan hedelmien tms. jakamisessa naapurustoissa.

5 Tulevaisuuden trendit

Kuvio 36: Tulevaisuus vähän jännittää (Dufva 2020)

Tulevaisuuden tutkimuksessa tutkitaan vaihtoehtoisia tulevaisuuksia ja mahdollisuuksia sekä haasteita, joita niihin liittyy. Käytännössä siis pyritään analysoimaan tietoa ja tämän pohjalta ennustamaan mitä tulevaisuudessa voisi mahdollisesti tapahtua. Ennakointi on tärkeää varsinkin turvallisuuteen liittyen, sillä analysoimalla dataa voidaan selvittää mitä riskejä toimintaan liittyy. Usein keskitytään vain haasteisiin ja asioihin, jotka tulevat olemaan huonosti

tulevaisuudessa, mutta kiinnittäessä huomiota mahdollisuuksiin voidaan tällä hetkellä tehdä päätöksiä, joilla on positiivinen vaikutus tulevaisuudessa. (Rubin 2022.)

Tässä opinnäytetyössä käsiteltäviksi trendeiksi valitut kaupungistuminen, ympäristötietoisuus, sekä digitalisoituminen. Trendien valinnan pohjana käytettiin Sitran megatrendikortteja vuodelta 2020. Sitra tutkii tulevaisuutta sekä mahdollisia kehityskulkuja, keskittyen pitkälti Suomen näkökantaan. Megatrendit valitaan tarkkaan ja niiden valinta perustuu useaan lähteeseen, kuten tulevaisuusraportteihin sekä -keskusteluihin, tilastoihin, asiantuntijoiden osaamiseen sekä uutisartikkeleihin. Trendikorttien tarkoitus ei ole luoda yhtä totuutta, vaan innoittaa keskustelua asioihin liittyen, sekä näin osaltaan tuoda ilmi mahdollisia ongelmia, joita tulevaisuudessa voi ilmentyä. (Sitra 2020a.) Kyseiset trendit vaikuttavat Kivistön kaupungin suunnitteluun niin ennen kuin tulevaisuudessakin. Trendien yhteydessä on avattu myös niiden vaikutusta turvallisuuteen asuinalueella.

Jokaiseen osioon valittiin muutama megatrendikortti, jotka herättivät mielteitä asiasta, ja toimivat näin pohjana tutkituille ja ilmi tuoduille asioille. Osioiden alussa avataan tietopohjaa sekä luodaan yhteys turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Trendejä käsitellään Kivistöön liittyen enemmän kappaleessa 6. Heikko signaali osiossa mietitään mahdollisia kehityskulkuja tulevaisuudelle, jotka voivat tulevaisuudessa kehittyä megatrendeiksi, tai sitten jäädä toteutumatta. Musta joutsen osiossa lukijalle pyritään luomaan visuaalinen ajatus siitä, millaista elämä Kivistössä tulevaisuudessa voisi olla. Skenaariot ovat toinen positiivisempi ja toinen negatiivisempi. Täytyy kuitenkin muistaa, että tulevaisuuden näkymään voivat asukkaat ainakin osittain itse teoillaan vaikuttaa.

Megatrendi

Megatrendi on kehityksen suuri linja, jolla on selkeä kehityssuunta, joka vaikuttaa tulevaisuuden muotoutumiseen ja sen suuntaan. Megatrendit voi vaikuttaa samanaikaisesti moniin asioihin, ilmiöihin ja kehityssuuntiin. (Pouru & Tähkää 2018, 14.)

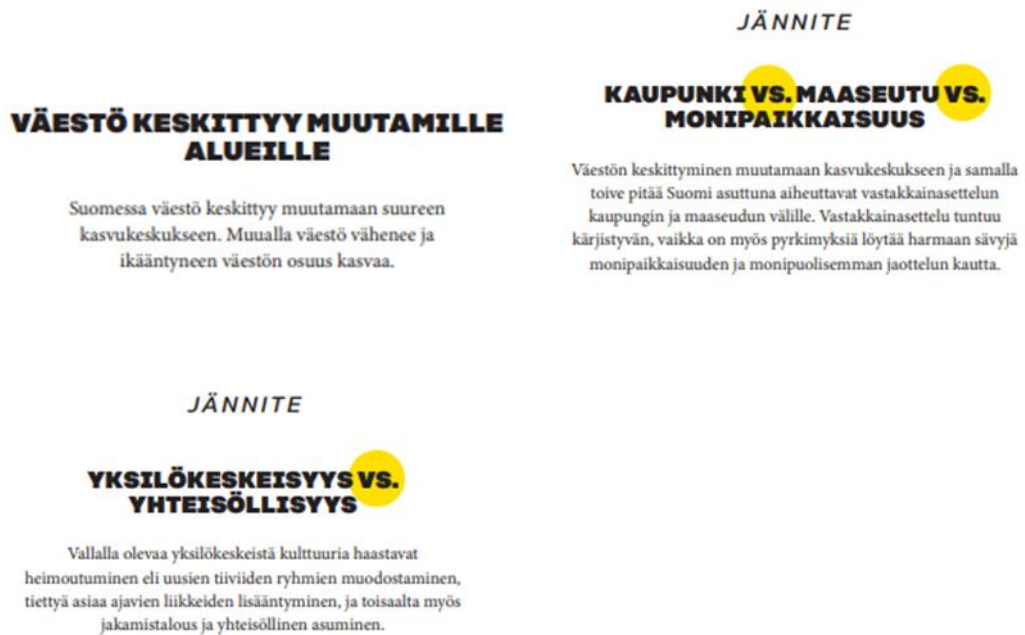
Heikko signaali

Heikoksi signaaliksi mielletään tapahtuma tai ilmiö, joka on mahdollisen muutoksen ensimmäinen ilmentymä. Heikot signaalit voivat kehittyä meta- ja megatrendeiksi, tai sitten hiipua pois. (Pouru & Tähkää 2018, 11.)

Musta joutsen

Musta joutsen on äärimmäisen epätodennäköinen tapahtuma, jonka vaikutus toteutuessaan on erittäin suuri. Musta joutsen ilmaantuu yllättävästi ja sen vaikutukset voivat olla toivottavia, epätoivottavia tai molempia. (Pouru & Tähkää 2018, 16.)

5.1 Eriytymisen riski tulevaisuudessa

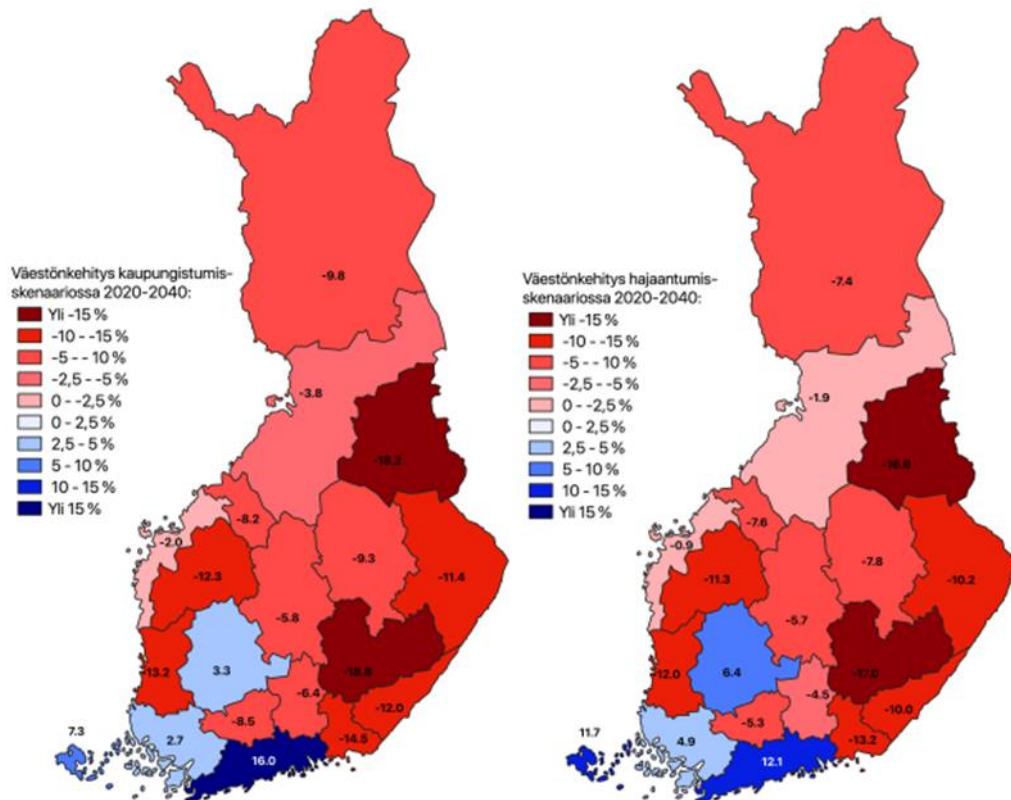

Kuvio 37: Megatrendikortit (Sitra 2020b)

Kaupungistuminen, sekä tuotannon ja väestön kehittyminen ovat tämän hetken megatrendejä. Kansalaiset muuttavat sinne missä talous kehittyy. Kaupunkialueen pääkeskus on suurin työpaikka- ja palvelukeskittymä, kun taas alakeskukset ovat pääkeskuksia pienempiä, ja sijaitsevat liikenneväylien ja poikittaisväylien solmukohdissa. Kivistö on sijainniltaan täten alakeskus. Muuttoliike alakeskuksiin nostaa maan hintaa ja laajentaa kaupunkialuetta sekä tiivistää jo olemassa olevia asuinalueita. (Laakso & Loikkanen 2016, 32.) Urbaanit ympäristöt ovat vetovoimaisia uusille asukkailla. Kaupunkien vetovoimana toimii neljä tekijää: hyödykekirjo, maantieteelliset ja esteettiset ominaisuudet, hyvät ja monipuoliset julkiset- ja yksityiset palvelut, sekä työpaikkojen saavutettavuus. (Laakso & Loikkanen 2016, 59-61.) Kaupungistuminen on jatkunut, vaikka teknologia mahdollistaisi suuremmat etäisyydet työskentelyyn ja palveluiden kannalta. Monet palvelut sekä työpaikat ovat siirtyneet etätyöskentelyyn, joka mahdollistaa asiakkaiden sekä työntekijöiden toiminnan etäisyyksistä riippumatta. (Laakso & Loikkanen 2016, 76-77.)

On arvioitu, että vuoteen 2050 mennessä arviolta 70 % koko maailman väestöstä asuisi kaupungeissa (United Nations 2018). Muuttoliikettä on ollut nähtävissä myös Suomen sisällä pääkaupunkiseudun sekä isojen kaupunkien asukasluvun kasvaessa, samalla kun maaseudulla sijaitsevat kaupungit pienenevät. Poismuutto vaikuttaa myös alueiden palveluihin sekä työtärjontaan, ja näin luo noidankehän jatkuvalla poismuutolle. Suuretkaan kaupungit eivät voi laajentua rajattomasti, ja näin ollen myös viereisiin kaupunkeihin rakennetaan uusia asuinalueita

uusja asukkaita varten. Mikäli kehitys on kuitenkin hidasta uudella alueella, asukkaat saattavat muuttaa lähemmäs palveluita, töitä sekä julkista liikennettä. Pienempien kaupunkien on tulevaisuudessa entistä vaikeampaa pysyä pinnalla, kun asukkaita muuttaa pois ja väestö ikääntyy. Alueella sijaitsevien palveluidenkin täytyy lähteä muualle, mikäli asiakaskuntaa ei ole tarpeeksi.

Kuvio 38: Väestönkehitys eri skenaarioissa 2020-2040 (MDI 2021)

Kansalaiset toivovat Suomen pysyvän laajalti asutettuna, vaikkakin kaupungistuminen trendinä näyttäisi asian toisin. Tulevaisuuden kannalta on epävarmaa, tuleeko kansa jakautumaan ns. kaupunkilaisiin ja maalaisiin vai voiko olla, että paikkojen erot nähdäänkin rikkautena. Toisaalta jo suurten kaupunkienkin asukkaat voivat olla hyvin erilaisia keskenään, sama koskee asuinalueita kaupunkien sisällä. Monipaikkaisuudesta on nähty merkkejä jo vuosien ajan. Tällä tarkoitetaan työpaikan ja kodin sijaitsemista eri alueilla. Myös lisääntyvä etätöskentely mahdollistaa työskentelyn kauempaakin kotoa, ja näin voi toimia tulevaisuudessa mahdollistavana tekijänä pienemmissä kaupungeissa asumiselle. Myös kotimaan matkailun kasvaminen lisää työmahdollisuuksia kaupungeissa ja näin työvoiman tarvetta. (Dufva 2020, 24-25.) Kuviossa 38 on nähtävissä väestönkehitys vuoteen 2040 mennessä, niin kaupungistumis- kuin hajaantumisskenaariossakin. Uudellamaalla kasvu olisi joka tapauksessa suurta. Hajaantumisskenaariossa väestön väheneminen pienemmissä maakunnissa ei olisi niin suurta kuin

kaupungistumisen seurauksena. Tiettyjen maakuntien kasvu olisi myös huomattavasti suurempaa hajautumisen takia. (MDI 2021.)

Yhteisöllisyys osaltaan vaikuttaa niin viihtyvyyteen alueella kuin myös luonnollisen valvontaan ja elinympäristön kunnossapitoon. Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan yhteisöjä, joissa samassa talossa asuu eri ruokakuntaan kuuluvia henkilöitä, mutta jotka jakavat yhteiset tilat. Yhteisöllisyys vaihtelee paikkakohtaisesti. Toisessa paikassa yhteistä voi olla esimerkiksi keittiö, olohuone ja sauna, kun taas toisessa asukkaiden omista tiloista löytyy keittiö sekä peseytymistilat. Asumisen säännöistä päätetään yhdessä, ja asumisen tarkoitus on tuoda yhteisöllisyyttä lähelle asukkaita. Usein asumiskustannukset ovat asukkaalle pienemmät kuin muissa asumismuodoissa, kun otetaan huomioon käytettävissä olevan tilan määrä. Säästöä syntyy myös yhteisten resurssien käytöstä, esimerkiksi kodinkoneiden ja muiden tavaroiden jaetusta käytöstä. (Korvela 2020.) Jakamistaloudella tarkoitetaan uutta taloudellista ajattelutapaa, jossa tavaroiden ja palveluiden jakaminen on tärkeämpää kuin omistaminen (Sitra 2022).

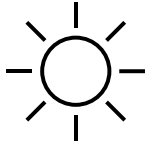
Internetin kehitys osana ihmisten elämää vaikuttaa myös uusien ajattelutapojen leviämiseen. Informaatiota on entistä helpompi löytää ja uusista asioista voi ottaa selvää internetin kautta. Siihen millaista informaatiota kukin käyttäjä saa, vaikuttaa informaatiokuplat. Kuplat ovat algoritmin muovaamia henkilökohtaisia rajattuja näkymiä. Käytännössä siis verkkosivustot luovat käyttäjälle hänelle räätälöidyn verkkoympäristön, joka perustuu käyttäjän verkkokäyttämiseen. Räätälöintiä käyttää hyväksi niin verkkosivustot, verkkokaupat, sosiaalinen media kuin mainostajatkin. Tavoitteena on siis tuoda käyttäjän tietoisuuteen asioita, joista hän voisi olla kiinnostunut. Tämä kuitenkin vähentää erilaisen informaation sekä eroavien näkemysten tuontia käyttäjän tietoisuuteen. (TechTarget Contributor 2018.) On pelkona, että tulevaisuudessa ihmiset jakautuvasit heimoihin ja he tulisivat tietoisiksi vain asioista, jotka heidän kuplalleen olisi olennaista. Internetistä saatu mielikuva voi erota todellisuudesta, tai ainakin olla vain osa totuudesta.

Heikko signaali

Voiko tulevaisuudessa trendinä ollakin maalaistuminen? Mitä jos tulevaisuudessa muuttoliike on kaupungeista maalle päin ja suuret kaupungit autioituvat? Tuleeko tulevaisuudessa ns. mökkikaupungeista sittenkin ihan vain kaupunkeja, joissa asuu etätöitä tekeviä asukkaita? Onko mahdollista, että pienemmistä kaupungeista tulee omavaraisempia kuin suurista, esimerkiksi ruoan- ja energiatuotannon suhteen? (Dufva & Rowley 2022, 43.) Niin sanotut citymaalaiset elävät usein niin maalais- kuin kaupunkielämääkin. Usein asunnot omistetaan kaupungista, jossa ollaan töissä, sekä maalta halutusta paikasta. On myös mahdollista, että toinen asunto on vuokralla sen aikaan, kun halutaan asua vain toisessa paikassa. Monipaikkaisuuteen liittyviä tekijöitä ovat mm. digitaalisuuden kehittyminen, asumisen kallistuminen kaupungeissa, muuttuvat elämäntilanteet sekä luonnon kiinnostavuuden nousu. (Citymaalaiset

2019.) Myös omavaraisuus sekä kestävyys ovat tekijöitä, joiden toivotaan vaikuttavan asumiseen tulevaisuudessa (Kuhmonen 2021).

Musta joutsen

Aurinko nousee Kivistössä. Asukas herää ja lähtee hakemaan taloyhtiön kasvimaalta aamupalalle tomaatteja ja kurkkua. Kuulemma naapuritalon kasvimaalla on alettu kasvattamaan kesäkurpitsoja sekä perunaa ja kasvatus on onnistunut hyvin. Onneksi lähikaupassa on tarjolla laaja skaala siemeniä, joista asukkaat voivat valita kasvatettavaa, taloyhtiön laskuun. Asukkaan taloyhtiössä lasku maksetaan myymällä taloyhtiön katoilla tuotettavaa hunajaa eteenpäin asukkaille. Matkalla kasvimaalle asukas näkee muutaman muuttoauton. Asukasmäärä on ollut jatkuvassa kasvussa alueen imagon paranemisen myötä. Myös matkailijoita on alkanut tulla enenevässä määrässä, heidän kuullessaan Kivistön ainutlaatuisesta omavaraisuudesta sekä uusista palveluista. Matkailijoiden tuloa alueelle helpottaa myös uusi raitiovaunuverkosto, joka kulkee Kivistön läpi yhdistäen sen niin lähialueisiin kuin lentokenttäänkin. Paljon asukkaan tuttuja on alkanut muuttaa asuinalueille, jotka on rakennettu Kivistön läheisyyteen, ja moniin heistä voikin törmätä Kivistön kauppakeskuksella sekä toimistorakennuksilla. Työmatkat kuljetaan enenevässä määrässä kimppekyydeillä tai kaupunkilaisten yhteisillä pyörillä. Myös työvälaineiden ja muiden vastaavien tavaroiden lainauksesta on tullut arkipäivää, ja asuntojen väliaikaisesta vuokrauksesta tullut entistä yleisempää. Onhan monella kivistöläisellä nykyään varattuna kesälle asukkaiden yhteisiltä mökeiltä viikko tai kuukausikin. Asukkaan lähtiessä töihin törmää hän torilla useisiin tuttuihin naapureihin, jotka ovat vielä aamukahvillaan korttelin yhteisessä olohuoneessa. Asukas sopii muutaman tuttunsa kanssa tapaavansa heidät illalla töiden jälkeen korttelin tv-huoneessa, johon he kokoontuvat katsomaan yhdessä uutta kehuttua elokuvaa.

Asukas kuuntelee rapusta kuuluvaa kolinaa. Taas yksi naapuri on muuttamassa pois Kivistöstä. Yhä useampi Kivistön omistusasunnoista on vuokralla tai tyhjänä. Hinnat vuokrissa on noussut niin korkeaksi, että kauemmin viihtyviä vuokralaisia on vaikea löytää. Sama koskee myös alueen palveluita. Palveluille olisi tarvetta alueella, asiakkaita on kuitenkin liian vähän verrattuna liiketilojen vuokran hintaan, joten liikkeet joutuvat usein muuttamaan muualle nopealla aikataululla. Asukaskannasta on tullut yksitoikkoinen ja luonnollinen valvonta alueella on vähentynyt. Tämä on johtanut tavaroiden rikkomiseen sekä häiriökäytökseen

alueella. Luottamus naapureihin on laskenut huomattavasti. Toisaalta eihän naapureita edes ole montaa jäljellä. Ympäristön kunnossapito on mennyt jo niin huonoksi, ettei aluetta yriteäkään enää hoitaa viihtyisäksi. Asukkaan katsoessa ikkunasta ulos näkee hän puiston sekä lastenleikkipaikan. Ennen puistossa oli elämää, niin luonnon kuin ihmistenkin puolesta. Nyt puistossa kasvaa enää muutama vanha kukkapuska ja ruostuneessa keinussa keinuu yksi lapsi. Asukas katselee taivasta ja miettii alkaakohan satamaan matkalla lähimpään kauppaan, joka sijaitsee 10 kilometrin päässä, ja kulkeekohan bussit tänään Kivistön kautta kerran vai kaksi tunnissa.

5.2 Ympäristön huomioimen osana toimintaa

Kuvio 39: Megatrendikortit (Sitra 2020b)

Ilmastomuutos, luonnonvarojen ylikulutus ja luontokato vaikuttavat luonnon monimuotoisuuden heikentymiseen tällä hetkellä. Nämä ongelmat ovat joko ihmisten aiheuttamia tai heidän voimistamiensa. Monimuotoisuuden heikentyminen johtaa elinympäristön resilienssin heikentymiseen. (Hautakangas & Pirtonen 2021.) Nykyisillä toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan ilmastomuutoksen hillintään, sekä sopeuttamaan ihmisten elämää tapahtuviin muutoksiin ja vaikutuksiin, joita ilmastomuutoksesta on nähtävissä jo nyt tai lähitulevaisuudessa. Mikäli ilmasto pääsee lämpenemään liialti, alkaa lämpeneminen ruokkimaan itse itseään, jolloin ihmisten toimilla ei olisi enää vaikutusta. Ilmastomuutosta tulisi kuitenkin hillitä tämänkin jälkeen, jottei elinkelvollisista alueista tulisi elinkelvottomia. Ilmastomuutoksen haitat tulevat

olemaan eri tasoisia eri puolilla maailmaa, joten reilu siirtyminen kestäväan yhteiskuntaan on tärkeä huomioida ja suunnitella etukäteen. Esimerkiksi resurssien saatavuus vaikuttaa materiaalien hintaan ja näin ollen näkyy valmistettavien tuotteiden hinnassa. (Dufva 2020, 15.)

On meneillään energiamurros, energiajärjestelmä koostuu yhä enemmän uusiutuvista energiamuodoista ja ilmastomuutosta pyritään hallitsemaan pienemmällä hiilidioksidipäästöillä. Säästä riippuvaisen sähköntuotannon lisääntyminen luo haasteita mutta myös uusia innovaatioita energisektorille. Kulutusta tullaan säättämään ja hajauttamaan entistä enemmän vaihtelevan tuotannon lisääntyessä. Yhteiskunta on hyvin riippuvainen energiasta, joten muutokset tulevat näkymään jokaisen elämässä. Digitalisoitumisen myötä sähkön merkitys tulee kasvamaan, ja kulutuksen ja tuotannon tasapainosta tulee entistäkin tärkeämpää. Uudenlaiset sähkönvarastointitekniikat edistävät sähkön tarjontaa, ja kuluttajien mahdollisuus seurata sähkönkulutusta tasaa kysyntää. (Närhi 2019.)

Huoltovarmuudella tarkoitetaan varautumista kriiseihin ja häiriötilanteisiin, sekä jatkuvuudenhallintaa, joka mahdollistaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän arjen jatkumisen turvallisesti. Suomessa huoltovarmuudesta huolehtii julkinen-, yksityinen- sekä kolmas sektori yhdessä. Huoltovarmuuden piiriin kuuluu mm. sähkö- ja vesituotanto, pankit sekä terveydenhuolto. Huoltovarmuuskeskus huolehtii Suomessa huoltovarmuustyöstä niin ennakkoon, kuin häiriö- ja hätätilanteissa, tekemällä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Huoltovarmuuskeskus myös huolehtii varmuusvarastoista, jotka voidaan ottaa käyttöön hätätilanteissa, helpottamaan aikaa, jolloin yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimijoiden valmiussuunnitelmat ei ole vielä käytössä. Varmuusvarastojen sisältöön kuuluu mm. polttoainetta, viljaa ja lääkkeitä. Suomessa huoltovarmuutta ylläpitää myös luonnonvarat ja elintarviketuotantokyky, sekä toimiva hyvinvointi- ja koulutusjärjestelmä. Nykyaikaan myös toimiva fyysinen ja sähköinen infrastruktuuri on entistä tärkeämpi tekijä ja tätä varten tarvitaan entistä enemmän jatkuvuudenhallintaa. (Huoltovarmuuskeskus 2022.)

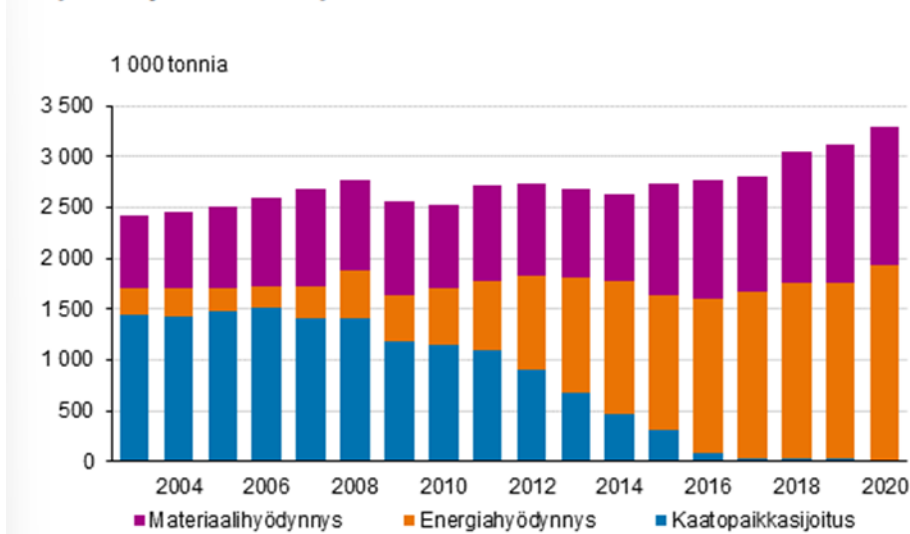
Kuvio 40: Uusiutuvat energiamuodot (Essi Kartano 2022)

Suomessa tuotetut uusiutuvat energiamuodot mahdollistavat omavaraisuusasteen kasvamisen. Omavaraisuus koskee niin Suomen, kuin sen kansalaistenkin elämää, ja mahdollistaa tuontiriippuvuuden vähenemiseen. Ympäristöystävällisyys on tällä hetkellä trendi, ja uudet innovaatiot mahdollistavat ilmastotavoitteiden saavuttamisen. Samalla uusien ideoiden tuottaminen luo työpaikkoja, ja uusia aloja, joille kouluttautua ja työllistyä.

Yhteiskunnan sähköistyminen johtaa sähkönkulutuksen kasvuun. Teknologian kehitys taas mahdollistaa älykkäiden järjestelmien käytön sähkönkulutuksen mittaamisessa. (Vattenfall 2020.) Älykäs sähköverkko (kutsutaan myös Smart grid) on järjestelmä, jossa perinteinen sähkövoimatekniikka yhdistetään automaatio, tieto- ja viestintäteknologian ratkaisuihin (Stek 2021). Yksinkertaisimmillaan sähköverkkojen älykkyydellä tarkoitetaan automaatiota. Automaatiolla voidaan parantaa sähköverkkojen luotettavuutta ja kannattavuutta, sekä mahdollistaa kulutuksen ja tuotannon tasapainottaminen. Älykkäässä sähköverkossa hajautettu sähköntuotanto helpottuu ja uusiutuvaan energiaan perustuva sähköntuotanto toimii täydentävänä osana kokonaistuotantoa. Teknologia, joka mahdollistaa etävalvonnan- ja ohjauksen auttaa nopeassa vianpaikannuksessa, joka taas lyhentää katkosaikoja ja tehostaa ylläpitoa. (ABB 2021.)

Jätteiden määrä on kasvanut vuosikymmenien aikana tasaisesti. Jättemäärä Suomessa vuonna 2020 yhdyskuntajätteen osalta oli 3 296 000 tonnia, ja per asukas noin 596 kg. Edelliseen vuoteen verrattuna määrä kasvoi noin 170 000 tonnia, joka on noin 5 %. Yhdyskuntajätteeksi lasketaan asumisessa syntyvät jätteet, sekä niihin rinnastettavat vastaavat jätteet, joita syntyy esim. kaupoista ja palveluista. Vuonna 2020 noin 58 % jätteistä käytettiin energian tuotantoon ja loput hyödynnettiin materiaaleihin. Kaatopaikalle jätteistä menee noin puoli prosenttia jätteen kokonaismäärästä. (Tilastokeskus 2021.) Aikaisemmin jätettä on viety vuosittain satojen tonnien edestä Viron puolelle kustannuksissa säästämisen sekä käsittelykapasiteetin riittämättömyyden takia. Vantaalla sijaitsevaan jätevoimalaan on avattu vuonna 2022 uusi linja, jolla pystytään polttaa suurin osa ulkomaille vietävistä jätteistä. Jätteellä pystytään näin lämmittämään vantaalaisia koteja, ja tavoite luopua kivihiilestä voitaisiin tavoittaa Vantaan osalta. (Nironen 2020.)

Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2004–2020

Kuvio 41: Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2004–2020 (Tilastokeskus 2021)

Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan jätteeksi muuttuneen materiaalin hyödyntämistä uudelleen, esimerkiksi antamalla itselle turhaksi jääneet tavarat eteenpäin toiselle käyttäjälle. Uusiokäyttö taas tarkoittaa käytöstä poistetun materiaalin hyödyntämistä esimerkiksi toisen esineen valmistamisessa. (Leppänen 2017.) Jätteillä on eri tarkoituksia, joihin niitä hyödynnetään. Esimerkiksi biojätteestä tehdään multaa, energiajakeesta tehdään kierrätyspoltoainetta sekä tuotetaan lämpöä, ja metallista ja lasista voidaan tehdä uusia tuotteita. (Väisänen 2015.) Itse jätehuolto on myös kehittynyt vuosien aikana. Yhä useammin asuinalueilla on yhteiset kierrätyspisteet, joiden täyttymistä jätehuoltoyritykset voivat seurata etänä ja näin suhteuttaa tyhjennysaikataulut jätteen määrään. Yhteiset kierrätyspisteet myös mahdollistavat useamman materiaalin kierrättämisen, kun jokaisella asukkaalla ei ole omia roska-astioita. (Lounais-Suomen Jätehuolto 2022.)

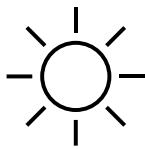
Kivistön keskustan alueella jäteastiat sijaitsevat talojen pihapiirissä ja ne aukeavat asukkaiden omilla avainlätkillä. Jätepisteillä on yleisimmin sekajäte, paperi, kartonki, biojäte sekä muovi. Keskustan alueella on myös jätehuoneita, joista löytyy sekajätteen sekä kartongin lisäksi metalli sekä lasikeräys. Putkijärjestelmä vähentää jäteautojen liikennettä alueella. Jätteet menevät putkia pitkin jätteiden koonta-asemalle, josta ne viedään jatkokäsittelyyn. Lumikvartsinkadulla sijaitsevalta koonta-asemalta löytyy myös kierrätyshuone, jota asukkaat voivat käyttää niin vikatilanteissa kuin muutenkin. (Kivistön Putkijäte 2022.)

Heikko signaali

Mitä jos ilmastonmuutosta ei voi pysäyttää? Mitä jos olemme ylittäneet keikahduspisteitä? Onko kaikki ympäristössä riippuvaista toisistaan? Onko signaalit keikahduspisteistä jätetty huomioimatta? Millainen tulevaisuus tulee olemaan? Voiko kaupungistuminen jatkua

tulevaisuudessa äärisääolosuhteiden takia? Keikahduspisteet kuvaavat ympäristön keskinäisriippuvuutta. Nämä pisteet ovat hetkiä, joista ei ole enää paluuta vanhaan, ja usein niissä on nähtävissä vaikutuksia toisiin tapahtumiin. Usein keikahduspisteisiin liitetään myös äärisääolosuhteet. Äärisääolosuhteisiin voidaan lukea esimerkiksi tulvia, myrskyjä ja kuivia kausia. Merenpinnan nousu voi aiheuttaa osaltaan kyseisiä olosuhteita, jossa on nähtävissä nimenomaan keskinäisriippuvaisuus. Äärisää voi vaikuttaa myös luontokatoon, joka taas voi aiheuttaa ruoantuotannon romahtamista. Signaaleja on nähtävissä ja tutkimuksia on tehty esimerkiksi juuri meren pinnan nousemisesta, tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. On mahdollista, että ihmiset joutuvat muuttamaan pois asuinpaikoiltaan veden nousun tai kuumuuden takia. Tämä taas johtaisi lisääntyvään kaupungistumiseen, joka tuo mukanaan uudet haasteet niin alueille, joille muutetaan, kuin alueillekin, jotka jäävät tyhjilleen. (Dufva & Rowley 2022.)

Musta joutsen

Asukas on matkalla lähikaupasta kotiin. Kaupasta tarttui mukaan paikallisia kasviksia sekä muutama muu tuote, jotka on nykyään pakattu kierrätetyistä materiaaleista tehtyihin paketteihin. Kierrätys on helpottunut kotona ennestään, kun kierrätysastioita on tullut useampia korttelin jätehuoneelle. Roskien vienti on harventunut, kun roskaa tulee ylipäättänsä vähemmän kuin ennen. Matkalla kotiin asukas poikkeaa lähellä sijaitsevassa tavaroiden vaihtohuoneessa. Vaihtohuoneeseen asukkaat voivat tuoda pienikokoisia tavaroita, jotka ovat jääneet heille turhiksi. Näin toiset asukkaat voivat löytää heille tarpeellisia käyttökelpoisia asioita ja voivat näin jatkaa tavaran elinkaarta. Kotiin tullessa asukas tarkistaa säätiedotuksesta lähellä sijaitsevan tuulivoimalan tuottavuuden. Tänään sähkön hinta on alhaalla, sillä Kivistön yli kulkee myrskypilviä. Mikäli myrsky yltyy pahaksi, otetaan käyttöön korttelin hätävarasto. Onneksi taloudet ovat varautuneet poikkeustilanteisiin hyvin ja varautumisesta opetetaan jo peruskoulussa. Mikäli vikatilanteita esiintyy myrskyn takia, pystytään ne hoitamaan kuntoon etänä, ja kivistöläiset voivat jatkaa elämäänsä luottavaisin mielin.

”Olipahan taas turhan jännittävä matka roskikselle” asukas tuumaa. On sateinen päivä ja tiet tulvivat, uusi normaali päivä siis. Äärisääolosuhteet ovat yleistyneet ja Kivistö ei rakenteellisesti ole pysynyt muutoksen perässä. Jätehuoneelle päästessä asukas joutui toteamaan jäteastioiden olevan aivan täynnä. Jäteastioiden ympärille oli alkanut jo kerääntymään roskapusseja, mutta asukas ei halunnut jättää omiaan astioiden ulkopuolelle.

Haittaeläinten määrä oli lisääntynyt jätteiden määrän mukana, ja tälläkin kertaa asukas näki astioiden takana muutaman luonnottoman ison rotan. Kierrätyksestä on tullut lähes turhaa. Eri materiaaleja pystyy kierrättämään enää muutamaa, ellei lähde kuljettamaan jätteitä läheiseen kaupunginosaan. Tällä kertaa asukas lähti kulkemaan seuraavan korttelin jätehuoneelle siinä toivossa, että hänen jätteensä mahtuisivat sinne. Läheisen korttelin talot ovat olleet rakennusvaiheessa jo pitkän aikaa. Niiden valmistuminen on kuitenkin epävarmaa, sillä tarvittavat materiaalit on tuotava pidemmältä ja niiden saatavuudessa on ollut ongelmia maan laajuisesti. Seuraavan korttelin jätehuoneessa on onneksi hieman tilaa. Asukas pääsee kuin pääsee-kin kotiin tyhjin käsin.

5.3 Älykkäiden ratkaisujen vaikutus turvallisuuteen

JÄNNITE

TEKNOLOGIA MUUTTAA TOIMINTATAPOJA

Teknologia kehittyi nopeasti ja muuttaa tuotantotapoja ja toimintamalleja. Yhä useampi asia voidaan automatisoida, tuotanto ja toiminta voidaan hajauttaa ja vuorovaikutus voi tapahtua etänä tai virtuaalisessa ympäristössä. Teknologian hyödyntäminen edellyttää entistä enemmän ajatusmallien ja toimintatapojen muuttamista.

TEKNOLOGIA MAHDOLLISUUTENA VS. UHKANA

Teknologia voi olla avuksi siirtymässä kestävämpään yhteiskuntaan, mutta se voi myös haitata sitä. Erityisesti teknologian kasvava energiantarve on ristiriidassa ilmastotavoitteiden saavuttamisen suhteen. Lisäksi teknologiariippuvuus saattaa vähentää hyvinvointia.

TEKNOLOGIAN YMMÄRTÄMINEN KOROSTUU

Kun yhä useampi asia tapahtuu verkossa digitaalisilla alustoilla, uudenlaisten teknologiataitojen haltuunotto tulee tärkeäksi niin yksilön kuin myös valtioiden tasolla. Tähän voivat kuulua esimerkiksi datan käyttöön, oikeuksiin ja hyödyntämiseen liittyvät asiat, ymmärrys algoritmien vaikutuksista käyttäytymiseen ja päätöksentekoon tai verkkorikollisuuteen varautumiseen liittyvät asiat.

TEKOÄLYSOVELLUKSET LÄPÄISEVÄT YHTEISKUNNAN

Itseajavista autoista, koneille puhumisesta, räätälöidyistä suosituksista ja muista tekoälysovelluksista tulee yhä yleisempiä. Algoritmeille annetaan yhä enemmän päätäntävaltaa, jolloin myös kysymykset läpinäkyvyydestä, vastuusta ja käytetyn tiedon vinoumista korostuvat.

Kuvio 42: Megatrendikortit (Sitra 2020b)

Kuten asioilla yleensä, myös teknologian kehityksellä on hyvät ja huonot puolensa. Teknologia tuo ihmisiä yhteen, helpottaa arkea sekä mahdollistaa maailmankuvan laajentamisen helposti kotisohvalta. Toisaalta taas disinformaation jakaminen on helpottunut ennestään, käyttäjiltä vaaditaan medialukutaitoa, algoritmit vaikuttavat epätasa-arvoon ja yhä useammilta käyttäjryhmiltä vaaditaan digilaitteiden käyttämisen opettelua. Uudet teknologiset ratkaisut voivat hyödyttää kierrättämistä ja tekoälyä käytetään hyödyksi prosessien optimoinnissa. Digitalisaatio kuitenkin vaatii enenevissä määrissä energiaa toimiakseen. Digitalisaatiolla tarkoitetaan palveluiden siirtymistä verkkoon. Digitalisaation tarkoitus on helpottaa ihmisten arkea ja tehdä palveluiden ja tuotteiden käytöstä helpompaa käyttäjille. (Digipore 2019, 3.)

Turvallisuuteen liittyen taas tekoälyä hyödynnetään mm. osana kamera- ja kulunvalvontaa sekä ennakoivaa turvallisuustoimintaa. Tekoälyllä (AI) tarkoitetaan ohjelmaa, joka pyrkii matkimaan ihmisen tajuntaa ja suorittamaan tehtäviä kuten ihminen. Ohjelmalla on siis kyky ajatella ja oppia. (Tietotekniikan termitalkoot 2022.) Esineiden internet (IoT/Internet of Things) taas toimii esineiden ja laitteiden tiedonvälityskeinona. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi älykkääseen kotiin kuuluvia esineitä, jotka ovat yhteydessä internetiin, tai vaikka postipaketteja, joiden kuljetusta voidaan seurata tunnisteiden avulla. Esineiden internetiä voidaan hyödyntää monilla aloilla, kuten energia-alalla älykkäillä sähkömittareilla, joilla kuluttaja voi seurata kulutustaan, tai logistiikka-alalla elintarvikkeiden lämpötilan seuraamisessa jakeluketjun aikana. (Tietotekniikan termitalkoot 2018.)

Maailmankuvan laajentamisella tarkoitetaan uusien asioiden oppimista sekä myös omista mielipiteistä ja aatteista poikkeavien näkemysten tutkimista. Digitalisaation myötä maailma on pienentynyt siinä mielessä, että informaation etsiminen on helpottunut ja tietoa saadaan reaaliajassa ympäri maailman. Tiedonhankinta ei siis rajoitu vain käyttäjän omaan elinympäristöön. Näin mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin on helpottunut kuten myös yhteydenpito jo tunnettuihin henkilöihin. Kuten aiemmin mainittu, internet helpottaa samanhenkisten ihmisten löytämistä, jolla voi olla hyvät ja huonot puolensa. Toisaalta tunne yksinäisyydestä väheenee, kun löytää muita samoin ajattelevia henkilöitä ympärilleen. Tässä on kuitenkin riskinä ns. kuplien muodostuminen sekä heimoutuminen. Erilaisten tarinoiden, kokemusten sekä mielipiteiden jakaminen internetissä on helppoa, ja julkaisut voivatkin lähteä helposti leviämään kansainvälisesti. Näin ollen tunne yhteisöllisyydestä ja kuuluvuudesta voi laajentua suuremmaksi kuin vain yksi kansa. Rajat ylittävä yhteisöllisyys onkin mahdollinen skenaario tulevaisuudessa. Myös koulutus ja oppiminen on helpottunut etäopiskelun myötä ja mahdollistaa näin opiskelun paikasta riippumatta. Näin kouluttautuminen on yhä useamman saavutettavissa sekä mahdollistaa opiskelun muuallakin kuin tietyissä opiskelukaupungeissa. Myös muuttoliike pois maaseudulta voi pysyä pienempänä ja asutus ympäri maata tasaisempana. (Empirica 2020.)

Kuten aiemmin mainittu, digitalisaation vaikutus yhteisöllisyyteen voi johtaa kuplien muodostumiseen, jolloin on vaarana, ettei tietoa kerätä laajemmalla skaalalla, vaan keskitytään asioihin, jotka tukevat omia ajatuksia. Myös algoritmit vaikuttavat käyttäjän tietämättä informaatioon, jota hänelle jaetaan. Aiemmin mainittiin myös, algoritmien analysoivan käyttäjien käyttäytymistä internetissä, ja näin tekevän kokemuksesta mukautettua. Algoritmeilla on mahdollisuus vaikuttaa ennakkoluuloihin niitä vahvistamalla, kun käyttäjälle tarjotaan tietoa, jota hänen epäillään haluavan. Toki tiedonsaanti helpottuu, mutta saatu informaatio voi johtaa epätasa-arvoon. Usein asioilla on kaksi puolta, joihin molempiin kannattaisi tutustua saadakseen mahdollisimman totuudenmukaisen kuvan asiasta. Disinformaation lisääntyessä, sekä tiedonjakamisen helpottuessa, medialukutaito korostuu entisestään. Tiedon sekä lähteiden kyseenalaistaminen on tarpeellista, ja voi auttaa oikean tiedon tunnistamisessa. Mitä

enemmän asioita tehdään digitaalisesti, sitä suurempi todennäköisyys on myös joutua verkkorikollisuuden uhriksi. Käyttäjän onkin tärkeä tiedostaa mitä tietoja hän itsestään jakaa ja kuinka hän voi suojata itsensä internetissä. Yhä useammat ikäryhmät ovat joutuneet opettelemaan älylaitteiden ja internetin käyttöä, jotta he pystyvät käyttämään palveluita, jotka ennen ovat olleet fyysisesti käytettävissä. Muutos voidaan kokea suurena ja uuden oppiminen haastavana, jolloin muutosta vastaan voidaan yrittää taistella. Näin ollen vanhemmille ikäluokille on usein tärkeää, että on joku, joka opastaa ja ymmärtää että uuden oppiminen vie aikaa ja vaatii vaivannäköä. (Empirica 2020.)

Tekoälyn avulla voidaan vaikuttaa erilaisten prosessien optimointiin. Tällä tarkoitetaan suurimman mahdollisen hyödyn saamista yksittäisistä prosesseista. Tekoäly voi havaita poikkeamia prosesseissa ja vähentää virheiden määrää, jolloin hyöty on suurempi. Kun puhutaan lisääntyvästä energian tarpeesta, voidaan myös puhua energiankulutuksen vähenemisestä prosessien optimoinnin avulla. Totuus kuitenkin on, että energian kulutus lisääntyy jatkuvasti ja optimoinnilla voidaan vain saavuttaa maksimaalinen hyöty, se ei niinkään itsessään vähennä energian kulutusta.

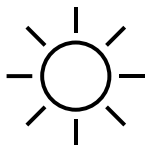
Muuhunkin kuin energiantuotantoon liittyy materiaalitehokkuuden kasvattaminen tulevaisuudessa. Resurssien käytön tehokkuudella, jokaisesta tuotteesta ja asiasta voidaan hyödyntää mahdollisimman paljon. Tällä voidaan joko vähentää tarvittavien resurssien määrää tai lisätä resursseista saatavaa hyödyn määrää. Mitä tulee ympäristöasioihin, resurssien käytön tehokkuutta nostamalla tavoite olisi yhä useamman resurssin kierrätys niin, että uusiokäyttö olisi mahdollisimman kattavaa. IoT:n avulla voidaan kerätä tietoa tuotteen elinkaaresta, ja näin ollen pidentää sen elinkaarta sekä tehdä kierrättämisestä helpompaa. Uusien teknologiainnovaatioiden avulla voidaan mahdollistaa kestävämpää kulutusta sekä toimivampi yhteiskunta. ICT-alan energiankulutuksen arvioidaan kuitenkin nousevan noin puoleen koko maailman kulutuksesta seuraavan 10 vuoden aikana. Uusia ratkaisuja kehitettäessä tulee siis ottaa huomioon niin sosiaaliset kuin ympäristöllekin aiheutuvat vaikutukset, niin hyödyt kuin haitatkin. (Empirica 2020.)

Teknologialla on vaikutusta myös turvallisuusalaan. Uudella älykkäällä teknologialla voidaan luoda turvallisuusratkaisuja, jotka optimoivat turvallisuusprosesseja. Tämä lisää niin kustannustehokkuutta kuin mahdollisuutta puuttua poikkeamiin ennakolta ja etänä. Turvallisuuden kannalta kriittisiä kohteita rakennetaan koko ajan lisää, jolloin valvottavien kohteiden sekä tarvittavien turvallisuusratkaisujen määrä kasvaa myös. Tekoälyn avulla rutiinitehtävien valvontaa voidaan automatisoida sekä toteuttaa älykästä videovalvontaa. Älykästä videovalvontaa voidaan hyödyntää mm. aluevalvonnassa ja ihmisvirtojen laskennassa, työturvallisuuden ja tuotannon valvomisessa, sekä esineiden tunnistamisessa. Toki edes tekoäly ei takaa aukotonta turvallisuutta, se on kuitenkin toimiva työväline osana turvallisuustoimintaa. (Avarn 2022.)

Heikko signaali

Mitä jos sähkönkulutusta rajoitetaan tulevaisuudessa? Tuleeko sähkökatkot yleistymään ja pitenemään? Mihin kaikkeen sähköverkon katkos vaikuttaa? Onko ihminen mukautuvainen tulevaisuuteen, jossa ei voikaan olla riippuvainen sähköstä? Yleistyykö kyberhyökkäykset ja tuleeko niiden vaikutuksista entistä laajempia? Kehittykö kyberturvallisuus tarpeeksi nopeaan? Voiko algoritmit myrkyttyä ulkopuolisten toimesta ja ohjata näin ihmisen alitajuntaa harhateille? Kuinka tietoliikennekatkoksista selvitään tulevaisuudessa? Metaversumissa ollaan niin fyysisessä kuin virtuaalisessakin ympäristössä samanaikaisesti. Internetistä ja digitalisaatiosta puhuttaessa saatetaan kuitenkin usein unohtaa, että fyysisessä maailmassa tapahtuvat muutokset vaikuttavat virtuaaliseen todellisuuteen ja toisinpäin. Lisääntyvästä energian kulutuksesta mainittiin aikaisemminkin digitaalisten ratkaisujen yhteydessä, mutta täytyy myös muistaa tietoverkon riippuvuus sähköverkosta toimiakseen. Mikäli tulevaisuudessa sähkökatkot yleistyvät tai sähkönkäyttöä rajoitetaan vaikuttavat nämä suoraan verkon käyttömahdollisuuksiin. Niin sähköverkkoon kuin tietoverkkoonkin voi kohdistua suoraa tai epäsuoraa hyökkäystä, joiden vaikutukset eivät rajoitu vain yhteen tekijään. Toki sähköverkko voi katketa myös ns. normaaleimmista syistä kuten sääolosuhteista tai kaapeleiden katkeamisesta. Mikäli sähköverkko ja tietoliikenneyhteydet ovat tulevaisuudessa yhä isomman uhkan kohteena jää nähtäväksi onko yhteiskunta varautunut kyseisiin tilanteisiin tarpeeksi hyvin. (Dufva & Rowley 2022, 58.)

Musta joutsen

Asukas palaa töistä kotiin. Ovesta sisään astuessaan hän tarkistaa eteisessä sijaitsevasta ruudusta päivän aikana säästetyn sähkön määrän ja mahdolliset vikailmoitukset. Automaattisessa lämmön säätelyssä on ollut käyttökatkos muutaman tunnin ajan, tämän jälkeen toiminta on palautunut normaaliksi. Jääkaapille tullessa asukas tarkistaa näytöltä onko jääkaapissa vanhentuneita tuotteita, ja lisää muutaman tuotteen ostoslistalle, jotka päivittyvät myös asukkaan puhelimesta löytyvään sovellukseen. Kun ostoslista on valmis, lähettää asukas sen eteenpäin ja ostokset saapuvat kotiovelle muutaman tunnin sisällä. Asukas on työpäivän aikana tarkistanut etävalvottavasta valvontakamerasta, että hänen koiransa on saanut automaattista ruoan oikeaan aikaan. Automaattinen ruokinta on pitänyt koiran tyytyväisenä, päivinä joina asukkaan on täytynyt tehdä ylitöitä. Onneksi digitalisoituminen on kuitenkin mahdollistanut etätöiden tekemisen kotoa, jolloin asukkaalle jää enemmän aikaa viettää lemmikkinsä kanssa. Asukas lähtee ulos koiransa kanssa ja tapaa puistossa tuttunsa, joiden kanssa oli sopinut yhteisestä tapaamisesta. Uusien kontaktien saaminen internetissä on tutustuttanut

asukkaan moniin naapureihin, joilla on samoja mielenkiintoja kuin hänelläkin. Naapuruston yhteisöllisyys tuntuu vahvistuvan koko ajan. Kotimatalla asukas tarkistaa yleiseltä tiedotustaululta huomisen päivän sään, yleisen turvallisuustilanteen sekä tulevat tapahtumat naapurustossa.

Ulkona myrskyää. Ainakin niin asukas olettaa. Asukas oli juuri tekemässä päivittäisiä päivityksiään elämästään sosiaaliseen mediaan, sekä jakamassa päivittäiset tykkäykset siinä toivossa, että ainakin osa palautuisi hänelle takaisin. Vielä tarvitsisi 500 tykkäystä, jotta asukas voisi hakea kivistöläisten asukasryhmään, joka on tarkoitettu sosiaalisessa mediassa tarpeeksi korkean aseman saavuttaneille. Ryhmään kuulumisen tarkoittaisi mahdollisuutta saada asumiskustannukset halvemmalla, sekä nopeampaa internettiä. Onhan internet yksi tärkeimmistä asioista, joka vaikuttaa asukkaiden elämänlaatuun. On myös tärkeää ylläpitää hyvää elintaso, jotta saa enemmän näkyvyyttä somessa, ja näin mahdollistaa elintason ylläpitämisen. Tärkeimmät kontaktoinnit tapahtuu internetissä, ja kasvokkain tapaamisia ei oikeastaan tapahdu. Nyt kuitenkin internet yhteydet ovat poikki, ja ulkonakin näyttää pimeältä. Asukkaan täytyy mennä ikkunalle tarkistamaan onko sähköt menneet poikki, koska hän ei voi tarkistaa asiaa asukasfoorumilta. Pimeillä kaduilla näkyy muutamia ihmisiä, ja näköjään talon viereen on avattu uusi kauppa. Asukas ei ole tätä huomannut, sillä hän tekee ostoksensa kotoa, eikä tarvetta käydä fyysisessä kaupassa ole ollut aikoihin. Nyt kun ostosten tilaus kotiovelle ei onnistu, täytyy asukkaan lähteä fyysiseen kauppaan ostamaan vara-akku, jolla hän saa myrskyn aikana tehtyä ainakin pakolliset asiat, jotka vaativat sähköä. Asukas miettii kuinkakohan paljon maksaa kodin pyörittäminen muutaman tunnin ajan, nyt kun sähkön tuotanto ei ole enää paikallista, ja älykoti vaatii sitä enemmän energiaa mitä enemmän laitteita on yhdistetty siihen. Asukas ei tiedä miten hän ilmoittaa töihin meneillään olevasta katkosta, jonka takia hän ei pysty tällä hetkellä etätöitä tekemään. Täytyy varmaan etsiä löytyykö jostain työpaikan puhelinnumero, ja soittaa heille.

6 Tulevaisuus Kivistössä

Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta sitä voi ennakoida. Suunnitelmia tulevaisuuden varalle voidaan tehdä. Millainen Kivistön tulevaisuus on ja mitkä turvallisuuteen vaikuttavat tekijät korostuvat tulevaisuudessa? Entä miten megatrendit vaikuttavat kaupunkikehitykseen? Tässä kappaleessa käydään läpi Kivistön keskustan kaavarunkoa ja nostetaan sieltä esiin tekijöitä, jotka ovat relevantteja tämän opinnäytetyön kannalta. Jokaisessa osiossa käydään läpi

havaintoja asiaan liittyen, sekä mahdollisia yhteyksiä niin käsiteltyihin megatrendeihin kuin myös järjestetyn turvallisuuskyselyn vapaa sana kohtaan tulleisiin vastauksiin. Vapaa sana kohtaan vastaajia oli 91, ja vastauksista eriteltyt teemat löytyvät kokonaisuudessaan liitteen 1 lopusta. Osioihin kerättiin myös niihin liittyvät turvallisuustekijät. Turvallisuustekijät toimivat yhteenvedona opinnäytetyön ajalla tunnistetuille tekijöille. Mikäli lukija tutustuu vain tähän kappaleeseen voi hän lukea laajemmin tunnistetuista turvallisuustekijöistä kappaleesta 4.3 Turvallisuuden nykytilanne Kivistössä. Kivistön tulevaisuuden suunnassa suurena vaikuttajana ovat asukkaat.

Kuvio 43: Kivistön keskustan kaavarunko 021600 (Kivistön asemakaavatiimi 2021)

Tulevaisuudessa Kivistöstä kaavaillaan kahden aseman kaupunkikeskusta vuoteen 2050 mennessä. Tällä tarkoitetaan Kivistön keskustan laajentamista Kivistön sekä Lapinkylän juna-asemien avulla. Vuoteen 2050 mennessä Kivistön keskustassa on arvioitu asuvan 45 000 asukasta, tämä tarkoittaisi yli nelinkertaista määrää asukkaita 30 vuodessa. Kahden aseman kaupunkikeskuksessa asutus sekä palvelut sijoitettaisiin niin että välimatkat olisivat asukkaiden saavutettavissa helposti kävellen. Tiivis kaupunkirakenne säästää luontoa rakentamiselta, mahdollistaa toimivan joukkoliikenteen, sekä luo liikennettä kaupunkiin. Riittävä asukastiheys sekä toimivat kaupunkitilat ja palvelut taas luovat mahdollisuuden positiiviselle kontrollille alueella. Luonnollinen valvonta alueella vaikuttaa turvallisuuteen alueella, sekä asukkaiden turvallisuuden tunteeseen. Tavoitteena on luoda kaikki huomioon ottava keskus, josta asukkaat löytävät arkeensa tarvittavat tekijät. Kivistön kortteleista luodaan hybridejä, ja jokainen neliometri otetaan käyttöön. Kortteleissa sijaitsee useampia toimintoja ja palveluita, kuten asumista, työtä, ja vapaa-aikaa tukevia tekijöitä, jotka ovat kaikki kävelyetäisyydellä kodista. Kortteleiden kivijalkoihin sijoitetaan yhteisiä tiloja ja palveluita, jotka luovat liikennettä ja sosialisoitumista kävelykaduille. Rakennusten katot taas otetaan hyötykäyttöön erilaisin tavoin, lisäksi ympäristöllisiä hyötyjä sekä mahdollistamalla rakennuksen asukkaiden

yhteisöllisyyden. Pysäköinti fokusoidaan pysäköintilaitoksiin, joista niistäkin luodaan palvelukeskittymiä, joissa kivistöläiset voivat törmätä toisiinsa. Rakentamisessa kiinnitetään huomiota korttelien monimuotoisuuteen, värikyyteen, innostavuuteen sekä toimivuuteen. Muuntojoustavuus mahdollistaa erilaisten tilojen käyttötarkoituksen muuttamisen tarpeen mukaan. Turvallisuuteen alueella voidaan vaikuttaa jo rakennusvaiheessa, ennakoiden mahdolliset riskitekijät, ja suunnitellen kaupungin toiminta mahdollisimman sujuvaksi. Sujuvassa elinympäristössä asukkaiden on mielekästä asua ja tutustua toisiinsa. Yhteisöllisyys Kivistössä tulee olemaan jatkossa entistä tärkeämpää, kun keskusta-alue laajenee ja asukasmäärät kasvavat entisestään. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 28-29.)

Kuvio 44: Kivistön keskustan kaupunkirakenne sekä kerroskorkeudet (Kivistön asemakaavatiimi 2021)

Tulevaisuudessa Kivistön asemakaava on tarkoitus pitää tiiviinä. Korttelit pyritään pitämään pieninä, jotta mahdollistettaisiin asukkaiden luonnollinen kanssakäyminen toistensa kanssa, sekä rauhalliset sisäpihat kortteleihin. Tunne omaan kortteliin kuulumisesta vahvistaa asukkaan tunnetta yhteisöllisyydestä alueella. Mitä luonnollisempia tilanteet kanssakäymisille ovat, sitä matalammalla kynnyksellä asukkaat tutustuvat toisiinsa, ja luovat mahdollisuuden uusille kontakteille alueella. Myös etäisyydellä alueen puistoihin ja pihoille on merkitystä. Lyhyempi matka houkuttelee asukkaita tutustumaan alueisiin. Rakentamisessa otetaan huomioon yhteisöllisyyden lisäksi myös kortteleiden vaikutus säätiloihin. Lähekkäin sijaitsevat korkeat rakennukset lisäävät tuulen määrää katutasossa. Niin tuulisuuteen kuin varjoisuuteen pyritään vaikuttamaan rakentamalla korkeammat talot niin että ylemmät kerrokset ovat hieman sisäänvedettyjä muuhun rakennukseen verrattuna. Rakennuksiin pyritään myös muodostamaan luontaisia säänsuojia esimerkiksi auringolta, sateelta, ja lumelta. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 36-37.)

Havainnot

Järjestetyssä turvallisuuskyselyssä, vapaa sana kohdassa, ilmi nousi huoli tiheää rakentamista sekä metsäalueiden kaatamista kohtaan. Tiheästä rakentamisesta katsotaan johtuvan myös lieveilmiöitä esimerkiksi yksityisyyden vähenemistä, järjestyshäiriöitä sekä luonnonilmiöiden haittavaikutusten kasvua. Toisaalta taas metsäalueista, joita Kivistön alueelta löytyy, nautitaan ja luonnon toivotaankin pysyvän myös tulevaisuudessa lähellä ja saavutettavissa. Tulevaisuudessa niin sääolot kuin luonnon monimuotoisuuskin tulevat muuttumaan, ja muutoksiin pystytään osaltaan vaikuttamaan rakentamalla, sekä kannustamalla asukkaita ympäristöystävällisiin valintoihin. Rakentamiseen liittyy vahvasti kaupungistumisen jatkuminen. Tulevaisuudessakin tiheä rakentaminen jatkuu sitä vauhtia mitä asukkaita muuttaa kaupunkeihin. Tämä tarkoittaa yhä enemmän asukkaita pienemmällä alueella, tärkeiden yhteyksien varrella. Toimiva kaupunki helpottaa asukkaiden elämää.

Turvallisuuden vaikuttavat tekijät:

- Luonnollinen valvonta
- Toimintahalukkuus
- Esteettömyys
- Näkyvyys
- Rakenteellinen suojaus
- Esteellisyys

Rakennuksien korkeuden sekä korttelien koon lisäksi Kivistössä kiinnitetään huomiota julkisen ja yksityisen tilan rajaamiseen. Rakennuksille pyritään luomaan selkeästi tunnistettavat julki- ja yksityiset puolet. Kivijalkaan julkiselle puolelle voidaan sijoittaa mm. liiketiloja, jotta mahdollistetaan luonnollinen liike rakennuksen ympärillä. Tämä myös lisää luonnollista valvontaa alueella. Yksityiset puolet taas ovat usein sisäpihoja, joilla asukkaat voivat törmätä toisiinsa ja näin oppia tunnistamaan muita korttelissa asujia. Kulku näiden välillä pidetään sujuvana rakentamalla rappukäytävät niin että niiden läpi on mahdollista kulkea puolelta toiselle. Sisäänkäyntien mahdollistaessa näkemisen ulos sekä sisään, lisätään näin turvallisuuden tunnetta niin asukkaille kuin ulkona liikkujillekin. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 47.)

Havainnot

Järjestetyssä turvallisuuskyselyssä vapaa sana kohdassa muutamat asukkaat pohtivat yhteisöllisyyttä alueella. Asukkaita pidettiin kiltteinä ja rauhallisina, sekä apua koettiin saatavan sitä tarvittaessa. Rakenteelliseen suojaukseen liittyen mainittiin kameravalvonnan ja kulunvalvonnan olevan kunnossa, ainakin näennäisesti. Kivistön keskustan alueella valvontakameroita on mm. liiketilojen sekä parkkihallien yhteydessä, ja kulunvalvonta tapahtuu yhteisiin tiloihin avaimilla sekä kulkulätkillä. Tulevaisuudessa yhteisöllisyys on kasvava trendi ja helpottaa osaltaan turvallisuuden toteutusta asuinalueilla. Ympäristö, jonka asukkaat kokevat

omakseen, pidetään usein myös paremmassa kunnossa, ja poikkeaviin tapahtumiin kiinnitetään helpommin huomiota. Niin tiheään rakentamiseen, kuin yhteisöllisyyteenkin liittyy ajatus oman tilan tarpeesta sekä sen mahdollistamisesta. Yhteisten tilojen sekä rakennusten julkisivujen lisäksi tärkeää on kiinnittää huomiota myös kortteleiden sisäpihoihin, ja luoda näistä turvallinen ja rauhallinen paikka, johon asukas voi tulla omana itsenään.

Turvallisuuden vaikuttavat tekijät:

- Sosiaalinen turvallisuus
- Luonnollinen valvonta
- Tilan rajaaminen
- Luonnollinen siirtyminen
- Ympäristöstä huolehtiminen
- Yksityisyys

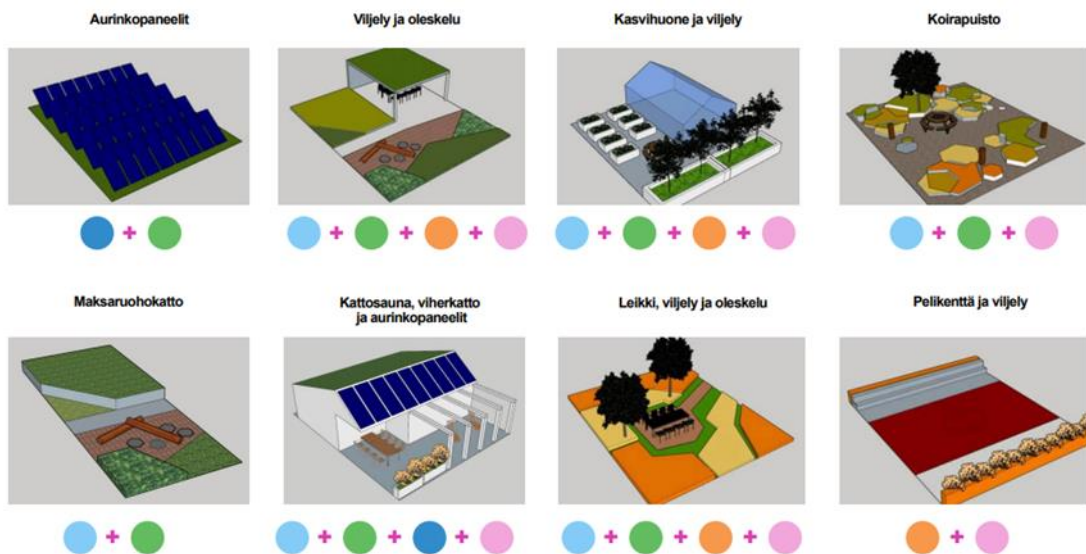
Kivistön keskustasta omaleimaisen alueen tekee sen monimuotoisuus rakentamisessa. Talojen korkeuden lisäksi, kiinnitetään huomiota mm. värimaailmaan sekä taiteeseen korttelin alueella. Rakentamisessa pyritään siihen, ettei korttelissa olisi kahta samanlaista taloa vierekkäin. Värimaailma vaihtelee mm. rakennuksen sijainnin mukaan. Esimerkiksi puistojen vieressä olevat rakennukset ovat vihreän sävyisiä, sekä rakennuksissa pyritään käyttämään useampia eri värejä erottamaan sen käyttötarkoitukset. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi kivijalan olemista eri värinen tai eri materiaalia kuin muut osat rakennuksesta. Rakennuksiin pyritään tuomaan ainutlaatuisuutta myös erilaisten yksityiskohtien avulla, joita voi olla mm. koristellut sisäänkäynnit, parvekkeet, katot sekä porttikongit. Jo nyt kivistöläiset voivat arjessaan törmätä taiteeseen, jota on luotu mm. asuintalojen seinämiin, sekä tietysti monimuotoisiin, monivärisiin kortteleihin, joissa he itsekin asuvat. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 47-48.)

Havainnot

Kuten aiemmin mainittu, kiinnostava ympäristö sitoo asukkaita ja heidän toimintaansa alueeseen. Tulevaisuuden kaupungin toivotaan olevan omaperäinen, oman identiteetin omaava alue. Tietyltä kannalta alueeseen kuuluuus luo asukkaista yhteisön, kuten kivistöläiset. Toisaalta taas ympäristön toivotaan mahdollistavan niin asukkaiden kuin rakennustenkin itsensä toteuttamisen. Ympäristössä tulisi ottaa huomioon asukkaiden erityistarpeet esteettömyyteen liittyen. Yleisesti esteettömyys tiloissa voi osaltaan vähentää tapaturmariskiä sekä helpottaa tilan havainnointia. Ympäristössä rakenteellisten ratkaisujen lisäksi, tulee kiinnittää huomiota myös visuaaliseen ja auditiiviseen ympäristöön. Visuaaliseen esteettömyyteen voidaan vaikuttaa mm. opasteiden selkeydellä sekä koolla, valaistuksella, ja selkeällä tilan jaolla, sekä käyttötarkoituksen viestimisellä. Auditiivisella ympäristöllä kaupungissa voidaan tarkoittaa esimerkiksi huomion kiinnittämistä ylimääräisen melun vähentämiseen alueella.

Turvallisuuden vaikuttavat tekijät:

- Kiinnostava elinympäristö
- Havainnointi
- Opasteet
- Käyttötarkoituksen viestiminen visuaalisesti
- Helppokulkuisuus
- Tasa-arvo osana rakentamista

Kuvio 45: Esimerkkejä rakennusten kattojen hyödyntämisestä (Kivistön asemakaavatiimi 2021)

Monimuotoista kaupunkirakennetta pyritään vahvistamaan ottamalla rakennusten katot huomioon suunnittelussa. Lähtökohtaisesti kattomaailmalla pyritään mm. luomaan alueelle miellyttävä mikroilmasto, sekä kiinnostava identiteetti, ja vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta alueella. Viherkatoilla pyritään korvaamaan sitä pinta-alaa, jonka rakennus peittää. Tällä myös pyritään siihen, että pinta-alaa muualla voitaisiin käyttää toisin, esimerkiksi säästämällä laajempia metsäalueita rakentamiselta tai mahdollistamalla lisää rakentamista. Katon käyttötapoja on erilaisia. Katolle voidaan esimerkiksi sijoittaa kattopuutarha tai pelikenttä, joka lisää asukkaiden toimintaa korttelissa. Tutumpi lähestyminen voi olla energian tuottaminen katoilla aurinkopaneelien tai pientuulivoimaloiden avulla. Luontoon sekä energian säästämiseen liittyen, viherkatot eristävät rakennusta lämmöltä ja kylmyydeltä. Viherkatot myös mahdollistavat vihertehokkuuden tavoitetason saavuttamisen, ja luohan ne myös Kivistöön kulttuurimaisemaa kattometsien tai vaikka niittyjen avulla. Myös hulevesiä voidaan viivyttaa ja hallita katoilla, jolloin kadulle päätyy vähemmän vettä, joka taas vähentää tulvimista. Katoilla voidaan myös tuottaa ruokaa, esimerkiksi yrttitarhojen, viljelylaatikoiden sekä kasvihuoneiden- ja tarhojen avulla. Valaistukseltaan katot ovat otollisia paikkoja

ruoantuotantoon. Katot voivat mahdollistaa myös ainutlaatuisen asumisen erityyppisissä huoneistoissa kuin mitä rakennusten muut huoneistot ovat. Kattojen rakentamisessa tulee kiinnittää ymmärrettävästi huomiota turvallisuuteen. Erilaisten käyttötarkoitusten tulee olla turvallisia sekä toimintaa houkuttelevia. Katoille rakentamisessa tulee ottaa huomioon myös sinne kulkeminen. Katon saavuttaminen tulisi olla mahdollista esteettömästi esimerkiksi hissillä ja rakennuksen ulkopuolisilla portailla. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 52-53.)

Havainnot

Kuten aiemmin mainittu, luonnon monimuotoisuudessa tulee tapahtumaan muutoksia tulevaisuudessa. Rakentamisella voidaan kuitenkin vaikuttaa olemassa olevan luonnon säilyttämiseen, sekä uusilla tavoilla, kuten kattomaailmoilla, luoda mahdollisuuksia uudelle kasvistolle menestyä kaupunkiympäristössä. Ruoan tuotanto kaupungissa luo mahdollisuuden omavaraisuudelle, niin asukkaille kuin alueen yrityksillekin. Omavaraisuuteen voidaan elintarvikkeiden lisäksi liittää myös sähkön- ja vedentuotanto. Tällä hetkellä energiamurros on käynnissä, sillä pyritään esimerkiksi vähentämään ilmastomuutosta tuottamalla energiaa uusiutuvilla energiamuodoilla. Kaupunkiympäristössä sähkön ja veden tuotannon mahdollistaminen lisää myös osaltaan asukkaiden mahdollisuutta vaikuttaa omavaraisuuteen alueella. Kivistöllä on hyvä pohja tulevaisuudessa olla toimiva kaupunki, joka tarjoaa asukkailleen kaiken tarvittavan kaupungin alueella tai lähiseuduilla.

Turvallisuuden vaikuttavat tekijät:

- Omavaraisuus
- Yhteisöllisyys
- Asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiminen
- Sääolosuhteiden hyödyntäminen
- Turvallinen rakentaminen
- Pinta-alan hyödyntäminen
- Monimuotoiset asumismuodot

Kaupunkitilojen koolla voidaan vaikuttaa asukkaiden turvallisuuden tunteeseen. Kun asukas hahmottaa tilan reunat selkeästi, voi hän turvallisesti keksittyä käyttämään muitakin aisteja kuin näkemistä. Rajatulla alueella asukkaasta tuntuu, että hän havainnollistaa tilan missä hän on, sekä muutokset ja tapahtumat joita tilassa tapahtuu. Nykyaikaisessa rakentamisessa kiinnitetään huomiota kaupunkitilojen kokoon sekä niiden käyttötarkoitukseen. Kun kaupunkitiloihin lisätään asukkaita kiinnostavia elementtejä, lisätään näin heidän mielenkiintoansa kaupunkitilaa kohtaan, sekä siitä huolehtimiseen. Julkisten tilojen reunojen hyödyntäminen huoneistokohtaisina etupihoina, lisää asukkaiden liikettä tilojen reunamilla sekä kannustaa heitä liikkumaan myös muualla tilassa. Tämä myös lisää luonnollista valvontaa alueella. Etupihat

voidaan muodostaa esimerkiksi terassien, puutarhojen tai penkkien avulla. Rakennusten kivijalkakerrokset ovat tiloja, jotka ohikulkijat näkevät rakennuksesta parhaiten. Näiden ollessa asukkaille kiinnostavia tiloja, edistää tämä mielenkiintoa tutustua rakennukseen sekä liikennettä rakennuksen ympärillä. Kivijalka voi kannustaa vuorovaikutuksen tapahtumiseen rakennuksen ympärillä, ja näin vaikuttaa myös yhteisöllisyyteen alueella. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 58-59.)

Kivistön palveluihin liittyen, suunnitelma on, että jokaisen kiinteistön kivijalkakerroksessa sijaitsee liiketiloja, ja jokaisen korttelin kivijalkakerroksessa on ainakin yksi ravintolatoimintaan erikoistuva liikehuoneisto. Palvelut kivijalkakerroksissa lisäävät huomattavasti liikettä rakennusten ympärillä ja tekee niistä tutumpia paikkoja asukkaille. Myös muita katutiloja suunnitellaan asukkaiden kannalta, ja otetaan huomioon varsinkin kävelijöiden turvallisuus, ja näin pyritään kannustamaan asukkaita liikkumaan kävellen ja pyöräillen. Kävelijöiden turvallisuuden voidaan vaikuttaa esimerkiksi kavennetuilla ajoradoilla, korotetuilla suojateilla ja jaksotetuilla tien ylityksillä, sekä tekemällä kävely-yhteyksistä mahdollisimman saumattomia, tarvittaessa ajoneuvoliikenteen kustannuksella. Myös liikennevalojen ajastamisella voidaan vaikuttaa jalankulkijoiden turvallisuuteen mahdollistamalla heille tarpeeksi aikaa tien ylittämiseen. Käveltävyyteen innostetaan myös luomalla esteettömiä tiloja, joissa on hyvä näkyvyys niin valaistuksen kuin fiksun sijoittelunkin avulla, sekä tuomalla tiloihin kalusteita, jotka houkuttelevat asukkaita viipymään. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 58-59.)

Havainnot

Järjestetyn turvallisuuskyselyn vapaa sana kohdassa moni vastaaja mainitsi palveluiden puutteen merkityksestä alueen viihtyvyyteen liittyen, sekä sen aiheuttamista lieveilmiöistä. Kyseisiä lieveilmiöitä nostettiin pinnalle mm. poismuutto, palveluiden häviäminen alueelta, ja hintatason korkeus verrattuna alueen tarjontaan. Olemassa olevien palveluiden käyttöön liittyen ilmi tuotiin niiden käytön vaikeus parkkipaikkojen puutteen takia. Palvelut palvelevat niin asukkaita kuin tuovat myös liikennettä muualta alueelle. Mikäli niiden käyttö on kuitenkin hankalaa voi se rajata suurenkin osan potentiaalista asiakaskuntaa pois. Palveluiden on kannattavaa pysyä alueella, jolla on tarpeeksi paljon asiakkaita, jatkuvasti.

Yleisesti alueen kunnossapitoon liittyen kyselyssä nousi pinnalle seuraavat asiat: katujen talvihoidon heikkous sekä teiden roskaisuus, hiekkaisuus ja kuoppaisuus. Kadut ovat alue, jonka asukkaat näkevät koko matkan ajallaan, ja jonka kuntoon on helppoa kiinnittää huomiota, onhan se kulkijan näkökentässä koko ajan. Katujen kunnolla on vaikutusta niin kävelijöiden kuin muidenkin kulkijoiden mahdollisimman luonnolliseen etenemiseen. Kunnossapidon laiminlyönti ja edellä mainitut tekijät, voivat osaltaan aiheuttaa vaaratilanteita kaikille kulkijoille. Keskeneneräisestä kaupungista löytyy varmasti aina alueita, joita ei ole tarpeellisesti aidattu,

tai muuten huomioitu, niin ettei asukkaat vahingossakaan joudu vaara- tai onnettomuustilanteisiin.

Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät:

- Luonnollinen havainnointi
- Saavutettavuus eri kulkumuodoilla
- Esteettömyys
- Monipuolinen asukaskunta
- Alueen maine

Monipuolinen kaupunkirakenne pyritään luomaan sijoittamalla palvelut, asunnot, ja työpaikat luontevasti toistensa lomaan. Niin sanottujen hybridipalvelurakennusten avulla kivistöläisten arki helpottuu, kun asiat, joita he tarvitsevat ovat helposti saavutettavissa kotien lähellä. Kun tilat ovat muuntojoustavia, mahdollistaa tämä erilaisten palveluiden tulon alueelle sekä tilojen muokkaamisen tulevaisuudessakin tarpeita vastaavaksi. Hybridikorttelissa voi olla esimerkiksi pysäköintilaitos, liiketiloja, toiminnallinen katto sekä erityyppisiä asumismuotoja. Kun korttelissa sijaitsevat tilat ovat käytössä ympäri vuorokauden, ylläpitää tämä liikennettä alueella sekä lisää luonnollista valvontaa. Pysäköintilaitosten suunnittelussa tulee ottaa huomioon sen hyöty asukkaille muutenkin kuin auton pysäköintiin liittyen. Kivijalkakerroksessa voi sijaita palveluita, niin kuin muissakin rakennuksissa, ja katto voi olla hyötykäytössä. Kulku katolle tulee olla esteetön sekä kaikille julkinen. Tämä onnistuu esimerkiksi sijoittamalla hissien rakennuksen ulkopuolelle, sekä rakentamalla esimerkiksi juoksurappuset rakennuksen sivulle. Kun jo kulku katolle on houkutteleva, lisää se luultavasti asukkaiden kiinnostusta myös katto- maailmaa kohtaan. Katolla voi sijaita esimerkiksi pelikenttä, puutarha sekä aurinkopaneeleja. Aurinkopaneeleilla taas voidaan tuottaa uusiutuvaa energiaa pysäköintilaitokseen parkkeerattaville sähköautoille. Pysäköintikerrosten tulee olla valaistuja ja turvallisia, sekä miellyttäviä, jotta asukkaat kulkevat niissä mielellään. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 42-45.)

Havainnot

Kuten aiemminkin havainnoitu, myös järjestetyn turvallisuuskyselyn vapaa sana kohdassa parkkipaikkojen riittämättömyys/kunto/hinta/sijainti tuotiin esiin moneen otteeseen. Pysäköinnin keskittäminen parkkihalleihin tosiaan tarjoaa asukkaille siistin sisäpaikan, joiden kunnossapito on selkeästi helpompaa kuin ulkona sään vaikutusten alaisuudessa olevien parkkipaikkojen. Kuten aiemmin mainittu, palveluiden läheisyydessä ei usein ole tarpeeksi parkkipaikkoja, jotta niissä käyminen ajoneuvolla olisi mielekästä. Parkkipaikkojen riittämättömyydestä asukkaille tuotiin esiin myös useassa vastauksessa. Parkkipaikkojen ollessa omistuspaikkoja, voi lyhytaikainen parkkeeraaminen alueella olla hankalaa. Julkiset kulkuneuvot osoittautuvat nopeasti helpommaksi tavaksi vierailta Kivistössä kuin omalla autolla tuleminen.

Myös mainittu ilkivalta ja omaisuusvahingot, niin parkkihalleissa kuin katupysäköinnissäkin, voivat vaikuttaa kivistöläisten halukkuuteen ylipäättänsä säilyttää autoansa asuinalueella. Kivistön muuttuessa kaupungiksi, jossa kaikki elämiseen tarvittava löytyy alueelta, vaikuttaa tämä myös tarpeeseen ylipäättänsä liikkua pois asuinalueelta. Voi kuitenkin olla, että ns. idyllinen kuplissa asuminen ja yhteisöllistyminen Kivistön sisällä, vähentää monipuolisen elämäntavan saamista ja luo alueen sisälle heimoja.

Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät:

- Pysäköintialueiden kunnossapito ja sijainti
- Ilkivalta ja vaaratilanteet
- Fyysinen- ja sosiaalinen epäjärjestys
- Rakenteellinen suojaus
- Sosiaalinen turvallisuus

Yhteenkuuluvuutta naapurustossa korostetaan, kun puhutaan turvallisuudesta. Asukkaat, jotka ovat kiinnostuneita ympäristöstään, pitävät siitä myös enemmän huolta. Innostava ympäristö taas luo mielenkiintoa, ja halua ylläpitää ja kehittää ympäristöä. Sosiaalista kestävyyttä luodaan esimerkiksi monipuolisilla asumismahdollisuuksilla, jotka mahdollistavat muutoksen asumistarpeiden muuttuessa. Asumistarpeiden muuttumisessa voi olla kyse esimerkiksi tulotasojen tai perheeseen muutoksesta. Kun eri tarpeisiin pystytään tarjoamaan erilaisia asuimuotoja, mahdollisesti saman korttelin sisällä, mahdollistetaan näin sosiaalisten kontaktien jatkuminen ja helppo siirtymä uuteen elämäntilanteeseen. Esteettömyydellä tarjotaan tasavertainen ja turvallinen liikkuminen kaikille kaupungissa. Kaupunki, jossa liikkuminen tuntuu helpolta, innostaa tutustumaan ympäristöön ja löytämään uusia paikkoja sekä luomaan uusia kontakteja. Mahdollistamalla näkyvyys rakennuksista kaduille, annetaan asukkaille mahdollisuus luoda omalta osaltaan turvallisuutta alueelle. Luonnollisella valvonnalla pyritään luomaan asukkaille turvallisuuden tunnetta, sekä tukemaan viihtyvyyttä kaupunkitiloissa, ja vahvistamaan alueen sosiaalista kestävyyttä. (Kivistön asemakaavatiimi 2021, 75-76.)

7 Johtopäätökset

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskysymyksenä oli ”Mitkä tekijät vaikuttavat turvallisuuteen Kivistössä?” Tutkimuskysymys jo itsessään oli laaja, ja mahdollisti aiheen tutkimisen eri näkökulmista. Johtopäätösten yhteenveto vaati paljon pohdintaa, sillä tunnistettuja tekijöitä oli paljon. Tunnistettuja tekijöitä on tarkoitus pystyä vertailemaan myös muihin asuinalueisiin, jotkin tekijät saattavat kuitenkin korostua Kivistön kaltaisessa ympäristössä.

Tutkimuksen alkaessa ei ollut ennakkokäsitystä siitä mitkä tekijät osoittautuisivat tärkeimmiksi tekijöiksi alueen turvallisuuteen liittyen. Tämä toimi hyvänä pohjana tutkimuskysymykselle, sillä siihen ei pystytty vastaamaan suoraan tekemättä tutkimusta. Mikäli vastaus olisi ollut valmiina, olisi tärkeitä tekijöitä voinut jäädä havaitsematta.

Luonnollinen valvonta osoittautui yhdeksi laajimmin vaikuttavaksi tekijäksi. Luonnollisella valvonnalla tarkoitetaan asukkaiden havainnointia alueella, jota he tekevät ikään kuin huomaamatta. Havainnoinnin avulla asukkaat voivat huomata niin turvallisuusriskejä, poikkeavaa käytöstä, kuin läsnäolollaan myös vaikuttaa mahdollisten ilkivalta ja vaaratilanteiden syntymättä jäämiseen. Luonnollinen valvonta myös osaltaan ylläpitää sosiaalista turvallisuutta, jolla tarkoitetaan yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta, sekä häiriköintitilanteisiin puuttumista. Sosiaalinen turvallisuus alueella mahdollistaa asukkaiden toiminnan yhdessä alueen puolesta, pitäen huolen niin alueen kuin asukkaiden turvallisuudesta ja kunnossapidosta. Rakenteellinen suojaus on tärkeä tekijä, kun mietitään kuinka rakennusvaiheessa olevasta alueesta, luodaan mahdollisimman toimiva myös tulevaisuudessa. Toimiva kaupunkiympäristö vaikuttaa osaltaan vaara- ja häiriötilanteiden ilmentymiseen, sekä mahdollistaa ennalta suunnitellun toiminnan kyseisissä tilanteissa. Rakenteellisella suojauksella tarkoitetaan mm. pääsynvalvontaa, alueiden rajaamista sekä rakentamista niin että kulkeminen alueella on luonnollista sekä turvallista. Ennakointi on monessa tilanteessa tärkeä tekijä, jonka avulla voidaan ennaltaehkäistä alueella tapahtuvien turvattomuuden tunnetta lisäävien tekojen ja tapahtumien syntyä.

Tasa-arvo vaikuttaa moneen asiaan huomattavasti, tai huomaamatta, ja niin myös turvallisuuteen. Kaupunkiympäristössä tasa-arvon voidaan tulkita liittyvän esteettömyyteen, saavutettavuuteen, kunnossapitoon sekä näkyvyyteen. Tasa-arvoisen elämän mahdollistaminen tulisi olla tavoitteena asuinalueilla jo niiden rakennusvaiheessa. Näin vältetään suurien muutosten tekeminen tulevaisuudessa, kun kaikki asukkaat on otettu huomioon jo alusta alkaen. Esteettömyydellä mahdollistetaan kaikkien turvallinen liikkuminen alueella, sekä osaltaan vaikutetaan tapaturmariskien todennäköisyyteen. Saavutettavuudella luodaan mahdollisuus saapua alueelle eri kulkumuodoilla, sekä myös alueella liikkuminen niin että se on mahdollisimman sujuvaa. Kunnossapito pitää alueen mielekkäänä paikkana asua, ja näin osaltaan ylläpitää liikettä ja luonnollista valvontaa alueella. Näkyvyydellä mahdollistetaan asukkaiden luonnollinen havainnointi ympäristössä, sekä luodaan turvallisuuden tunnetta.

Tärkeimmäksi turvallisuuteen vaikuttavaksi tekijäksi tunnistettiin turvallisuuden tunne. Vaikka turvallisuuteen pyrittäisiin vaikuttamaan kaikilla edellä mainituilla tekijöillä ja luomaan ympäristö, jossa on turvallista olla, loppupeleissä asukkaan itse määrittelemä turvallisuuden tunne vaikuttaa kuitenkin kaikkeen. Mikäli asukas tuntee olonsa turvattomaksi, ei siinä hetkessä turvallisuutta lisäävillä tekijöillä ole vaikutusta. Turvallisuuden tunteeseen pyritään kuitenkin vaikuttamaan kaikilla edellä mainituilla tekijöillä ennakoivasti niin että asukkailla on mahdollisimman turvallinen olo ja luotto ympäristöön. Turvallisuuden tunteen

jatkuvuuden eteen täytyy kuitenkin pitää huoli ympäristöstä ja ylläpitää kehitystä, jotta tulevaisuudessakin turvallisuus mahdollistetaan. Tunne on alati muuttuva tekijä, joka on herkkä muutoksille. Tulevaisuudessa tekijät, jotka vaikuttavat nyt turvallisuuden tunteeseen, voivat olleet vaihtuneet erilaisiin tekijöihin. Tekijöihin varautuminen tapahtuu aina tapauskohtaisesti, eikä turvallisuuden tunteen saavuttamiseen ole yhtä ainutta oikeaa toimintamallia. Jatkuva tutkimus ja kehitys mahdollistaa kuitenkin turvallisuuden ylläpitämisen myös tulevaisuudessa.

8 Työn luotettavuuden arviointi

Työssä noudatetaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä, eli käytännössä työ on tehty toimien rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti (TENK 2021). Lähteiden valitsemisessa on käytetty harkintaa ja niiden luotettavuus on arvioitu. Lähteiden viittaus on tehty Laurean ammattikorkeakoulun lähdeviittauskäytäntöjen mukaan. Mikäli lähde on käytetty uudestaan tutkimuksen aikana, on päivämäärä muutettu vastaamaan viimeisintä käyttöaikaa.

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä, sitä onko työ tehty perusteellisesti ja ovatko tulokset ”oikeita” (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Sillä tutkimuksessa on käytetty laadullisia tutkimusmenetelmiä, arvioinnissa keskitytään validiteettiin, ja jätetään reliabiliteetin arviointi vähäiseksi. Reliabiliteettia eli tutkimuksen toistettavuutta arvioidessa voidaan kiinnittää huomiota siihen, miten tutkimusta voitaisiin jatkaa tulevaisuudessa. Mikäli tulevaisuudessa halutaan kerätä pitkittäisdataa tutkimuskohteesta, tulisi kerättyjen tietojen pysyä suhteellisen samana, jotta tuloksia voidaan vertailla. Ajan kanssa tutkittavat tekijät ja tapahtumat kuitenkin muuttuvat, joten näin ollen datan keruuta voidaan supistaa tai/lajentaa. Mikäli järjestettyä turvallisuuskyselyä haluttaisiin hyödyntää uudelleen, tulee kyselyn pohja pyytää opinnäytetyön tekijältä. Kyselyn uudelleen laatiminen onnistuu kuitenkin, myös keräämällä kysymykset liitteestä 1.

Opinnäytetyön aikana käytettiin tutkimusmenetelminä sähköistä kyselyä, joka mahdollisti vapaan sanan, sekä havainnointia. Kyselyn toteuttamisessa kiinnitettiin huomiota vastaajien anonyymisyyteen. Henkilötietoja ei kerätty, pois lukien vastaajat, jotka jättivät sähköpostiosoitteen, johon ilmoitus opinnäytetyön valmistumisesta lähetettiin. Kyselyn julkaiseminen tapahtui alustalla, jolla vain sinne hyväksytyt jäsenet pystyivät kyselyyn vastaamaan. Kysely oli näin julkinen, mutta kuitenkin tietylle kohderyhmälle kohdennettu. Tulokset pysyivät anonyymeina, ja vapaa sana kohdista vain huomion kirjoittanut vastaaja voi itsensä tunnistaa. Havainnointi suoritettiin kesän 2022 aikana, eri aikoihin päivästä. Havainnot ovat kuitenkin sidonnaisia siihen hetkeen, jolloin havainnointi on tehty. Mikäli muutoksia opinnäytetyön aikana havaittuihin puutoksiin oli tehty, ei niitä havainnoitu uudestaan. Alati muuttuvassa ympäristössä poikkeuksien kesto vaihtelee.

Havainnointi suoritettiin asukkaiden arkea häiritsemättä, ja kuvissa pyrittiin asukkaiden anonyymisyyteen. Ympäristössä sijaitsevia muita tekijöitä ei alettu rajaamaan pois, kuvat pyrittiin pitämään mahdollisimman totuudenmukaisina rajaamalla niistä pois mahdollisimman vähän. Kyseisiä menetelmiä käyttämällä saavutettiin haluttuja tuloksia, joiden nähtiin hyödyttävän tutkittua aihetta. Työ tehtiin perusteellisesti ja mahdollisimman laajan näkemyksen ilmi tuoden. Tulosten määrään ja laatuun ollaan tyytyväisiä.

9 Loppusanat

Kiitos lukemisesta! Opinnäytetyö ei olisi onnistunut ilman kivistöläisten apua. Prosessin aikana apuna toimivat myös Vantaan kaupungin yhteyshenkilö sekä opinnäytetyön ohjaaja. Työ vaati paljon tutkimus- ja kirjoitustunteja, ja sen kirjoittamisessa kuluiikin enemmän aikaa kuin oli alun perin suunniteltu. Opinnäytetyöstä tuli pitkä ja sen laajuus tiedettiin jo alussa. Kirjoittajan näkemys opinnäytetyön pituuteen on seuraava; ”Voi olla, ettei näin laajaa dokumenttia tule kirjoitettua tulevaisuudessa, joten näytetään nyt yhdessä julkaisussa mitä muutaman vuoden aikana opiskeluissa on opittu”. Kun kyseessä oli näin laaja työ, oli mielenkiinnon ylläpitäminen tärkeä tekijä etenemisessä. Opinnäytetyön toivotaan olevan ajankohtainen ja hyödyllinen vielä pitkäänkin tulevaisuudessa. Toiveena on myös, että opinnäytetyö inspiroisi kirjoitettavaksi vastaavanlaisia tutkimuksia tulevaisuudessa, niin muilta asuinalueilta kuin Kivistöstäkin. Vuosien päästä tutkimusta voitaisiin jatkaa vertailemalla muutosta vuodesta 2022 siihen hetkeen, jota silloin eletään.

Palautetta ja keskustelua opinnäytetyöstä otetaan mielellään vastaan!

10 Lähteet

Painetut

Eskola A., Hako J., Harkoma K., Kaila L., Kuitunen N., Pietilä K., Pohjantammi I., Simon J., Vuorikoski P. 2015. Kivistö Kylästä kaupungiksi. Julk. Kellastupa Oy. Porvoo: Bookwell Oy.

Kokonaisturvallisuuden sanasto. 2017. TSK 50. Helsinki: Sanastokeskus TSK ry.

Maslow A. 1943. A Theory of Human Motivation.

Ojasalo K, Moilanen T., Ritalahti J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

SFS-ISO 3100:2018. Riskienhallinta. Helsinki: Suomen Standardisoimisliitto SFS Ry.

Warwick E. 2009. International Encyclopedia of Human Geography.

Sähköiset

Aalto L. 2020. Hyvät, pahat ja rumat asuinalueet? Sato. Viitattu 22.4.2022.

<https://www.sato.fi/fi/kotona/kotikulmat/hyvät-pahat-ja-rumat-asuinalueet/54693457>

ABB 2021. Mikä on älykäs sähköverkko? Viitattu 18.7.2022. <https://new.abb.com/fi/alykas-sahkoverkko/mika-on-alykas-sahkoverkko>

American psychological association 2022. Disruptive behavior. Viitattu 13.4.2022. <https://dictionary.apa.org/disruptive-behavior>

Ammattikorkeakouluopinnot 2021. Opinnäytetyö. Viitattu: 24.3.2022. <https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082>

Avarn 2022. Kun turvallisuus ja älykäs teknologia kohtaavat. Viitattu 16.8.2022. <https://www.avarnsecurity.fi/ota-rennosti>

Avarn Security 2019. Tekoäly työkaverina turvallisuudessa. Viitattu 16.8.2022. <https://www.avarnsecurity.fi/blogi/tekoaly-tyokaverina>

Caverion 2021. Älyttömän turvallisuusteknologian aika on ohi. Viitattu 16.8.2022. <https://www.talouselama.fi/kumppanisiallot/caverion/alyttoman-turvallisuusteknologia-aika-on-ohi/>

- Citymaalaiset 2019. Citymaalaiset ovat täällä. Viitattu 25.7.2022. <https://citymaalaiset.medium.com/citymaalaiset-ovat-t%C3%A4%C3%A4ll%C3%A4-72249e7fb117>
- Digipore 2019. Digitalisaation termejä esimerkein. Viitattu 4.8.2022. https://kokokansan-digi.fi/wp-content/uploads/digipore_DIGI.pdf
- Dufva M. 2020. Megatrendit. Sitra. Viitattu 15.7.2022. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/12/megatrendit-2020.pdf>
- Dufva M., Rowley C. 2020. Heikot signaalit. Sitra. Viitattu 15.7.2022. https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/01/sitra_heikot_signaalit_2022_tarinoita-tulevaisuuksista.pdf
- ELY-keskus 2022. Liikenteen asiakaspalvelu. Viitattu 24.5.2022. <https://www.ely-keskus.fi/liikenteen-asiakaspalvelu1>
- Empirica 2020. Digitalisaation haitat ja hyödyt. Viitattu 16.8.2022. <https://www.empirica.fi/digitalisaation-haitat-ja-hyodyt/>
- Google Maps 2022. Aurinkokiven koulu, Kenraalinpuisto & Kanniston koulu kartalla. Viitattu 29.8.2022. <https://www.google.com/maps/>
- Hautakangas S., Pirtonen H. 2021. Miten kolme viheliäistä ongelmaa ratkaistaan? Tieto&Trendt. Viitattu 19.7.2022. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/miten-kolme-viheliaista-ongelmaa-ratkaistaan-kytkosten-yymmartamiseen-tarvitaan-mittareita/>
- Hagelstam A. 2005. CIP- kriittisen infrastruktuurin turvaaminen. Huoltovarmuuskeskus: Helsinki. Viitattu 27.2.2022. https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/fi-les/019d67575f48fdb84212fd8bd9164b8ac8829ccd/cip-raportti_final.pdf
- Hirvola A. 2016. Turvallinen kaupunki. Suomen Ympäristö 4:2016. Ympäristöministeriö: Helsinki. Viitattu 29.8.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75153/SY_4_2016.pdf
- Hsl 2022. Liityntäpysäköinti. Viitattu 2.6.2022. <https://www.hsl.fi/matkustaminen/liityntapysakointi?display=map&type=all-facilities&state=location&label=Kivist%C3%B6%2C+Vantaa&lat=60.316419&lon=24.847964&zoom=14>
- Huoltovarmuuskeskus 2022. Huoltovarmuus Suomessa. Viitattu 19.7.2022. <https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/tietoa-huoltovarmuudesta/huoltovarmuus-suomessa>
- Hyvinvointialue VaKe 2022. Mikä muuttuu hyvinvointialueella. Viitattu 22.8.2022. <https://hyvinvointialuevake.vantaa.fi/fi/mika-muuttuu-hyvinvointialueella>

- Järjestyslaki 612/2003. Viitattu 13.4.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612>
- Kauppakeskus Kivis 2022. Viitattu 2.6.2022. <https://kauppakeskuskivis.fi/>
- Kivistön asemakaavatiimi 2021. Kivistön keskustan kaavarunko 021600. Viitattu 14.9.2022. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/matti/935565-932441-021600%20Kivist%C3%B6n%20keskustan%20kaavarunko%2C%2022.3.2021.pdf>
- Kivistön Putkijäte 2022. Viitattu 26.7.2022. <https://kivistonputkijate.fi/>
- Korvela M. 2020. Yhteisöasuminen - tulevaisuuden trendi. Viitattu 16.7.2022. <https://www.tiedonantaja.fi/artikkelit/yhteis-asuminen-tulevaisuuden-trendi>
- Kuhmonen T. 2021. Ikkuna muutokseen auki - onko maaseutu valmis? Viitattu 15.7.2022. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipide/c84e5dad-5d25-54bf-8483-19283a7bbc2e>
- Kyberturvallisuuden sanasto 2018. TSK 52. Viitattu 26.4.2022. <https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/06/Kyberturvallisuuden-sanasto.pdf>
- Laakso S., Loikkanen H. 2016. Tiivistyvä kaupunkikehitys. Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiö. Viitattu 15.7.2022. http://www.kaupunkitutkimusta.fi/wp-content/uploads/2016/02/Tiivistyv%C3%A4-kaupunkikehitys-TTTS_5.pdf
- Laitinen A. 2015. Sosiaalinen kontrolli. Tieteen termipankki. Viitattu 23.6.2022. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:sosiaalinen_kontrolli
- Laki24 2022. Liikennesäännöt: Liikennesääntöjen rikkominen. Viitattu 4.5.2022. <https://laki24.fi/liik-liikennesaannot-liikennesaannotrikkominen/>
- Laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992. Viitattu 27.4.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921390>
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986. Viitattu 15.4.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>
- Leppänen S. 2017. Kierrätys-sanasto. Viitattu 26.7.2022. <https://www.molok.com/fi/blogi/kierratys-sanasto-tieda-mista-puhut>
- Liikennevirasto 2016. Kehärata. Viitattu 30.3.2022. <https://vayla.fi/documents/25230764/0/Keh%C3%A4radan+tunnelit.pdf/b8b635f8-c930-4863-b17f-796746887be5>
- Liikenne- ja viestintäministeriön asetus näkemäalueista 65/2011. Viitattu 24.5.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110065>

Liikenteen Palauteväylä 2022. Viitattu 4.5.2022. <https://liikenne.palautevayla.fi/feedback>

Lounais-Suomen Jätehuolto 2022. Äly tulee myös kierrätyspisteisiin. Viitattu 26.7.2022. <https://www.epressi.com/tiedotteet/ymparisto-ja-luonto/aly-tulee-myos-kierratyspisteisiin.html>

Massinen T. 2020. Vantaalle on tulossa uusia lentomelurajoituksia. Viitattu 19.8.2022. <https://www.vantaansanommat.fi/paikalliset/1504992>

MDI 2021. Uusi väestöennuste. Viitattu 15.7.2022. <https://www.mdi.fi/wp-content/uploads/2022/05/Uusi-va%CC%88esto%CC%88ennuste-2021.pdf>

Minilex 2022a. Rikoslaki ja seksuaalinen ahdistelu. Viitattu 15.4.2022. <https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-seksuaalinen-ahdistelu>

Minilex 2022b. Rikoslaki ja seksuaalinen häirintä. Viitattu 15.4.2022. <https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-seksuaalinen-h%C3%A4irint%C3%A4>

Nironen S. 2020. Suomesta rahdataan jätettä käsiteltäväksi ulkomaille, koska se on halpaa. Viitattu 26.7.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-11380452>

Närhi, K. 2019. Energiamurros sähköverkossa. Vantaan Energia. Viitattu 19.7.2022. <https://www.vantaanenergia.fi/magazine/energiavirtaa-lehti-1-2019/energiamurros-sahko-verkossa/>

Poliisi 2022. Liikennerikokset. Viitattu 4.4.2022. <https://poliisi.fi/liikennerikokset>

Pouru L., Tähkää O. 2018. Opettajan opas tulevaisuuksien tutkimiseen. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Helsinki. Viitattu 15.7.2022. <https://tulevaisuuspaiva.fi/wp-content/uploads/2019/01/Tulevaisuus%C3%A4iv%C3%A4-Opettajan-opas-3-4-2018.pdf>

Rikksentorjuntaneuvosto 2011. Turvallisuuskävelyopas. Viitattu 14.7.2022. <https://rikksentorjunta.fi/documents/5235988/5514012/Turvallisuusk%C3%A4velyopas+2011/7745871f-e74f-403e-ba11-fef620c72506/Turvallisuusk%C3%A4velyopas+2011.pdf?t=1509720380000>

Rikoslaki 39/1889. Viitattu 15.4.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Rubin A. 2022. Mitä on tulevaisuudentutkimus? Turun yliopisto. Viitattu 15.7.2022. <https://www.utu.fi/fi/yliopisto/turun-kauppakorkeakoulu/tulevaisuuden-tutkimuskeskus/mita-on-tutu>

Saaranen-Kauppinen A., Puusniekka A. 2006. Validiteetti. KvaliMOTV. Viitattu 7.12.2022.

https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_1.html

Salomaa M. 2022. Kivistön kauppakeskusta on odotettu 14 vuotta. Helsingin Sanomat. Viitattu

2.6.2022. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008696002.html>

Seeck H. 2009. Kriisit ja työyhteisöt - kriisijohtaminen työyhteisöjen tukena. Tutkimusraportti 37. Työterveyslaitos: Helsinki. Viitattu 22.4.2022.

http://eprints.lse.ac.uk/49812/1/Seeck_kriisit_ja_tyoyhteisot_2009.pdf

Semtu 2022. HSY jätevedenpuhdistamo - Espoo. Viitattu 15.4.2022.

<https://www.semtu.fi/fi/tyomme/teraskuidut-ja-injektointiaineet-hsy-jatevedenpuhdistamo-espoo>

Sitra 2020a. Megatrendit 2020. Viitattu 20.9.2022. <https://www.sitra.fi/aiheet/megatrendit/#megatrendit-2020>

Sitra 2020b. Megatrendikortit. Viitattu 16.8.2022.

<https://www.sitra.fi/app/uploads/2020/01/megatrendikortit-2020.pdf>

Sitra 2022. Jakamistalous. Viitattu 16.7.2022. <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/jakamistalous/>

Skanska 2021. Kivistön keskusta ilmakuvasa. Viitattu 30.3.2022. <https://www.skanska.fi/tieto-skanskasta/media/uutiset/258621/Vantaan-Kiviston-tahtitalojen-kokonaisuus-taydentyy-kahdella-Skanskan-rakentamalla-kohteella->

SPEK 2021. SPEK tutkii 25 Turvassa 2021. Viitattu 22.4.2022. https://is-suu.com/spek_ry/docs/spek_tutkii_25

Stek 2021. Älykäs sähköverkko. Viitattu 18.7.2022. <https://stek.fi/alykas-sahkon-kaytto/alykas-sahkoverkko/>

Suojanen A. 2021. Kivistön keskusta kasvaa kohti Lapinkylää. Viitattu 24.5.2022.

<https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/3991850>

Suomen Huoltovarmuusdata 2022. Huoltovarmuudella turvataan yhteiskunnan toimintakyky häiriötilanteissa. Viitattu 27.4.2022. <https://www.suomenhuoltovarmuusdata.fi/huoltovarmuus>

Supo 2020. Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat uhkat. Viitattu 26.4.2022.

<https://supo.fi/kriittinen-infra>

Tanhua I. 2017. Mitä on segregaatio? SEGLI. Viitattu 22.4.2022. <https://www.kaikkien-duuni.fi/news/2017/10/5/mit-on-segregaatio>

Tasa-arvobarometri 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 8/2018. Viitattu 15.4.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160920/STM_08_2018_Tasa-arvobarometri%202017_net.pdf?sequence=4&isAllowed=y

TechTarget Contributor 2018. Filter bubble. Viitattu 18.7.2022. <https://www.tech-target.com/whatis/definition/filter-bubble>

TENK 2021. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 7.12.2022. <https://tenk.fi/fi/tiede-vilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>

Thl 2021. Eriarvoisuus. Viitattu 26.4.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys-erot/eriarvoisuus>

Thl 2022. Jätevesitutkimus: väestötason huumeiden käyttö. Viitattu 15.4.2022. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/jatevesitutkimus>

Tietotekniikan termitalkoot 2018. IoT. Viitattu 4.8.2022. <http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/fi/node/266>

Tietotekniikan termitalkoot 2022. Tekoäly. Viitattu 4.8.2022. <http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/fi/node/266>

Tilastokeskus 2021. Jätetilasto 2020. Viitattu 26.7.2022. https://www.stat.fi/til/jate/2020/13/jate_2020_13_2021-12-09_tie_001_fi.html

Tuovi 2020. Suomi on maailman turvallisimaa. Viitattu 26.4.2022. <https://sisainturvallisuus.fi/sisaisen-turvallisuuden-tila>

Tuovi 2021a. Polarisaation, konfliktinratkaisu ja häirintä. Viitattu 27.4.2022. <https://sisainturvallisuus.fi/polarisaatio-konfliktinratkaisu-ja-hairinta-linkki>

Tuovi 2021b. Rikollisuus. Viitattu 26.4.2022. <https://sisainturvallisuus.fi/rikollisuus>

Tuovi 2021c. Turvallisuuden tunne ja avunsaanti. Viitattu 22.4.2022. <https://sisainturvallisuus.fi/turvallisuuden-tunne-ja-avunsaanti>

United Nations 2018. 6% of the world population projected to live in urban areas by 2050. Viitattu 5.9.2022. <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>

Vantaa 2021a. Vantaan väestö 2020/2021 Excel-taulukot. Viitattu 30.3.2022.

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>

Vantaa 2021b. Vantaan väestöennuste 2021 Excel-taulukot. Viitattu 30.3.2022.

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>

Vantaa 2021c. Turvallista arkea joka kotiin ja kaupunginosaan. Viitattu 31.3.2022.

<https://www.vantaa.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/turvallista-arkea-joka-kotiin-ja-kaupunginosaan>

Vantaa 2022a. Organisaatio. Viitattu 24.3.2022. <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/organisaatio>

Vantaa 2022b. Turvallisuus. Viitattu 24.3.2022. <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/turvallisuus>

Vantaa 2022c. Turvallisuussuunnitelma. Viitattu 24.3.2022. <https://www.vantaa.fi/fi/vantaan-kaupunki/tietoa-vantaasta/turvallisuus/turvallisuussuunnitelma>

Vantaan kaupunki 2021a. Kivistön keskustan kaavarunko. Viitattu 30.3.2022.

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/matti/935565-932441-021600%20Kivist%C3%B6n%20keskustan%20kaavarunko%2C%2022.3.2021.pdf>

Vantaan kaupunki 2021b. Turvallisuussuunnitelma. Viitattu 12.4.2022. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Turvallisuussuunnitelma%202021%20KH%201.11.2021%20FINAL.pdf>

Vantaan ympäristökeskus 2020. Viitattu 2.6.2022. http://new-www.vantaa.fi-a.innofactor.com/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/149760_Kiviston_luonnonsuojelualueet.pdf

Vattenfall 2020. Sähköntuotanto vuonna 2035. Viitattu 18.7.2022. <https://www.vattenfall.fi/fokuksessa/fossiilivapaa/sahkontuotanto-vuonna-2035/>

Väisänen V. 2015. Mihin jätteet menevät. Viitattu 26.7.2022. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2009/03/05/mihin-jatteet-menevat>

Wikimedia 2009. Kivistön kaupunginosa kartalla. Viitattu 30.3.2022. <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vantaa-kartta-2.png>

Kuviot

Kuvio 1: Kivistön kaupunginosa kartalla (Wikimedia 2009)	7
Kuvio 2: Kivistön väestöluennusteet (Essi Kartano 2022)	8
Kuvio 3: Kehärata (Liikennevirasto 2016)	9
Kuvio 4: Kivistön keskusta ilmakuvassa (Skanska 2021)	10
Kuvio 5: Vantaan kaupungin logo (Vantaa 2022a)	11
Kuvio 6: Vantaan kaupungin organisaatorakenne (Vantaa 2022a)	11
Kuvio 7: Vantaan kaupungin turvallisuusyhteistyön organisaatorakenne (Vantaan kaupunki 2021b)	12
Kuvio 8: Kokemus yleisestä turvallisuudesta ja turvattomuudesta Suomessa (SPEK 2021, 29)	17
Kuvio 9: Median merkitys turvallisuuden tunteelle (SPEK 2021, 27)	18
Kuvio 10: Turvattomuuden tunnetta aiheuttavat paikat kartalla (Vantaan kaupunki 2021b)	22
Kuvio 11: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)	22
Kuvio 12: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)	24
Kuvio 13: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)	25
Kuvio 14: Huumeiden takaisinlasketut käyttömäärät Helsingin ja Espoon jätevedenpuhdistamojen toiminta-alueilla vuosina 2012-2021 (Thl 2022)	26
Kuvio 15: Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyn tulokset 2017/2021 (Vantaan kaupunki 2021b)	27
Kuvio 16: Seksuaalinen häirintä kahden viime vuoden aikana (Tasa-arvobarometri 2017).....	28
Kuvio 17: Aurinkokiven koulu, Kenraalinpuisto & Kanniston koulu kartalla (Google Maps 2022)	33
Kuvio 18: Alakerroksen pyörävarasto & ovikoodit (Essi Kartano 2022)	33
Kuvio 19: Porttikongit & pelastustie (Essi Kartano 2022)	34
Kuvio 20: Ajonesto Kivistön juna-asemalla & esteettömyyttä rampeilla (Essi Kartano 2022)	35
Kuvio 21: Kivistön katujärjestelmät ”Uusi & Vanha Kivistö” (Liikenteen Palauteväylä 2022)	36
Kuvio 22: Kivistön asuatomessualueen katujärjestelmä (Liikenteen Palauteväylä 2022)	36
Kuvio 23: Tilojen erottelu käyttötarkoitukseen (Essi Kartano 2022)	39
Kuvio 24: Opasteet (Essi Kartano 2022)	39
Kuvio 25: Kulkureitit eri kulkumuodoille (Essi Kartano 2022)	44
Kuvio 26: Kauppakeskuksen rakentaminen juna-aseman viereen & parkkipaikkojen puute palvelujen läheisyydessä (Essi Kartano 2022).....	44
Kuvio 27: Lapinkylän juna-aseman sijainti & etäisyys juna-asemien välillä (Essi Kartano 2022)	45
Kuvio 28: Suojateiden jaksotus, teiden kavennus, opasteet & hidasteet (Essi Kartano 2022)	46
Kuvio 29: Kiertoliittymä & alikulkutunneli (Essi Kartano 2022)	46

Kuvio 30: Näkyvyys & muuttuvat liikennejärjestelyt (Essi Kartano 2022)	47
Kuvio 31: Kauppakeskus rakennus vaiheessa & olemassa olevat palvelut (Essi Kartano 2022)	49
Kuvio 32: Leikkipuisto & ulkosali ja pelikenttä (Essi Kartano 2022)	50
Kuvio 33: Kadunvarsi pysäköinti & tyhjä liityntäpysäköinti (Essi Kartano 2022)	50
Kuvio 34: Lasinsiruja liityntäpysäköinnissä & rikottu kaide ja vesiränni (Essi Kartano 2022) ..	56
Kuvio 35: Putkijätejärjestelmä & alueen visuaalisuus (Essi Kartano 2022)	57
Kuvio 36: Tulevaisuus vähän jännittää (Dufva 2020)	61
Kuvio 37: Megatrendikortit (Sitra 2020b).....	63
Kuvio 38: Väestönkehitys eri skenaarioissa 2020-2040 (MDI 2021).....	64
Kuvio 39: Megatrendikortit (Sitra 2020b).....	67
Kuvio 40: Uusiutuvat energiamuodot (Essi Kartano 2022)	68
Kuvio 41: Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2004-2020 (Tilastokeskus 2021)	70
Kuvio 42: Megatrendikortit (Sitra 2020b).....	72
Kuvio 43: Kivistön keskustan kaavarunko 021600 (Kivistön asemakaavatiimi 2021).....	77
Kuvio 44: Kivistön keskustan kaupunkirakenne sekä kerroskorkeudet (Kivistön asemakaavatiimi 2021)	78
Kuvio 45: Esimerkkejä rakennusten kattojen hyödyntämisestä (Kivistön asemakaavatiimi 2021)	81

Liitteet

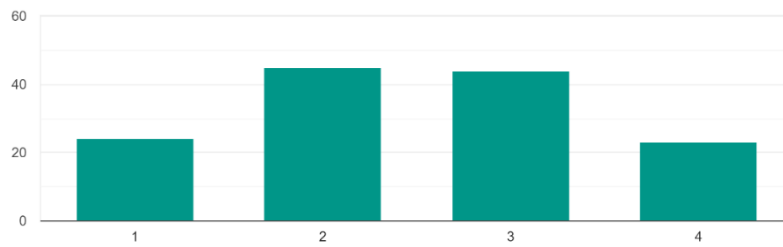
Liite 1: Turvallisuuden nykytila Kivistössä -kyselyn tulokset	99
---	----

Liite 1: Turvallisuuden nykytila Kivistössä -kyselyn tulokset

Kysely järjestettiin maaliskuussa 2022, ja se oli avoinna viikon. Kyselyn linkin jakaminen tapahtui kahdella Kivistön asukasfoorumilla. Vastaajia oli yhteensä 136.

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

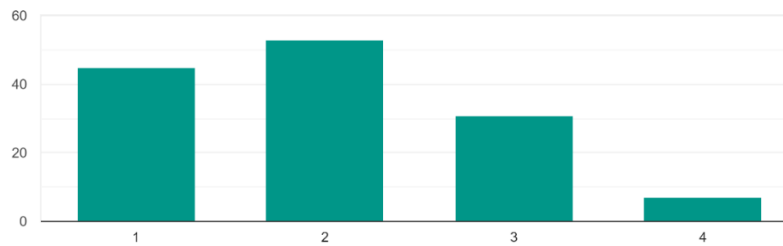
Kokoaikainen rakentaminen
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

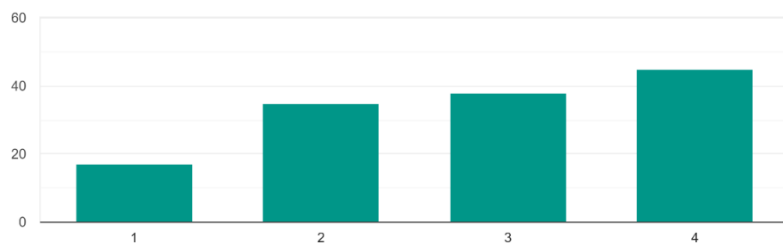
Rakentamisesta johtuva melu
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

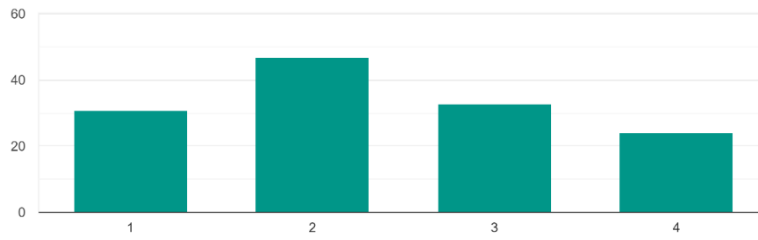
Tiivis asemakaavoitus
135 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

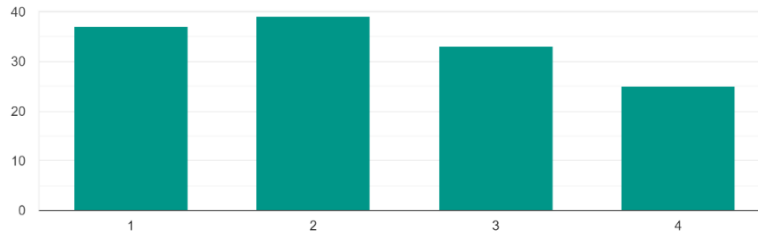
Asemakaavoituksesta johtuvat sääolosuhteet (esim. tuuli, viemärien tulviminen)
135 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Putkijärjestelmän toimivuus
134 vastausta

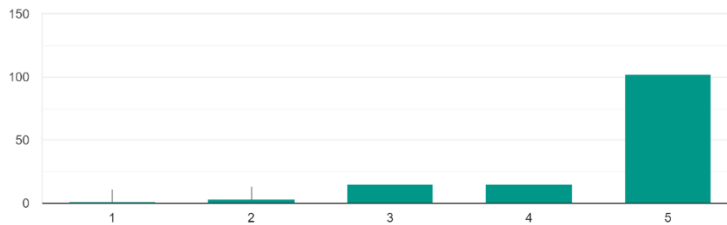

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä:

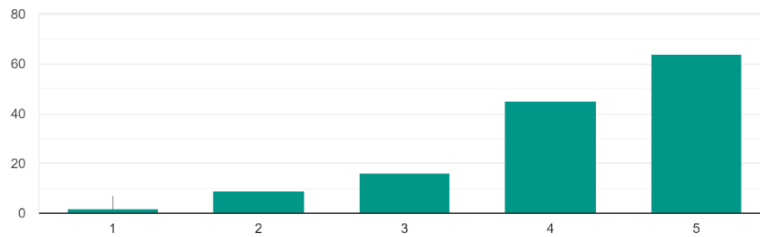
Palveluiden tarve alueella on suuri
136 vastausta

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

Asuinalueen arvo nousee palveluiden myötä
136 vastausta

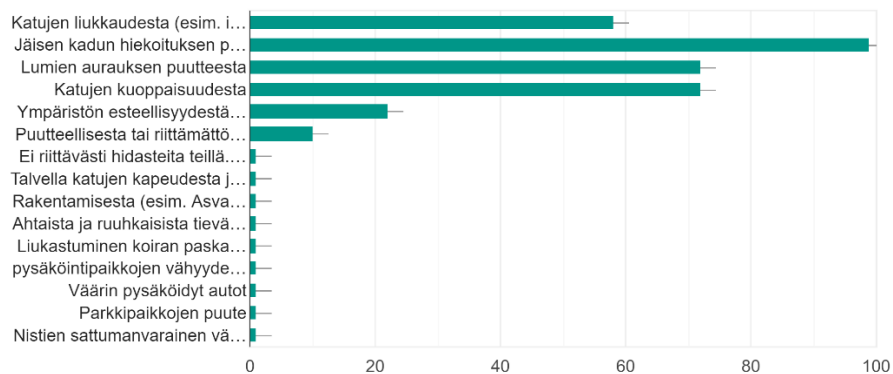

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

Valitse kaikki kohdat, jotka sopivat väitteeseen: Asuinalueella tapahtuvat tapaturmat johtuvat luultavammin...

134 vastausta

- Katujen liukkaudesta (esim. irtosora tai liukkaat lehdet)
- Jäisen kadun hiekoituksen puutteellisuudesta
- Lumien aurauksen puutteesta
- Katujen kuoppaisuudesta
- Ympäristön esteellisyydestä (esim. korkeat kivetykset)
- Puutteellisesta tai riittämättömästä katuvalaisituksesta

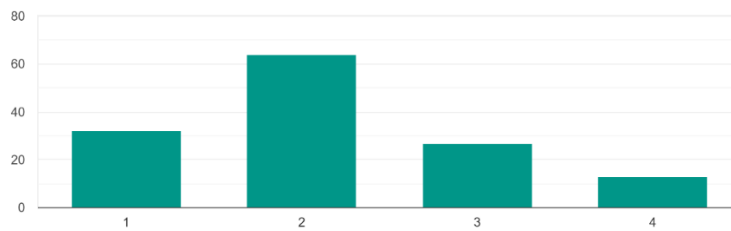
Muut vastaukset:

- Rakentamisesta (asfaltin avaus samasta koosta & juna-aseman suojatien leveydestä)
- Riittämätön määrä hidasteita, suuret ajonopeudet, isot rakennustyömaat ja lumikienon haitta näkyvyydelle
- Liukastuminen koirankakkaan
- Ahtaat ja ruuhkaiset tieväylät ja risteykset
- Väärin pysäköidyt autot

- Katujen kapeus talvella, autoilijoiden nopeat eteen tulot sivuteiltä ja kadunvarsi-pysäköintipaikoilta
- Huumeiden käyttäjien sattumanvarainen väkivalta, kadulle heitetyt neulat
- Parkkipaikkojen puute

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

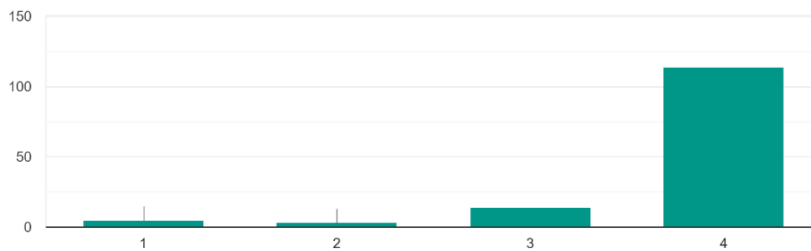
Tietyöt
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

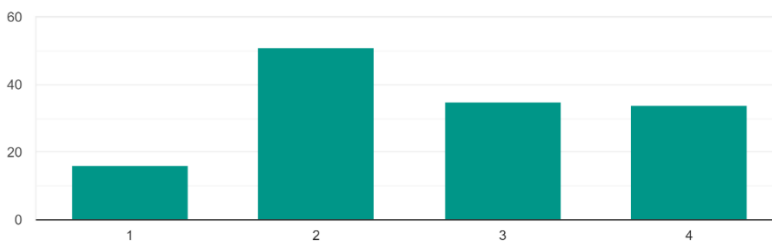
Parkkipaikkojen saatavuus
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

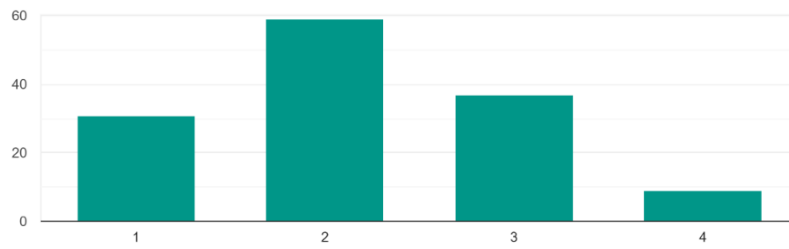
Liikennesääntöjen rikkominen
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Kävelyteiden tai pyöriteiden esteellisyys
136 vastausta

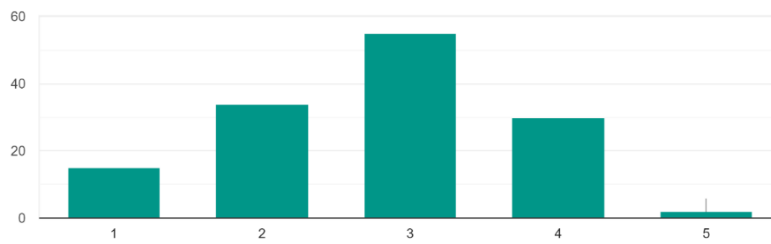

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä:

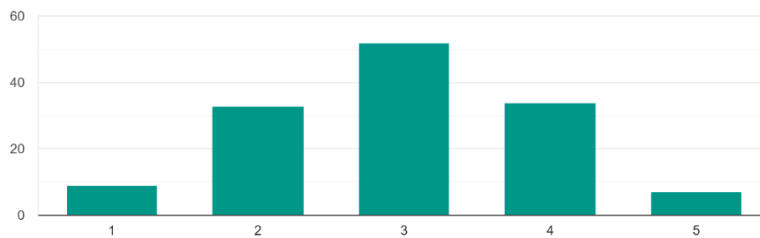
Asuinalue on hyvin yhteisöllinen
136 vastausta

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

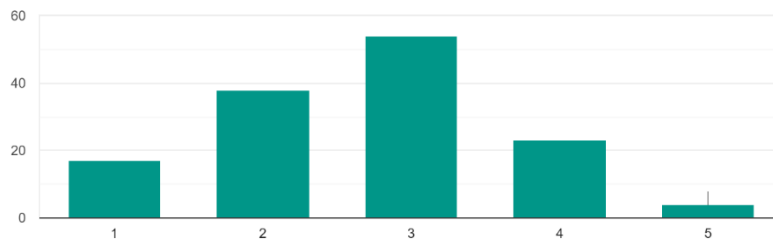
Alueella asuvat ihmiset ovat halukkaita auttamaan toisiaan
135 vastausta

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

Alueella asuviin ihmisiin voi luottaa
136 vastausta

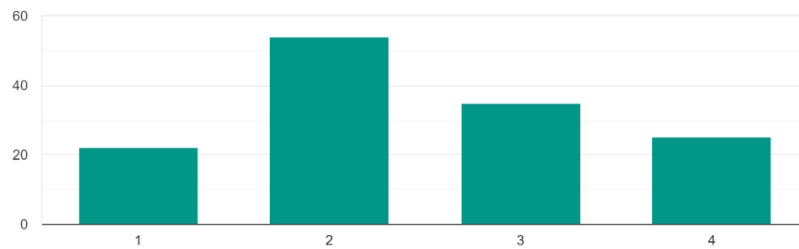

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

Kuinka suurena ongelmana pidät seuraavia asioita asuinalueella:

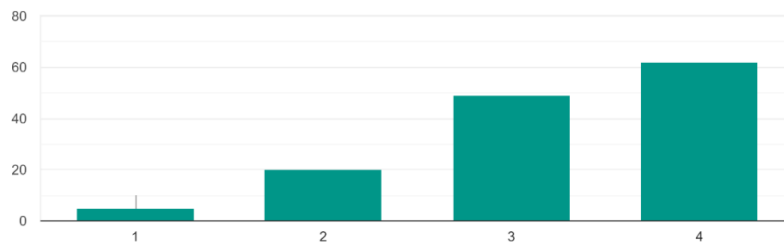
Liikenne rikkomukset
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

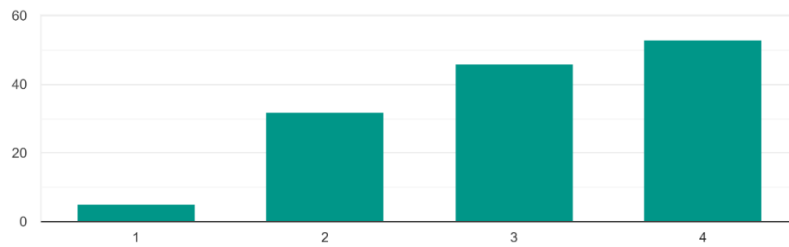
Omaisuuksien vahingot/rikokset
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

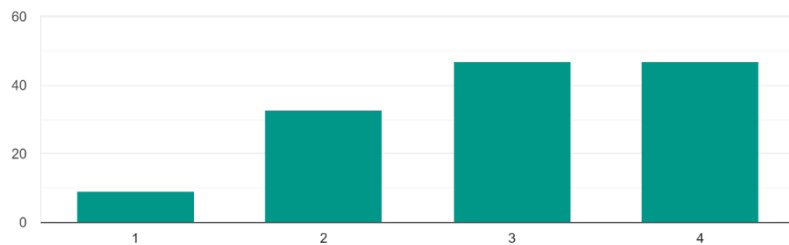
Ympäristön epäsiisteys
136 vastausta

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Näkyvä päihteidenkäyttö
136 vastausta

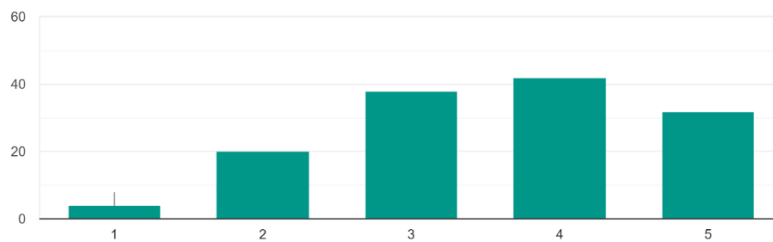

Ei lainkaan ongelma

Suuri ongelma

Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueella?

Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueella?
136 vastausta

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

Vapaa sana kohtaan tuli yhteensä 91 vastausta, yhteensä kyselyssä oli 136 vastaajaa. Alla on yhteenveto vastauksista teemojen perusteella. Tuloksia tulkitessa muistettava, että osa ilmi tuoduista tekijöistä on mainittu vapaa sana kohdassa vain muutaman kerran, ja osa tekijöistä taas toistui vastauksissa useammin.

Alueen rakentaminen

Kyselystä pinnalle nousivat seuraavat asiat

- Rakentaminen
 - Tiheä rakentaminen
 - Metsäalueiden kaataminen
 - Palveluiden puute
 - ➔ Heikentää alueen viihtyvyyttä ja aiheuttaa lieveilmiöitä
- Parkkipaikat
 - Parkkipaikkoja ei ole tarpeeksi
 - Turvattomia pysäköintiratkaisuja
 - Palveluiden käytön vaikeus
 - Omaisuusvahinkoja parkkihalleissa

Kunnossapito

Kyselystä pinnalle nousivat seuraavat asiat

- Kunnossapito
 - Katujen talvihoidon heikkous
 - Tiet roskaisia, hiekkaisia ja kuoppaisia
 - ➔ Vaaratilanteiden esiintyminen
- Jätteet
 - Jätejärjestelmän toimimattomuus
 - Haittaeläinten määrän kasvu
 - Epäsiisteys kaduilla/juna-asemalla

Rikkomukset alueella

Kyselystä pinnalle nousivat seuraavat asiat

Ilkivalta:

- Omaisuusvahingot
 - Ilkivalta ajoneuvoja kohtaan
 - Ilkivalta kerrostaloasuntojen häkkivarastoja kohtaan
- Häiriköinti
 - Nuorisojengit
 - Pahoinpitelevä henkilö
- Huumeet
 - Huumekauppa julkisilla paikoilla

- Näkyvä huumeidenkäyttö
- Huumeiden käytön ja ilkeiden yhteydet

Yhteisöllisyys

Kyselystä pinnalle nousivat seuraavat asiat

Turvallisuus:

- Turvallinen asuinalue
 - Muutokset vuosien varrella
 - Ero keskustan ja sivualueiden välillä
- Yhteisöllisyys
 - Asukkaat vaikuttavat kilteiltä ja rauhallisilta
 - Kameravalvonta ja kulunvalvonta kunnossa

Sosiaalinen media:

- Jodel keskustelut sekä Meta:ssa olevat asukasfoorumit
 - Puhetta omaisuusvahingoista, roskaamisesta, nuorisojengeistä, ongelma taloista/rapuista sekä väkivaltatilanteista
 - Ei aina omakohtaista kokemusta, mielikuva voi perustua somessa kuultuihin asioihin